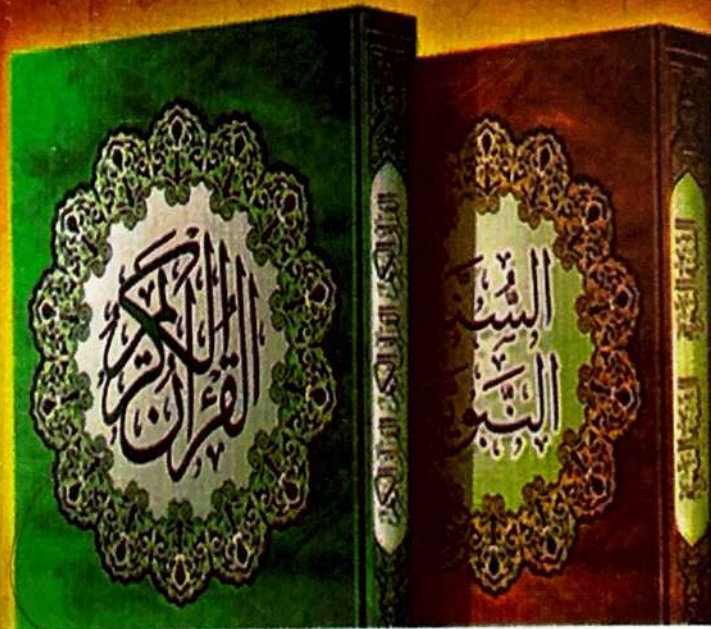

ژوه شائين پهرتو كخانه يا ديار بكر زاخو

9

ره حمه تي و له عنه تي د كيتابي و سونه تي دا

به رهه فكرنا
تحسين ابراهيم دوسكي

ره حمهتی و له عنهتی

د کیتابی و سوننهتی دا

به رهه فکونا

ته حسین ئیبراهیم دؤسکی

ناقى پەرتووكى: رەحمەتى و لەعنەتى دىكىتاب و سۈننەتى دا

بەرھە فەكرن: تحسین ابراهيم دوسكى

بەرگ: مېھقان

ھژمارا دانەيان: ۵۰۰

ژمارا سپاردنى: (۲۰۸۶)

چاپا: ئىككى

چاپخانا: انوار دجله / بغداد

سالا چاپى: ۱۴۳۳ ھ

مافى چاپى پاراستيه بو پەرتووكخانه يا دياربه كر (زاخو)

کٲیب: رهٲمه تی و له عنه تی د کٲتاب و سوننه تی دا
نقیسه ر: ته حسین ئیبراهیم دؤسکی
چاپا ئیٲکی ۲۰۱۲

ئەو كەسین

رەحم پى دئىتەبرن^(۱)

دەسپىك:

ب دەستقە ئىنانا رەحما خودى ئەو ئارمانجا مەزنىە يا مروقى خودان باوهر ژ ھەر تىشتەكى دى پتر كارى بو دکەت، وئەم ئەگەر بەرى خو بدەینە كىتابا خودى وسوننەتا پىغەمبەرى سلاڤ لى بن-، دى بىنین د گەلەك جهان دا بەحسى ھندەك ژ وان كار وكرىاران ھاتىەكرن يىن مروڤ دىت ب رىكا وان رەحما خودى ب دەست خو بىخت، ئىجا پىتقىەر ل سەر ھەر كەسەكى بقتىت بىتە ژ وان كەسان يىن رەحم پى دئىتەبرن، و ل روژا قىامەتى سەرفەراز دىت ئەو ئان كاران بىكەت، يان ئان سالوختان ل نك خو پەيدا بىكەت.

وختا ئەم ب ئان كار و سالوختان ئاگەھدار بىین، ووان ل نك خو پەيدا بىكەین، ئەم ل قىرى وان ب كورتى دى بەرچاڤ كەین.. ھىقىا مە ژ خودى ئەو ئەو مە بىكەتە ژ وان يىن ب رەحما خودى دلشاد دىن. وئەم دى وان ل سەر دو پشكان لىكقە كەین:

۱- ئەو كارىن د قورئانى دا ھاتىن.

۲- ئەو كارىن د سوننەتى دا ھاتىن.

---

(۱) ئەڤ بابەتە ژ بەرھەڤكرنا بابى عبدەرروھمانى سولطان عەلىیە، مە وەرگىپرایە سەر

زمانى كوردى.

پشکا ئیکتی

کاری ئیکتی: باوهریا ب خودی

سهری ههر کارهکی باش نهوه مروقی باوهری ب خودی ههبت، وباوهری نهوه مروق تعترافی ب ههبوون وناق و صیفاتین خودی بکهت، ووی ب ههر عهیب وکیماسیهکی پاقر بکهت.. وههر چهنده باوهری تشتهکه د دلی دا، بهلی شوینوارین وی ل سهر کار وکریارین لهشی ژی ئاشکهر دبن.

خودایی مهزن دبیرت: ﴿ فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِمْ فَسَيَدْخِلُ اللَّهُ فِي رَحْمَةِ مَنَّةٍ وَفَضْلٍ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمًا ﴾ (النساء: ۱۷۵) یهعنی: نهوین ب گوتن وکریار باوهری ب خودی ئینای، وخوب وی روناهییی فه گرتی یا مه بو ئینایه خواری، پاشی نهو ژ قهنجی ودلوقانیا خو دی وان کهته د بهحهشتی دا، ودی بهری وان دهته ریکا راست یا سهری دکیشته بهحهشتی.

و د ئایهتهکا دی دا خودایی مهزن دبیرت: ﴿ فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيَدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ ﴾ (الباقیة: ۳۰) یهعنی: هندی نهون یین باوهری ب خودی ئینای وکارین چاک کرین، خودایی وان دی رهمی ب وان بهت، ووان کهته د بهحهشتی دا، وسهرکهفتنا ئاشکهر نهوه. ژ فان ئایهتان، وچهندهکین دی یین وهکی وان ئاشکهر دبت، کو باوهری ئینانا ب خودی ئیک ژ کارانه یین دبنه نهگهرا هندی خودی رهمی پی ب مروقی ببهت، ووی بکهته د بهحهشتی دا.

کاری دووی: گوهداریا خودی و پیغهمبهری وی

وئەقە ئەنجامەکه ژ ئەنجامین باوهری ئینانا ب خودی، ئەو کەسی باوهری ب خودی و پیغهمبهری وی هەبت، دی گوهداریا وان کەت، د ئایەتەکا قورئانی دا خودایی مەزن د بیژت: ﴿وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ (آل عمران: ۱۳۲) گەلی مرۆفان، هوبن گوهداریا خودی و پیغهمبهری بکەن، دا خودی رەحمی ب هەوە بیەت.

وئاشکەرایە کو گوهداریا خودی ویا پیغهمبهری ب هندی دبت، مرۆف پیگیری ب (ئەمر ونههین) وان بکەت، ئەو تشتی وان فەرمان پی کری مرۆف بکەت، ویی وان مرۆف ژئی دایە پاش مرۆف نەکەت.

مەعنا: گوهداریا مرۆفی بو خودی و پیغهمبهری ژ ئەگەرین ب دەست قە ئینانا رەحمینە.

کاری سیی: دویکەفتن و کارکرنا ب قورئانی

مە گوئ: گوهداریا خودی دبتە ئەگەر کو خودی رەحمی ب مرۆفی بیەت، ویی نەقیت بیژن: گوهداریا خودی ب هندی دبت مرۆف دویکەفتنا کیتابا وی بکەت، کو قورئانە، و کاری پی بکەت.. لەو د هندهک جهان دا ژ قورئانی گوهداریا خودی ب گوهداریا قورئانی هاتیە ناڤکرنا، وەکی: ﴿وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مَبَّارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ (الأنعام: ۱۵۵) یەعنی: ئەف قورئانە کیتابەکا پیروژە مە ئینایە خواری، ئیجا هوبن دویکەفتنا وی بکەن، و تەقوایی بکەن، دا رەحم ب هەوە بیەتە برن.

مەعنا: ئیک ژ مەزنترین ئەگەرین ب دەست قە ئینانا رەحمی ئەو مرۆف دویکەفتنا قورئانی بکەت.

کاری چاری: گوهدان و هزر کرنا د قورنائی دا

وکائی چاوا دویکهفتن و کار کرنا ب قورنائی ژ نه گهرین ب دهست شه ئینانا رهمینه، و هسا گوهدانا نایه تین قورنائی و هزر کرنا د رامانین وان ژی دا، د بته ژ نه گهرین رهمی، چونکی گوهدانا نایه تین قورنائی د بته ریک کو مروف گوهداریا وان بکته، و کاری پی بکته..

خودایی مهزن دبیرت: ﴿وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ (الأعراف: ۲۰۴) و شه فهرمانه که خودی ل ههر ئیکی دکته پی گوهدان قورنائی بیت، دبیرتی: نه گهر قورئان هاته خواندن، هوبن گوهدی خو بدنه پی و خو بی دهنگبکن، دا رهم ب ههوه بیته برن، و نایه تی ل قیری (استماع) و انصات) هردو ب کار ئینان، چونکی یا ئیکی مهعنا وی نهوه خو ب چو تستان شه موریل نهکن، و گوهدی خو بدنه پی، و یا دووی مهعنا وی نهوه: دهمی هوبن گوهدی خو ددهنی بلا دلی ههوه پی حازر بت، و هزرا خو تیدا بکن، دا مفایی بو خو ژی ببینن. و شه فهرمانه تهئکیدتر لی دئیت دمی ئیمام د نقییری دا قورنائی دخونت، هنگی ئیکجار دئیت گوهداری بو بیته کرن.

کاری پینجی: کیشانا نستغفارن

د نایه ته کا قورنائی دا خودایی مهزن ل سهر نه زمانی صالح پیغه مبهری سلاف لی بن- فه دگوهیتز، نهو دبیرته ملله تی خو: ﴿قَالَ يٰ قَوْمِ لِمَ تَسْتَعْجِلُونَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ (النمل: ۴۶) نهی ملله تی من، بوچی هوبن بهری کرنا باشی لهزی د کرنا وی خرابی دا دکهن یا عهز ابا خودی ب سهر ههوه دا دئینت؟ شوینا وی چهندی هوبن توبه بکن، و داخوازا ژبیرنا گونههان بو خو ژ خودی بکن، دا خودی رهمی ب ههوه بیت.

و ژ عده دتی ته موودیان بوو، ملله تې صالحی، وان له ز د وان کارین خراب
 دا دکر، یین پیغه مبهری وان ئه و ژی ددانه پاش، و ب ترانه قه دگوتن: کا پا دی
 بلا ئه و عه زاب ب سهر مه دا بیت یا صالح گه فان پی ل مه دکه ت، ئینا
 پیغه مبهری وان ب دلپیتقه بوون قه گوته وان: بوچی هوین قی چهندی دکهن؟ وه
 نه کهن خودی ل هه وه ب غه زب بیت، ل شوینا کو هوین فان خرابیان بکهن، هوین
 وان باشیان بکهن یین مفایی هه وه یی دین و دنیا یی تیدا ههی، وئستغفار ان
 بکیشن؛ دا خودی رحمی ب هه وه ببه ت، وهه وه ببه ته به حه شتی.

وئستغفار ئه قه یه مروث داخوازا ستاره کرن و ژتیرنا گونه هان بو خو ژ خودی
 بکه ت، و ل گونه هین خو لیقه ببت، و بکه ته دلی خو کو ئه و جاره کا دی ل وان
 گونه هان نه زقرته قه.

کاری شه شی: توبه کرن

و نیزیک ژ ئستغفاری توبه ژی ئیک ژ وان ئه گهرانه یین رحم پی
 ب مروقی دئیته برن، وه کی د نایه ته کا قورئانی دا هاتی: ﴿وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ
 يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَمٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَىٰ نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَن عَمِلَ مِنكُمْ
 سُوءًا أٰجِهَلَةً ثُمَّ تَابَ مِن بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾ (الأنعام: ۵۴) خودایی
 مه زن دبیژته پیغه مبهری خو: ئه گهر ئه و که سین باوهری ههی هاتنه نک ته، تو
 که یفا خو ب وان بینه، و بیژی: سلا ف ل وه بن، و مزگینی بدی وان کو خودایی
 وان گه له ک یی ب رحمه، و ژ ره حما وی ئه وه وی ل سهر خو نقیسیه کو ههر
 ئیکی ژ وان ژ نه زانین خرابیه کی بکه ت، پاشی پشتی هنگی توبه بکه ت،
 و چاکی بکه ت، خودی یی گونه هه ژتیر و دلوقانه، گونه ها وی دی ژی به ت،
 و ره حمی پی به ت.

وئەقئایەتە وگەلەکیڭ دى ژى يىڭ وەكى وى، ھىندى دگەھىڭن كو مروقى
 گونەھكار دقئیت ژ رحما خودى بى ھىقى نەبت، وېزانت كو ھەر جارەكا وى
 ژ دل توبەكر، و ل كارى خو لىقەبوو وپەشيمان بوو، وچاكر كرن، خودى گونەھىڭن
 وى ئەگەر چەند دمەزن ژى بن دى بو وان ژى بەت، ورحمى پى بەت.
 وتوبا مروقى ھەتا يا دورست بت، دقئیت شەرتىڭ توبى تىدا ھەبن: ئىكسەر
 گونەھى بەھىلت، و ژ كارى بۆرى پەشيمان بىت، وېكەتە دلخى خو كو جارەكا دى
 ل وى گونەھى نەزقپت، وئەگەر ھەقەكى مروقان ل سەر بت دقئیت وى ھەقى بو
 خودانان بزقپىنت.

كارى ھەفتى: تەقوا

وتەقوا ئەوھ مروف ژ خودى بترست، وخو ژ بى ئەمرىا وى بدەتە پاش،
 خودايى مەزن د ئايەتەكى دا دىبىرت: ﴿وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ فَسَأَلْتُهَا لِلَّذِينَ
 يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ﴾ (الأعراف: ۱۵۶) رحما
 من ھەمى تشت قەگرتىنە، وئەز وى بو وان دى نقيسم يىڭ ب تەقوا بن،
 وزەكاتى بدن، وباوھرى ب ئايەتىڭن من بىڭن.

وخو دوپرکنا ژ گونەھان ژ ترسىڭ خودى دا، وپىزگرتن بو ئەمرى وى، نىشانان
 ئيانا مروقىيە بو خودى، ئەوى د ئيانا خو دا بو خودى يى راستگۆ بت، دى
 ئەمرى وى ب جە ئىنت، وکارى ب فەرمانىڭن وى كەت، وخو ژ وان کاران دەتە
 پاش يىڭن وى ئەو ژى داىە پاش.

كارى ھەشتى: صەبر و بىئىفرەھى

صەبر و بىئىفرەھى ئىك ژ مەزنىڭ ئەگەرىڭن ب دەست قە ئيانا رحم
 و دلوقانیا خودىنە، و صەبرى گەلەك رەنگىڭن خو ھەنە، ژ وان:

صهبرال سهر موصیبهت ونه خوشیان، خودی دبیرت: ﴿وَلَتَبْلُوَنَكُمْ بِشَىْءٍ مِّنَ
الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٦﴾ الَّذِينَ إِذَا
أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿١٥٧﴾ أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿١٥٨﴾﴾ (البقرة: ١٥٦) یه عنی: ب هنده کئی ژ ترسا
ژ دوزمنی، و برسی، و کیمکرنا مالی کو هوین ب زه حمت ب دهست خو فیه بینن،
یان هه ما هه میی بیهین، وهه وه ب مرنی یان کوشتنا د ریکا خودی دا، و
ب کیمکرنا بهر هه می دارق سب و میو ودان و دکاکان، یان خرابکرنا وان، نم دی
هه وه جهربینین. وتو مزگینی ب که یف و خوشیا دویماهی ل دنیا یی وئاخره تی
بده وان یین بیهن فره هیی ل سهر قی چهندی دکهن. نهوین نه گهر نه خوشیه ک
گه هشتی دبیرن: نم به نیین خودینه و ملکی وینه، نهو مه ب ریشه دبهت، ویا
وی بقیت نهو د گهل مه دکهت، و نم ب مرنی پاشی رابوونا بو جزادانی دی
زفرینه نک وی. نهو بیتفره هین هه مه دح و دلوقانیه کا مه زن ژ خودی بو وان هه یه،
و نهو نهون یین ل سهر ریکا راست.

و نهفه مزگینیه کا ناشکه رایه ب رحمی بو وان که سین صهبری ل سهر
موصیبه تی دکهن، موصیبه تا ترسی و برسی، و کیمبوونا مالی و عه یالی، ونه مان
و کیمبوونا فیتی وده رامه تی..

کاری نهی: جیهاد و مشه ختبوونا د ریکا خودی دا

د نایه ته کئی دا خودایی مه زن سی رهنگین باشیان یین رحم پی ب دهست
مرؤقی فه دین کوم دکهت، و دبیرت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي
سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾ (البقرة: ٢١٨) هندی نهون
یین باوه ری ئینای، و یین مشه ختبووین، و جیهاد د ریکا خودی دا کری، نهو
چاقه پرتی ره ما خودینه.. و خودی گونه ه ژبیری دلوقانه، مه عنا: نهو ب قی کاری

خزل هیقیا هندینه کو خودی رحمن ب وان بیست، چونکی وان کارهکنی ووسا
کریه، نو همدی رهصا خودی بین..

ویاوهری بهری نوکه مه بهص رئی کریوو، د خالا نیکتی دا، وهردو کارین
دی مشهختبون وجیهاد، وشمهختبون نوه مروث ژ وی جهی دهرکعت بین
دوژمناتیا خودی لی دئیتکرن، وقلسا وی جهی بکت بین نو بشیت پرستا
خودی ب سرستی لی بکت، معنا: نو جهن مروث فیرووین، وصیرا خو
داین، وجمز رئی کری، بهتلت، وچته جهکن دی بین غریب ژ وی، بز هندی دا
خودی رئی رازی بیست، وئله کارهکن ب ساناهی نینه ل سر نعلسا مروثی.
وجیهاد وهکی ژ نالی دیار نوه نو خو بوستینت، ووی تستی بکت بین نعلسا
وی بین نهخوش، کر شیره، وچوونا جهتن خطره، بز هندی دا دین خودی ب
سریخت، نعله رئی کارهکن ب ساناهی نینه ل سر نعلسا مروثی، لئو نو
هردو کار خودائی هیزای رهصا خودی دکن.

کاری دهی: کرنا قنجی

د نایتمکن دا خوداین معزن دیترت: ﴿إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُتَّقِينَ﴾
(الأعراف: ۵۶) هندی رهصا خودیه نو یا نیزیکه ژ قنجیکاران.

وقنجی نوه مروث د گل بهنن خودی بین قنج بت، وان کاران بکت
بین نو مقایی بز خو رئی دینن، وقنجیا معزن نوه مروث ووسا پرستا خودی
بکت هر وهکی نو وی دینت، چونکی نهگر نو خودی نینت رئی، خودی وی
دینت.. وهکی پتغمبهری سلاخ لی بن- گوتی.

کاری یازدی: دانا نعلقی د ریکا خودی دا

د نایتمکن دا خوداین معزن بهص هندی نعلایان دکت، معدحتن وان
دکت، ودیترت: ﴿وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَن يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَهُوَ بِمَا كُفِرَ

فَرُسْتُ بِعِنْدِ اللَّهِ وَصَلَوَاتِ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا إِنَّهَا قُرْبَةٌ لَّهُمْ سَبَّحْتُمْ لِحَمْدِ اللَّهِ فِي رَحْمَتِهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ
 رَحِيمٌ ﴿٩٩﴾ (التوبة: ٩٩) بمعنی: ژ شاعر ایلیان هندک کس هغه باورین
 ب خودی و پرژا دویمهین دینن، و شو تشتین شو د جیهادی و خیران دا
 دنفیقین بؤ خو حسیب دکمن نیزیکی بؤ نک خودی، شو خو ب دانا وان نغقان،
 خو نیزیکی خودی دکمن، هر و سا شو وان درعیان رمی بیتن پیغمبر بؤ وان
 دکمت، دهم شو وان نغقان دهن، بؤ خو حسیب دکمن نیزیکی، و شو ب خو
 و سایه، شو بؤ وان نیزیکیه.. خودی وان دئی وان تیخته بن رحما خو، دئ
 رحمن ب وان بت و وان گته د بمعشتن دا، هندی خودیه گونهد ژا بیری
 دلوفانه.

کارخ دوازده: پتکینانا لیککهفتیان

تیک ژ وان کارین گملک ب خیر، بیتن کو دبه نگهرا هندی کو خودی
 رحمن یی ب مرزلی بیت، پتکینانا وان مرزقانه بیت لیک دکمن، دلین وان
 ژیک دمبن، خوداین معز دبیترت: ﴿إِنَّمَا أَنْتُمْ مُبْتَلَوْنَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ
 وَاللَّهُ آتَمُّ الْعِلْمِ لِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ﴾ (الحجرات: ١٠) معنی: خودان باور براین
 تیکن، و براینی هندی دخوازت شو لیک نکمن، و دژی تیک نمبن، و نگهرا
 هات و چاره کنی نعلیانهک، یان شعر و لیککهفتنهک د نا بگرا هندک ژ وان دا
 پیدا سوو، دقتیت هندک همین وان پتک بینن، و نگهرا وان تعلقا خودی کر،
 و شو ب می کاری پاپون، خودی رحمن دئ ب وان بت.

کارخ سیزده: کومبوون

و معسدا مه ب کومبوونی نوره مرسلان تیک بن، و پیکتی ندهنه خیلانی
 کو پزین وان ژیک جودا بکت، و شو ل سفر گملک کوم و دهستهکان لیککه بین،
 د نایهتی دا خوداین معز بمعشتن ژیک جوداپوونا مرزقان دکمت، و دبیترت: ﴿وَلَوْ

عَلَىٰ رِثِكَ لِجَعَلِ الْإِنْسَانَ أُمَةً وَسِجَّةً وَلَا يَمُوتُ مَخْلُوعًا ﴿١١٨﴾ إِلَّا مَنْ رَجِمَ رِثَكَ ﴿١١٩﴾ (هود: ١١٨-١١٩) نهگەر خودایین ته فیابا دا وان همدیان کتته نیتک دین و نیتک مللت، بلمن حکمنا وی نعو خولاستیه نعو ریتک جودا ببن، وبسین ریتک جودا، نعو تن نعمن بین وی رهم بین بری. - بمعنی: نعوین وی رهم بین بری، ونعو هیژای رهما خو کرین، نعو ریتک جودا نابن، وخیلاف ریتکا خو ل نک وان نابینت، ونعو دمین گرندهای ب جماعتی شه، ودویر ژ فرقه ودمستهکین ریتک جودابروی.

و د حدیسهکنن دا هاتیته: ﴿ الجماعة رحمة، والفرقة عذاب ﴾ بمعنی: کۆمبوون رهمه، و ریتک جودابوون عذابه.

کاری چاردی: فرمانا ب باشین وباشقبرنا ژ خرابین

نوا ب عرهی دپیتن: الأمر بالمعروف، والنهي عن المنكر، ونهه ری نیتک ژ وان کارتن واجبه ل سر مردقن موسلمان، هر نیتک ل دویق شیانا خو، د نایتمکی دا خودایین معزن مداحین خودان باوهران دکته، ژ بر هندهک کار وسالوخهستین وان، و دپیتن: ﴿ وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْتُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَمْتَرُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِبُّونَ الصَّالِحِينَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيَقْبَلُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَسِيبٌ ﴾ (التوبة: ٧١)

بمعنی: میر و ریتن خودان باوهر فرمانا ب باشین ل نیتک و دو دکمن، و بیری نیتک و دو ژ خرابین ددهنه پاش، و نیتن دکمن، و زهکاتی ددهن، و گوهداریا خودی ویتغیبری وی دکمن، و ژ بر فان کاران خودی رهمن تی ب وان بدت و وان کتته د بدمشتا خو دا.

ژ شن نایتمی ناشکرا دبت کو نعو فرمانا ب باشین بکت، و باشقبرنا ژ خرابین بکت، نعو خو هیژای رهما خودی دکته.

ئەفە ئەر كار بوون بېتىن د قورئاننى دا هاتىن، بېتىن خودائى هېزاي رهسا
خودىي دكمن، وهندهك كار د حديسان زى دا هاتينه، وئەفە دى د پشكا دووى دا
ئېتە ناشكرا كرن.

پشكا دووى

كارىي ئىتكى: ئىتساب بۆ ئوممەتا ئىسلامن

شەرەفا پالدان وئىتسابا بۆ ئوممەتا ئىسلامن، يەنى: مرؤف بىن رازى بت
ئىك ۋ ئوممەتا مرحەممەدى بت، وکارەكن وەسا بگىت ئەف ئىتسابە گۆتتەكا
دورست بت، ونە ب تنن ناخفتنا ئەزمانى بت، ئەر ئىك ۋ مەزنتېن ئەگەرآنە كو
رهجم ب مرؤفى بېتە برن، پىغەمبەر سلاڤ لىن بىن- د گۆتتەكا خو دا دېئىرت:
﴿ إِنْ هَدَيْتُمْ أَهْلَ مَدْيَنَ فَقَدْ لَبِئْتُمْ خَيْرًا مِّمَّذَا مَا كُنتُمْ يَفْعَلُونَ ﴾^(۱) يەنى: ئەف ئوممەتە ئوممەتتەكه رهجم
يا بىن هاتيه برن، عزابا وى ئەو يا ئەو دئىتتە سەرى خو، ونەبوو بەعلا ۋ نەبوو
هورەبەرى ئەدگوهىرت، دېئىرت: ئەف ئوممەتە ئوممەتتەكه رهجم يا بىن هاتيه برن،
چەر عزاب ل سەر وى ئىنە، ئەو عزاب تىن نەبت يا ئەو دئىتتە سەرى خو، گۆت:
من گۆتىن: چاوا ئەو عزابىن ب سەر خو دا دئىتتە گۆت: وى گۆت: ما پۆژا
شەرى (الشهر) عزاب نەبوو؟ ما پۆژا شەرى (الجميل) عزاب نەبوو؟ ما پۆژا
شەرى (الصغير) عزاب نەبوو؟

كارىي دووى: ئەو ب رهجم بت

كو مرؤف رهجم ب خەلكى بىت، ب تايەتتى ئەگەر ئەو مرؤفېن مرؤفى
بىن ئىزىك بىن، بان مرؤفېن پىتقى وەهوجە بىن، ئەفە دېتە ئەگرا هەدى كو

(۱) نىن ماجە ۋ ئەنەسن كۆپى مالكى ئەدگوهىرت.

خودى زى ره حسمى ب مرزوقى بهت، پينغمهبر سلاڻ لى بن- دببىرت: ﴿الرَّابِعُونَ يَسْخَرُهُمُ الرَّحْمَنُ، اذْخَسُوا مَنْ فِي الْاَرْضِ يَسْخَرُكُمْ مَنْ فِي السَّمَاوِ﴾^(۱۱)
 بهنى: نعتن ره حسمى ب خملكى دهبن، خودى ره حسمى بين بهت، ره حسمى ب وان
 بين بين ل عمروى نعتن ل عسمانى دى ره حسمى ب هوه بهت.

ونو كسى د گمل خملكى بين دلرهق بت، وره حسمى ب وان نعتن، خودى زى
 ره حسمى بين ناهت، وهكى د وى حديسى دا هاتى يا جعيرى كورى عبداللاهي
 لدگوهيزت: ﴿لَا يَرْحَمُ اللهُ مَنْ لَا يَرْحَمُ النَّاسَ﴾ بهنى: خودى ره حسمى ب وى
 ناهت بين ره حسمى ب مرزوقان نعتن.

ونبعس ره حسمى د گمل مرزوقان مرزوقى هيزاي ره حسمى دكت، بملكى خز
 ره حسمى د گمل حيوانعتى زى، پينغمهبر سلاڻ لى بن- دببىرت: ﴿وَالشَّاءُ اِنْ
 رَحِمْتَهَا رَحِمَكَ اللهُ﴾^(۱۲) بهنى: بزنى نهگر تو ره حسمى بين بهنى، خودى دى
 ره حسمى ب ته بهت.

كارى ستين: دلره هيا د كرين وفرۆتن وداخولزا حلقى دا

گملك جارن كرين وفرۆتن بهت نهگرا هندى خودان دلتهنگ بهت، وتبعهتى
 وى نهغوش بهت! چونكى هر نيكى ژ هردووان بين دكرت وىن دفرۆشت حمز
 دكت پتر فايدهى بكت، بهلى نهگر مرۆف نعو بت بين دلكنى فرهه ونفسهكا
 خوش وتبعهتكى باش هبت، دهمن تشتهكى دكرت يان دفرۆشت، بين دلره ه
 بت، وروى گمش بت، ومصلحننا كسى بهرانبهر ژ بهر نهكمت، وره حسمى بين
 بهت، ويبرى وى هوما بس ل هندى نعتن فايدهى زى بكت، خودى زى دى
 ره حسمى بين بهت، وهكى د حديسىكى دا هاتى: ﴿رَجِمَ اللهُ رَجُلًا سَمَحًا اِذَا بَاعَ،

(۱۱) نهمه د عبداللاهي كورى عمري لدگوهيزت.

(۱۲) نهمه د فورده بين موزنى لدگوهيزت.

وَإِذَا اشْتَرَى، وَإِذَا اتَّقَى ﴿١١﴾ بمعنی: خودی رحمت ب وی کسی برید، یا
خودی رحمت ب وی کسی بدت، یا سهل و دلفرہ بت دهنی دفرشت و دهنی
دکرت، و دهنی داخوآزا حلقی خو ژ نیکی دکمت.

و نغدہ سن حالتم مرؤف تندا خو حلق دینت، لہو ہزر دکمت چس نشن
لہو بکمت ہو وی دورستہ، بملی خو دقان حالتمان ری دقیت مرؤف دلفرہی
وسناہین ژ بیر نکمت.

کاری چاری: سرودانا نساخان

ژ ہر وی حدیسی یا تندا ہانی: ﴿مَنْ عَادَ تَرِيضًا خَاضِرًا فِي الرَّحْمَةِ، فَإِنَّا
جَلَسَ عِنْدَهُ اسْتَنْقَعَ فِيهَا﴾ ﴿١٢﴾ بمعنی: ہجین سرا نساخکی بدت نو دق دہتہ
ناٹ رحمت، قیجا نگہر نو ل نکوی روینشت نو دق نیتہ تی ہلاتدن. معنا:
رحم دق وی ہمعین فکرت، و درہوایمہکا دی دا ہاتیہ: ﴿عائد المریض فی
محرقة الجنة، فإذا جلس عنده غمرته الرحمة﴾ ﴿١٣﴾ بمعنی: نووی سرودانا نساخی
دکمت د پتککئی ژ پتککین بہمشتی دایہ، و نگہر نو ل نک وی روینشت رحمت
دق ب سر وی دا نیت.

وسرودانا نساخی ب وان شعرت و تزوہیتین شریعت ہن ہانی، حلقہ کہ ژ
حلقین موسلمانان ل سر براین وی، و دقیت نو ژ ہیر نکمت دهنی نو دجت
سرا نساخکی بدت: دوعایتین خیرین و سلامتین ہو وی بکمت، و دلہی دلہی
وی بدت و صغیرا وی بینت، ناخفتنن خیرین ہو بیترت، و سرودانا خو گلمک
دریژ نکمت نگہر برآت نو ہو وی ہاش نینہ.

(١١) بخاری ژ جابری کوپی عبداللہی قدگوہیزت.

(١٢) محمد قدگوہیزت.

(١٣) محمد قدگوہیزت.

کارځ پتېنجن: گوتنه خپروې يان خو بې دهنګ کرن

د سمر وې حدیسی یا تېدا هاتی: ﴿رَحِمَ اللهُ عَبْدًا قَالِ فَنَسِم، اَوْ سَكْتِ نَسِم﴾^(۱۱) یعنی: خودې رحمن ب وی عملدی بیعت یېن گوتنهکا ولسا بیرون فایده ژی بکت، یان خو بې دهنګ بکت وبعیتت ب سلامتی.

نو گوتنه مروث دبیرت دلیت هرا خو تېدا بکت بمری بیرون، وهر چارهکا وی زانی چو فایده د وی گوتنن دا نینه بلا نو وی تعییرت، لېجا پا چاوايه نګر نو بزانت وی ناخفتنې خرابی تېدا همیه؟

کارځ شمش: رابوونا ل شملې بو کرنا عبادتی

پنغمبر سلاډ لې بن- د گوتنهکا خو دا دبیرت: ﴿رَجِمَ اللهُ رَجُلًا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّى، وَأَهْبَطَ الْمَرَاتِمَ، فَصَلَّتْ، فَإِنْ أَبَتْ نَضَحَ فِي وَجْهِهَا الْمَاءَ. وَرَجِمَ اللهُ اشْرَاكَ قَامَتْ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّتْ، وَأَهْبَطَتْ رُؤُوسَهَا، فَصَلَّى، فَإِنْ أَبَتْ نَسَحَتْ لِسِي وَجْهِهِ الْمَاءَ﴾^(۱۲) یعنی: خودې رحمن ب وی زلامس بیعت یېن ب شملې رابت وټیروې بکت، ورتکا خو ژی هشیار بکت، دا ټیروې بکت، ونهګر نو رانعوو نالې ب سمر وچاقان دا بکت، و خودې رحمن ب وی ژنګن بیعت یا ب شملې رابت ټیروې بکت، وزلامس خو ژی راکت دا ټیروې بکت، ونهګر رانعوو نالې ب سمر وچاقین وی دا بکت. و رابوونا ب شف بو کرنا عبادتی، خیرهکا معزن تېدا همیه، دبته نهګرا هندې مروث د غافلان نغیته هژمارتن.

کارځ حفتن: خوداته تازاکرن

پنغمبر سلاډ لې بن- د گوتنهکا خو دا دبیرت: ﴿رَجِمَ اللهُ عَبْدًا قَامَتْ لِأَجْبِهِ مَنَّةٌ مَظْلَمَةٌ فِي جِرْضٍ أَوْ مَالٍ، لِحَاةَهُ فَاشْتَحَلَهُ قَبْلَ أَنْ يُؤْخَذَ، وَلَيْسَ تَمَّ وَبَشَارٌ

(۱۱) نورو نلشمېخ د نورو نومامدی قدګوهنرت.

(۱۲) نوحده ونعسانی ونین ماجه د نورو هوردهردی قدګوهنرت.

وَلَا يَرْهَمُ، فَإِنْ كَانَتْ لَهُ حَسَنَاتٌ أُجِدَّ مِنْ حَسَنَاتِهِ، وَإِنْ لَمْ تَكُنْ لَهُ حَسَنَاتٌ خَلُّوا عَلَيْهِ
 مِنْ سَيِّئَاتِهِمْ ﴿١١﴾ **یعنی:** خودتی رحمتی ب وی عیبی نیست بین حقیقتی
 برابری وی ل نک همت، بدحمتی وی کریمت یان مالی وی خواریت، لیتجا بیتنه
 نک وخر پی بدته نازاکن، بمری نمو بیتنه برن بو وی جهی پی نه دینار نه
 ددرهم ل وتری نهعی، لیتجا نهگمر وی هندک باشی همن دتی ژ پی نیتنه
 ودرگرتن، ونهگمر چو باشی نهن، گونهنین وان دتی بو وی نینندان.

وئف حدیسه هندتی دگهینت کو نمو کسنت هینشتا پی ساغ و د دنیایی
 بجت خۆ ب وی کسی بدته نازاکن پی وی زولمهک لن کری، چ ناخفتهکا
 سعقت د دهر حلقا وی ونامویسا وی دا گوت بت، یان ژ پی هندک مالی وی
 خوار بت، نعلی خودتی دتی رحمتی پی همت، چونکی دهن نمو دچته نک خوداین
 خۆ دتی چت وگردهنا وی با نازا، وبارتی وی پی سفک، بملتی نمو دچته نک
 خودتی بیتنی وی خۆ ب خملکی دابته نازاکن، ووان هندک حلق ل سر وی
 همن، ل ناخروتنی حلقی وان دتی ژ وی نیتنه ستاندن، وچونکی هنگی دینار
 ودرهم نین نمو بدنه نیک و دو، حسیب ب کاران دتی نیتنه صافیکن، پینش
 حلقی وان نه خیرتی وی دتی بو وان نینندان، ونهگمر وی چو خیر نعمان، گونهنین
 وان دتی دهنه وی.

د حدیسهکا دی دا پتغدمبر -سلاف لن بن- دبیرت: ﴿ الْقَلِيلُ مِنْ أُمَّتِي مَنْ
 يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِصَلَاةٍ وَصِيَامٍ وَزَكَاةٍ وَيَأْتِي وَقَدْ شَتَمَ هَذَا، وَسَفَكَ دَمَ هَذَا، وَأَكَلَ مَالَ
 هَذَا، فَيُعْطَى هَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ، وَهَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ، فَإِنْ قِيَتْ حَسَنَاتُهُ قَبْلَ أَنْ يَفْضِيَهَا
 عَلَيْهِ، أُجِدَّ مِنْ حَسَنَاتِهِمْ، فَطُرِحَتْ عَلَيْهِ، وَطُرِحَ فِي النَّارِ ﴾ ﴿١٢﴾ **یعنی:** پی موفلس

(١١) ترمذی ژ نهبو هوریری قدگوهرت.

(١٢) مسلم قدگوهرت.

و نومهتا من نوه بين رزوا قيامتني دنيت و نقيز و وړوږي و زهكات بين ههبن، دنيت و خهبر بين گوتينه ئي، و خوينا ئي يا پتسي، وصالني ئي بين خواري، قيجا هندك ژ باشيتن وي دئ دهنه ئي، و هندهكان دئ دهنه ئي. حدنا نهگير باشيتن وي نهمان بهري حقتن خلگي ژ سر رايبت، دئ هندك ژ گونهيټن وان دهنه وي، حدنا نوه دنيتته هاقيتن د ناگري دا.

كارڼ هشتن: كرنا چار ركاعهتان بهري نقيزا نيقاري

عبداللاهن كوپڼ عومري دپيژت: پينغهمبيري -سلاډ لن بن- گوت: ﴿رَجِمَ اللَّهُ نَزْرًا صَلَّى قَبْلَ الْغَضْرِ أَرْبَعًا﴾ پهعني: خودئ رحمن ب وي سرؤلسي بيت بين بهري نقيزا نيقاري چار ركاعهتان بكت^{۱۱}. و هر چنده كرنا سوننهتان بهري نقيزا نيقاري نه ژ رهواتبانه رڼي بهلن كرنا وان و ب تايهستي كرنا چار ركاعهتان (دو سوننهتان) خيرهكا معزن تندا ههپه، و سه گوت: نوه نه ژ رهواتبانه، چوونكي نوهئ نهڅ حدپسه رويابت كړي، كو عبداللاهن كوپڼ عومريه، وي ب خو همددم نهڅ هر چار ركاعهته نهگرن، دا ناشكرا بيت كو نوه نه ژ رهواتبانه.

نيمامن غزالئ دپيژت: سوننهټكا گلهكا (مونهككده) سرؤډ فان هر چار ركاعهتان بكت، بژ هندی دا دعابن پينغهمبيري -سلاډ لن بن- رڼي بگرت.

كارڼ نهغڼ: تراشينا سغري ل دهنن حجهن و عومري

عبداللاهن كوپڼ عومري دپيژت: پينغهمبيري -سلاډ لن بن- گوت: ﴿اللَّهُمَّ ارْزُقِ الْمُحَلَقِينَ﴾ پهعني: يا رهبي تو رحمن ب وان بهي بين سغرين خو دتراشن، و مهخسد بين ل دهنن حجهيه، پستي نوه ژ طوافن و سهعين

(۱۱) موسلم قدهگوهنرت.

خلاص دهن، یا باش نموه بز زهلامی هنگی سمرق خۆ ههمین پتراشت اصغر
 بکعت، گوتن: وین سمرق خۆ کورت زی بکعت! گوت: وی گوت: ﴿اللَّهُمَّ
 اِزْعِمِ الْمُتَلَقِينَ﴾ دو جارن یان سن جارن، پاشی گوت: ﴿وَالْقَاضِينَ﴾ وین
 کورت زی بکعت^{۱۱}.

معنا: پیغمبری سلاط لئ بن- سن جارن دوغایا رحمن بز وی کسی
 کره یی سمرق خۆ ههمین پتراشت، وچارهکنی بز وی یی سمرق خۆ کورت بکعت.
 تشتی هندو دگهینت کو همدو ددورسن بطن تراشین ب خیرتره.

کاری دهی: روینشتن ل دیوانخانیا زکری و علمی

پیغمبر سلاط لئ بن- د گوتنه کا خۆ دا دبیزت: ﴿مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتِ
 مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ، يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ، وَيَتْلَاؤُا سُورَةَ يَتْلُوهُمْ، إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ،
 وَعَلَيْتَهُمُ الرَّحْمَةُ، وَخَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ، وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عَشَنَّهُ﴾^{۱۲} بمعنی: هر
 کومهکا ل ماهک ژ مالتین خودی روینشه خوار، کیتاها خودی بخوینن، ونیسا
 نیک و دو بدن، سهکینت ورحم دئ ب سر وان دا نیتنه خوار، و ملیاکت دئ
 ل دور وان بن، و خودی بمحس وان دئ ل نکوان کت پین ل نک وی.

و ژ لئ حدیسی دنیته ودرگرتن کو یا باشر نموه کۆمیون وروینشتن بز
 خواندن و شعر حکرن و خۆ فیکرنا قورنانن ل مرگفتن ب خیرتره ژ جهکن دی، و
 د حدیسهکنی دا هاتیه موعاویه خودی ژنی رازی بته- دبیزت: چارهکن پیغمبر
 سلاط لئ بن- دهرکفته نک هندک صحابیین خۆ ل مرگفتن دروینشتی بو،
 گوتن: بزچی هوبن ل قیری روینشتینه؟ وان گوت: نعم پین روینشتین زکری
 خودی دکهین، و همدا وی دکهین کو وی بفری سه دایه نیسلامن، وی گوت:

(۱۱) بخاری و موسلم قدگوهتزن.

(۱۲) ترمذی ژ نمبو هررهیره قدگوهتزن.

ب خودی هوبن ژ بهر هندی پوینشتینه؟ ون گوژت: بلسن، ئینا وی گوژت: ﴿ اما
 آل لم استخلفکم لهنمة لکم، اِنَّ اَنانِ جبریل، فاعبرن ان الله تعالی یساهی بکم
 الملائكة ﴾^{۱۱} یعنی: من هوبن نعدانه سویندی چونکی من باوهری ب گوژتا
 هوه نینه، بلسن جبریل هاته نک من وگوژته من کو خودی شانازین ب هوه
 دبت ل نک ملیاکهتان.

و د حدیسهکا دی یا دریز دا هاتیه^{۱۲} کو خودی هندک ملیاکت همنه فری
 دکته د ریکان دا، ونو ل دیوانخانمین زکری دگپرین، ئیجا دهمن نو هندک
 ژ (نهملی زکری) دپین گازی دکمن: ورن، نعله نون بین هوبن لسن دگپرین،
 ئیجا نو پهرین حق ددهنه ئیک و ل دۆر وان دزقن حمانا دگهته عسمانی،
 خودی دپیزته وان ملیاکهتان: هوه چاوا عبدین من دبتن؟ نو دپیزن: ون
 تسبیحا ته دکر و زکری ته دکر، وحمدا ته دکر، خودی دپیزن: ما ون نغز
 دپیه؟ نو دپیزن: نهخیر، نو دپیزت: پا دا چاوا بت نهگمر وان نغز دپتیم؟ نو
 دپیزن: نو دا پتر عیبادهتی ته کمن، خودی دپیزن: ونو داخوازا چ ژ من
 دکمن؟ ملیاکت دی بیژن: نغز داخوازا بهمشتن ژ ته دکمن، نو دپیزت: ما
 وان نو دپیه؟ دپیزن: نهخیر، خودی دپیزت: پا دا چاوا بت نهگمر وان نو
 دپیا؟ نو دپیزن: نو دا پتر داخوازا وی ژ ته کمن، و خودی دپیزن: ونو
 داوازن نغز ون ژ چ تشتی بیاریم؟ نو دپیزن: ژ جهنمن، خودی دپیزت: ما
 وان نو دپیه؟ نو دپیزن: نهخیر، نو دپیزت: پا دا چاوا بت نهگمر وان نو
 دپیا؟ نو دپیزن: نو دا پتر داخوازی ژ ته کمن کو تو وان زنی بیاریزی، خودی
 دپیزت: هوبن شاهد بن کو من گونمهین وان عفراندن، ملیاکهتهک دی بیژت:

(۱) موسلم قدوهتت.

(۲) نورا بخاری و موسلم ژ نورو هرهیرهی قدوهتت.

یا ره‌بسی، فلان کس زى یح د ناٹ وان دا وئو نه ژ وانه، بز کاره‌کنی خو ئو
بن هاتیه نک وان، خودی دى بیژنی: ئو ئون بیتن ل نک وان زى روینت
شعانی ناینت.

وئف حدیسه گشتیره، به‌حسنى مرگه‌فتنى ب نایه‌تى ناکت، به‌حسنى
خواندنا قورنائى زى ناکت، به‌حسنى وان ب تنى زى ناکت بیتن زکرى دکن،
به‌سنى گوسان تیدا نینه روینشتنا ل مرگه‌فتنى بت، وئو خواندنا قورنائى
وشرحکرنا وئ بت، نه‌له ژ همى جهتن دى وزکرین دى باشته.

کاری یازدی: ئوی گلهک همدا خودی بکت

چ گلهک جارن بیژت: (الحمد لله) کو نه‌له ژ واترکرانه بیتن ترازیا
مرؤئی تری خیر دکت، یان زى بیژت: (الحمد لله کثیراً) ، پیغمبر سلاٹ
لین بن- د گوتندکا خو دا دهیژت: ﴿ قَالَ رَجُلٌ: الْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا، فَأَعْظَمَهَا الْمَلِكُ أَنْ
يَكْتُبَهَا، فَرَأَى فِيهَا رَبَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى: اَكْتُبُهَا لِعَبْدِي رَحْمَةً كَثِيرًا ﴾^(۱)
یعنی: زه‌لامکی گوت: (الحمد لله کثیراً) نینا ئو ل بهر ملیاکه‌تى مغزین بوو
نغانی چاوا بنیست، لئو وی پساراً وئ ژ خوداین خو کر، وی گوتن: وئ بز
عهدی من بنیسن ره‌ما من یا مغزه.

کاری دووآزدی: ئوی داخوازا رازیوونا خودی دکت

مغزترین ریک بز ب دستفه نینانا ره‌ما خودی ئو، مرؤف وی کاری
بکت، یان وئ گوتن بیژت، یا رازیوونا خودی تیدا بت، ویتخه‌مت رازیوونا
خودی ئو د خه‌ما هندی نبت کسهک زى عیجز بت یان نه. وئ چندی دین
همی دگفته د بن دا، پیغمبر سلاٹ لین بن- دهیژت: ﴿ إِنَّ الْعَبْدَ لَيَلْتَمَسُ
مَرْضَاةَ اللَّهِ وَلَا يَسْأَلُ بِسَلْبِكَ، فَيَسْأَلُ اللَّهَ ﷻ بِالْحَبْرِ يَسْأَلُ: إِنَّ فُلَانًا عَبْدِي يَلْتَمَسُ أَنْ

(۱) طهریرانی ژ ئوو سعیدی قه‌گوهیژت.

يُرْضِي، أَلَا وَإِنَّ رَحْمِي عَلَيْكَ. قَبُولُ جَبْرِئِلَ: رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَى فُلَانٍ. وَيَقُولُا مَخْلُةُ
 الْعَرْشِ وَيَقُولُا مَنْ حَوْثُهُمْ، حَسْبِي يَقُولُا أَفْغَلُ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ، ثُمَّ تَهَيَّطُ لَهُ إِلَى
 الْأَرْضِ ﴿١١١﴾ **بمعنی:** عمید دئی مینت رازیبونا خودی خوازت، قتیجا خودی دئی
 بیژته جبریلی: عمیدی من فلان دالخوازا رازیبونا من دکعت، رهحما من ل سمر
 ویه، قتیجا جبریل دئی بیژت: رهحما خودی ل سمر فلانیه، وهلگرتین عرشى
 وشوین ل دژرتن وان ژى دئی وه بیژن، هعنا خلکتن همر حفتت عسمانان دئی
 دبیزن، پاشى نمو بز وی ل عمردی دنیته دانان.

کاری سیزدی: ترسا ژ خودی

د حدیسه کنی دا پتغهمبر سلاف لی بن سهراتبا زهلامه کی ژ نوممه تکا
 بهری مه بز مه قه دگوهیزت، ودبیزت: ﴿ د ناک هنده کتین بهری ههوه دا زهلامه ک
 ههبوو خودی مال دابووین، دهمن کهفتیه بهر سرتن وی گۆته کوپین خۆ: گلسی
 کوپین من، نعرچ باب بووم بز ههوه؟ وان گۆتن: تو باشترین باب بوو بز مه،
 وی گۆتن: پانتی خیره کا ب تنن ژى من نهکریه، قتیجا نهکمر نهز سرم، هوین
 کلمهخی من بهسوژن، پاشى خولیا من بهترین، و ل پۆژه کا هرهها بدنه بای، وان
 وه کر، ئینا خودی نمو کۆم کره فه، وگۆتن: بۆچی ته وه کر؟ وی گۆت: یا رهیبی
 ژ ترستین ته دا، ئینا خودی ب رهحما خۆ د گهل کر. ﴿١١٢﴾

وزاناییتن حدیسن نهف حدیسه ل بن باههتن: (ترسا ژ خودی) ئینایه
 وهگوهاستیه، معنا: ترسا ژ خودی دپته نهکمر رهحم بین برتن.

کاری چاردی: رویشتنا ل مرگهفتی

(١١) محمد ژ لهوایی قه دگوهیزت.

(١٢) بوخاری ورسلم ژ نموو سه عیدی قه دگوهیزت.

یعنی: مرثی و وان کسان بت بین روینشتن و داپوونا وی ل مزگفتان
 بت، و زه لامتن مزگفتی بت، و بهری نوکه مه ناشکرا کرهوی کو نوعی بز
 خواندنا قورناتی یان زکریی خودی ل مزگفتی پوینت، نو رهحا خودی ب
 دست خو دنیخت، و د هندک حدیستین دی دا هاتیه کو ههچیی و وان کسان
 بت بین ل مزگفتی دپوینت، دی رحم بین نیتنبرن، و وان نو حدیس یا نبوی
 هورهیره و پیغمبری - سلا لئ بن - لمدگوهریزت، و تیدا هاتیه: ﴿ جَلِيسُ
 الْمَسْجِدِ عَلٰی ثَلَاثِ عَشْرًا: اَخِ سُنْقَابٍ، اَوْ كَلِمَةٍ مَّكْتُمَةٍ، اَوْ رَحْمَةٍ مُّتَطَرَّةٍ ﴾^(۱۱)
 یعنی: نوعی ل مزگفتی دپوینت ل سمر نیک و سن سالوخنانه: برابیی نو
 مفایهکی زنی بکت، یان گوتمکا موکم یا وی گوھ لئ بهت، بان رهحهکا نو
 چاهری.

و منحصدا ب رهحا نو چاهری، نو رهحه یا خودی ب وی دهت.

کاری پازدن: گوهداری و بهلاکریا حدیسان

جو بهری کوپی مرطعی و پیغمبری - سلا لئ بن - لمدگوهریزت کو وی
 ل رزوا و حمجا خاترخواستنی گوت: ﴿ رَجِمَ اللهُ مَنْ سَمِعَ عَقَابِي الْيَوْمَ
 قَوَاعًا ﴾^(۱۲) یعنی: خودی رهحی ب وی بهت بین نقرز گوهری خو بدته گوتنا
 من، و تن بگهت.

و د روایدنکا دی دا هاتیه: ﴿ رَحِمَ اللهُ مَنْ سَمِعَ مِنِّي حَدِيثًا قَبْلَهُ كَمَا سَمِعَهُ،
 قَرِبَ مِيلًا اَوْ عَسَى لَهٗ مِنْ سَامِعٍ ﴾^(۱۳) یعنی: خودی رهحی ب وی بهت بین

(۱۱) عبدالله بن کوپی نهم نهمدی لمدگوهریزت.

(۱۲) حاکم لمدگوهریزت.

(۱۳) ابن حبان و ابن مسعودی لمدگوهریزت.

حدیسه کنی ژ من گوہ لئی بیت، ووهسا وئی بگھینت وءکی وی گوہ لئی ہووی،
چونکی دیت نئیکنی حدیس بگھتئی پتر ژ وی تنی بگھت یئ گوہ لئی ہووی۔
ونٹ ہردو حدیسه ہندج دگھینن کو پتغہ مہری - سلاٹ لئی بن - دوعایا
ردھمن ہڑ وی کہسی کریمہ ہی گوہ ل حدیسا وی ہووی، ونٹو ب دورستی
گھانڈیہ ہندو کین دی پین گوہ لئی نہ ہووی۔

به هشتی

د سیف حدیسان دا^(۱)

ددهمن مروژ پیروزه گوتهن پتغمبیری سلاډ لئ بن- دخوست دببنت وی
 بهحس هژماره کا ون کار وسالوختان کره پین کو دهنه نهگرا هندج خودلئ
 وان بجه بهحسش.. و ل فیری مه دفتت هندک ژ وان حدیسان قهگوهیزین و
 ب کورتی رامانانین وان ناشکرا بکهبن، وههژیه بیژین: نم ل فیری ب تنی دئ
 وان حدیسان قهگوهیزین پین پتغمبیری سلاډ لئ بن- تیدا گوتی: ههچین
 فلان کاری بکمت دئ چته بهحسش.. ومه نو حدیس نهغهگوهاستینه پین تیدا
 هاتی: ههچین فلان کاری بکمت ناچته ناگری.. هر چنده مدعنا وان زی نهوه
 نو مروژ دئ چنه بهحسش، وددهمن پتغمبیر سلاډ لئ بن- حوکسی ب چوونا
 بهحسش یز خودانین فان کار وسالوختان ددهت مبعست پین نهوه ب دورستی
 نو دئ چنه بهحسش ویز هندج زی دا نو فان کار وسالوختان ل بهر مه شرین
 بکمت.

حدیسا نیکن

عن کعب بن عَجْرَةَ قال ﷺ: قال رسول الله ﷺ: [ألا أخبركم بهر جالكم
 من أهل الجنة؟] قالوا: بلى يا رسول الله، قال: [النبي في الجنة، والشهيد في الجنة،
 والصديق في الجنة، والمولود في الجنة، والرجل يزور أخاه في جانب المصر في

(۱) نهف باهده ژ کتیا (اصحاب الجنة) یا سهیدا (خیر الدین الرالی) پین هابه
 ودرگرتن.

ښځا نو دې هماغلینیا وان کمن بین خودی قمنجی ب بهمشتی د گل کری ژ
پنځمبهر وړاستنګویان نوین ب دورستی باوهری نینای وشهیدین د رتکا خودی
دا وچاکین خودان باوهران، ونو چ باش هماغالن وان د بهمشتی دا همین.

۴- زاروګنی موسلمانې: نوې دمرت بهری بگهته وی ژی یی تکلیف تیدا
لی دنیتهکرن، ویی گونهد دچت.. نعلی ژی جهی وی بهمشته.

۵- ونو مرزئی بۆ خودی سورا برابکئی خۆ یی خودان باوهر بدعت ل لاین
دی یی باژیری، ودمی حدیس دبیترت: (فی ناحية المصر) ل لاین باژیری یان
ل لاین دی یی باژیری، مخصد یی نوه نو برابی وی نه ل سر رتکا ویه،
بدلکی یی ل لایهکئی دی بملی د گل هندی ژی نو زحمتهی بۆ خۆ چی دکت
وخصوصی دچت دا سورا وی بدعت، ژ بهر خودی نه ژ بهر قایدیهکی یان
مصلحهتهکی، یان ژ شرمین دنیا یی دا وهکی هندک دبیژن!!

پستی هنگی پنځمبهری -سلا ل ل بن- گوتنه صحابیان: ونو بۆ هوه
نهیژم کانئ کیژ ژتکین هوه دچنه بهمشتی؟
گوتن: بملی نلی پنځمبهری خودی.

گوت: نو ژنکا ب قیان بت (بۆ زهلامن خۆ) ، ویا ب عیال بت، ویا
وهسا بت نهگر زهلامن وی زورداریهکی ژی ل بکت، نو بیژن: نوله دهستی
من د ناف دهستی ته دا نوز تشهکی ناخوژم حفا تو رازی نلی!

یعنی یا دلفره بت ویا کیم بۆ خۆ بدانت بۆ هندی دا سلامهتیا مالی بتنه
پارستن، وناشکرا به کو نهگر مالی دو موزن تیدا همین -کو ژن ومیره-
وجارهکن د ناقیرا وان دا نهخوشیهک پیدا هو، بیی نم بهری خۆ بدینی کانئ
نهگرا پیدا بوونا قن نهخوشی کیه، نهگر کسئی خۆ بۆ یی دی نهچهماند
پاشهپوژا قن مالی دق کفته د خطهری دا، بملی نهگر نیک ژ وان (تعاوول)

بزیمن دی کر مال وپاشه پوږځا خیرانه کنی دتی نینه پاراستن، ئینجا نه گور ژن یا
 وصال بت (تغنازولین) ژ هنده کنی ژ حقین خو بکمت پیشخدمت پاراستنا
 بهرزه بوندیا مالنی نو ژن دی یا ژ هدی بت ژ لاین خودتی نه بیته خلات کرن...
 چونکی وهکی نم دزاینین تشته کنی نه بی ب ساناهیه مروژ یا کیم بز خو
 بدانت.

حدیسا دووی

عن عیاض المجاشعی رحمه الله أن رسول الله ﷺ قال ذات یوم فی خطبته: [ألا إن
 ربی أمرنی أن أعلمکم ما جهلتم مما علمنی یومی هذا.. وأهل الجنة ثلاثة: ذو
 سلطان مقسط متصدق موفق، ورجل رحیم رقیق القلب لکل ذی قریبی،
 ومسلم وعفیف متعفف ذو عیال] رواه مسلم.

د ئین حدیسن ژی دا پیغمبر -سلا لئ بن- سن رنگه مروژان بز مه
 ده نیشان دکمت کو جهتی وان بهمشته، ژ بهر وی کاری باش یی نو دکمن.
 د ئین حدیسن دا نووا پیغمبری -سلا لئ بن- ل سر مینبرتی گوتی
 هاتیه کو خودتی فرمان ل وی کره نو وی نیشا صحابیین خو بدت یا نو
 نزانن، ژ تشتن کو وی پوږی وی زانی، پاشی پستی چند تشتهک بز وان
 دیار کرن، گوت:

سن کس همنه ژ خلیکن بهمشتینه.. ونو هر سن ژی نطقه:

۱- نو مروژن حوکم د دستی دا بت و دادین بکمت وین قهنجیکار بت،
 بدغنی: معزنی و حوکم وسلطنت ئیکا هند ژن چن نکمت نو زوردارین ل وی
 خلیکی بکمت یی د بن دستن وی له و خو ژ قهنجین بدنه پاش، ونو معزنی
 د خیرا مللعتن خو دا بت، خودتی خیرا دنیا یی وئاخرتن دی دتن.

۲- نحو مرزوقی ب رهم و دلنرم بت د در حقا مرزوقین خو دا، پشنا خو ندهتی، و خو ل سر سهری وان معزن نهکت، وین باش بت د گل وان، نله ری خو هیژای هندی دکت خودی بعمشتی ب رزقی وی بکت.

۳- ونو موسلمانن خودان عیال بت و د گل هندی ری بین عقیف و دست پاژ بت، روی خو ل بر خلیکی سار نهکت، و دستن خو درتژ نهکته وی مالی بین بز وی حلال نعت، و خواستن نهکت، یعنی: کاودانین وی بین نمخوش و پینتین ب خودانکرنا عیالی بری وی ندهنه مالی حرام، چونکی نم دزاین گلهک جاران مرزوق دهمن بری بت بلیکی بشیت صبری بکشت و بر ب خوارنا وی مالی نه نچت بین بز وی حرام، بلی نحو مرزوقی عیالی خو بری یان موعیز بینت و صبری بکشت و دستن خو درتژ نهکته حرامی نحو دی مرزوقهکی گلهک ب صبر و تهمسول بت، ونو مرزوقین هندی بین ب صبر بت جهن وی دی بعمشت بت.

ووهکی نم دینین نهف هر سن رهنگین مرزوقان نون بین صبر ل نک هدی. بین تیکن صبر ل سر (سوغریاتین) حوکمی و معنسی. وین دووی صبر ل سر وی نمخوشی و زحمتهن نوا ژ مرزوقین وی بین تیزیک دگهتن، وین دی صبر ل سر ب خودانکرنا عیالی ب رهنگین پاژ ویزوین بین خوارنا حرامی.

حدیسا سین

عن معاذ بن جبل رضی الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: (من كان آخر كلامه لا إله إلا الله دخل الجنة) رواه الحاكم وأبو داود.

هندي پشکا تیکن به ژ ئن پیلین (لا إله إلا الله) کو پیلما شاهدی به (رؤوبهتن) و (تولووههتن) همین بز خودی ب تنی بنجه و دستیشان دکت.

ویاوریا ب خودتی و توحیداً وی . کو حقیقی خودتی به ل سر بنیان . همی د
 ثنی چندی نیکنی دا کوم دبت، (بوخاری و موسلم) ژ (موعذتی کویتی جههلسی)
 قدگوهتیزن، دبیژت: پیغمبری سلاط لئ بن- گوته من: [پامعاز آندری ما
 حق الله علی العباد وما حق العباد علی الله؟ نهی موعاز، نعتی تو دزانی حقیقی
 خودتی ل سر بنیان چیه و حقیقی بنیان ل سر خودتی چیه؟ گوته: من گوته:
 خودتی و پیغمبری وی چیتتر دزائن، گوته: وی گوته: [حق الله علی العباد ان
 بعدوه ولا یشرکوا به شیئاً، وحق العباد علی الله ان لا یُعذَّب من لا یُشْرکُ به
 شیئاً] حقیقی خودتی ل سر بنیان نهوه نعو عهدینیا وی بکن وچو شریکان بز
 چن نهکن، و حقیقی بنیان ل سر خودتی نهوه نعو وی عزاب نعدوت بی چو
 شریک بز وی چن نهکرن.

وگلهک حدیس د دهر حقیقی گرنگی و بهاین ثنی پیلین دا همنه وهکی:
 (بوخاری و موسلم) ژ پیغمبری سلاط لئ بن- قدگوهتیزن، دبیژت: [فان
 الله حرم علی النار من قال: لا إله إلا الله، یتغی بذلك وجه الله] هندی خودتیه
 نهوه کس ل سر ناگری حرامکریه بی بیژت: لا إله إلا الله، و مخصدا وی بی
 کتاری خودتی بت.

و (ابن حبان و حاکم) ژ پیغمبری سلاط لئ بن- قدگوهتیزن، دبیژت:
 [قال موسى - علیه السلام - : يا رب علمني شيئاً أذكرك وأدعوك به، قال: قل يا
 موسى: لا إله إلا الله، قال: كل عبادك يقولون هذا، قال: يا موسى لو أن
 السموات السبع وهايرهن غيري، والأرضين السبع في كفي، ولا إله إلا الله في
 كفي، مالت بهن لا إله إلا الله] مووسای سلاط لئ بن- گوته: نهی خودا
 تشتهکی نیشا من بده نعر زکرتی ته بی بکم و دوعا بی ژ ته بکم، وی گوته:

نهی موسیاً بهیتره: (لا إله إلا الله)، موسیای گزوت: بهغیبین ته هدمی نئی
 دیبیرت، خودتی گزوت: نهی موسی، ننگر هر حففت و نالفاکمری وان شنگر نغز
 نعام- وهر حففت عمر د لایمکن ترازین دا بیته دانان، و (لا إله إلا الله)
 د لایمکن دی دا بیته دانان، (لا إله إلا الله) دی وان هلیکشت.

و د حدیسه کا دی دا (نعمس) دیبیرت: من گوهر ل پیغه مبری بوو سلاط
 لمن بن- دکوت: [قال الله تعلق: یا ابن آدم لو آتیته بقرب الأرض خطایا، ثم
 لقیته لا تشرك بی شیئاً لأنتک بقربها مغفرة] خوداین پاک و بلند دیبیرت: نهی
 کورئی نادهمی، ننگر تو بیته نک من و ته تزی عمر دی گونه همن، پاشی تو
 بگمیه من و ته جو شریک بو من جن نکرین، تزی عمر دی نغز دی غفراندین
 دمه ته.

معنا: ننگر مرؤتی (دل باوهری ب پهقا (لا إله إلا الله) همت، و
 ل سر ن باوهرین بمرت خودی گونهن وی دی بو زنی بعت ننگر چند د مغز
 زنی بن.

وهر ل سر فی بناخیی حدیسا (موعادی) دیبیرت: هجین گوتنا وی یا
 دویمهین (لا إله إلا الله) بت، یعنی: بیترت و باوهری پن همت، و ل سر
 باوهریا توحیدتی بمرت، دی چته بهمشتن.

حدیسا چاری

عن عبد الله بن سلام قال: قال رسول الله ﷺ: [أيها الناس أفشوا السلام،
 وأطعموا الطعام، وصلوا والناس نيام، تدخلون الجنة بسلام] رواه الترمذي.
 نهف حدیسه زنی نیشاره تن دده ته سن کارین باش بین کو خودانن خو هیزلی
 چوونا بهمشتن دکن، ننگر هات ووی نهف کاره ب نیغلاص بو خودی کرن،
 نو کار زنی نهغه:

۱- دانا سلاڤي: وهر چنده سلاڤكرون سوننده، بهلى چونكى نيو كاروكه
 لپانې وناشتين د ناي كورپن جفاكي دا بهلاډ دكمت، پتغهمبيري سلاڤ لى
 بن- نيو ل بهر مه شرين كړ، نيمام (موسلم) ژ (نهبو هورهبيره)ى لئدگوهيژت،
 دبېژت: پتغهمبيري سلاڤ لى بن- گوت: [لا تدخلون الجنة حتى تؤمنوا، ولا
 تؤمنوا حتى تحابوا، أولا أدلكم على شيء إذا فعلتموه تحاببتم؟ أفشوا السلام
 بينكم] هوين ناچنه بهمشتي هتا هوين باوهرين نشتين، هوين باوهرين نائين
 هتا هوين حمز ژ نيك ودو نهكمن، نوري ونغز تشتهكي بو هوه نهبېژم نهگر
 هوين بكمن دى حمز ژ نيك ودو كمن؟ سلاڤي د نالهبرا خو دا بهلاډ بكمن.

۲- ناندهي: كو مرؤلى دلكني فروه هبت ودهستكي فكرى ب دانا خيرى،
 وخيرا ژ همين باشر يا ئى حدېسى نيشارهت دابى دانا خوارنپيه بو كسپن
 هوجه وپنښتى.

۳- كرنا نقيژين شعلې: ل وى دهمن تمارا خوي ب سر چاښين خلكى
 دا دگرت، ونو خو ب دست نكستى ه بهروددن، وتارى چنگى خو ب سر
 دنيايى دا بهرودد، كسهك رابت وخوي ژ چاښين خو قههښت، وقستا
 خودايى خو بكت، ودهست ب كرنا نقيژين سوننت بكت، وپتى كسهك وى
 بپننت كو تاما ريمهتپى ژ كارى وى بيت نيو ب نيخلاص ه شعلې ب كرنا
 عيبادهتى خودى ه ساخ بكت.. نلث مرؤله زى ب ئى كارى خويى معزن خو
 هيژاي بهمشتي دكمت. نيو كسى فان هرسى كاران بكت: بهلاڤكرنا سلاڤي،
 ودانا خوارنې، وكرنا نقيژين سوننت ب شعلې، پتغهمبيري سلاڤ لى بن-
 مرگينپى ددهتى كو نيو ب تهاى وسلامتى ه دى چته بهمشتي.

حدیسا پینجی

قال حذیفة ۞ دخلت علی رسول الله ۞ فی مرضه الذی مات فیہ، فقال: [اجلسنی] فأجلسه علی إلی صدره، فقلت: یا أبا حمزة قد سهرت مثله اللیلة، فقال رسول الله ۞: [علی أحق بذلك منك یا حذیفة ادن منی، من ختم له بقول لا اله الا الله قبل موته دخل الجنة أو غفر له، یا حذیفة من ختم له بصیام یوم یشغی به وجه الله قبل موته دخل الجنة أو غفر له، یا حذیفة من ختم له بطعام مسکین قبل موته یشغی به وجه الله غفر له أو دخل الجنة] قال حذیفة: فقلت: یا رسول الله اخفی هذا أم أعلته؟ قال: [هل أعلته] رواه أحمد.

د ثنی حدیسا پیروز دا پیغمبری سلاٹ لی بن- بهحسی (حسن الخاتمه) دکت، ومعسعد ب (حسن الخاتمه) نعو خودی کمره من د گیل مرؤفکی بکت، کاری وی بین دویمهین نعو دکت بهری بهرت- کاره کنی وهسا باش بت خودی حمز زئی بکت، و ژ تیشانین باشیا خودتینه کاری وی بین دویمهین ژ وان کاران بت بین خودی و پیغمبری وی حمز زئی دکت.

و د ثنی حدیسی دا یا صحابین پیغمبری بین نیزیکی (خوذهیفه) زئی شدگوهیزت، بهحسی سن ژ وان کارین باش دنیته کرن بین ننگر مرؤفکی ل دویمهیا عمری خو کرن، دتی بهت نیشانا هندتی کو خودی حمز ژ وی مرؤفی دکت و ب بهحشتی دتی وی خملات دکت، (خوذهیفه) دبیزت: نغز چووم سورا پیغمبری سلاٹ لی بن- بدم د وی نساخین دا یا نعو تیتدا سری، نینا وی گۆته من: من راکهغه دا پوینم، نینا عملی بهری من نعو راکرهغه، وگۆت (بهعی عملی): بابین حمزه! نغز زئی وهکی وی شغیتدی نعلستیمه، نینا پیغمبری سلاٹ لی بن- گۆته من: نهی خوذهیفه عملی ژ ته حلقره لی چندن بکت، کانی خو نیزیکی من بکه... وپستی خوذهیفه خو نیزیکی پیغمبری سلاٹ

ئىبن بىن- كرى پىنغەمبەرى بۆۋى بەھسنى سىن كاران كر ھەچىن كارى وى بىن
دویمایىن ئىنك ژ فان كاران بت نەو دى چتە بەھسنى، نەو ھەر سى كار رى
ئەقەنە:

۱ . [من ختم له بقول لا اله الا الله قبل موته دخل الجنة أو غفر له] ھەچىن
كارى وى بىن دویمایىن گۆتتا (لا إله إلا الله) بت دى چتە بەھسنى، يان
گونەھتىن وى دى بۆ ئىنە ژىرن، وىرى نوکە مە بەھسنى ئىن چەندى كرى.
۲ . [يا حذيفة من ختم له بصيام يوم يبتغي به وجه الله قبل موته دخل
الجنة أو غفر له] نەي حوزەبە، ھەچىن كارى وى بىن دویمایىن بەرى بەرت
گرتتا رۆژىكى بت بۆ خودى نە بۆ چو تىتەكى دى دى چتە بەھسنى، يان دى
گونەھتىن وى بۆ ئىنە ژىرن.

۳- [يا حذيفة من ختم له بطعام مسكين قبل موته يبتغي به وجه الله غفر له
أو دخل الجنة] نەي حوزەبە، ھەچىن كارى وى بىن دویمایىن نەو بت نەو
خوارنى بەتە ھەزارەكى ومەخسەدا وى بىن كىنارى خودى بت، دى چتە بەھسنى،
يان گونەھتىن وى دى بۆ ئىنە ژىرن.

ئىنك مەسلە رى كو نان دەھى بەرى نوکە د گەل مە بۆرى.

بەلىن تىتنى زىدە بىن ئىن خەلپىسى بۆ مە ناشكەرا كرى ئەقە بوو گۆت:
ھەچىن كارى وى بىن دویمایىن ئەقە بت. . مەننا: شەرتىن كارى دویمایىن وئەوچ
دویمایىن كارى وى باشى بت، نەو خودى خىرا وى قىيى، وچونكى كەس نزانىت
كەنگى دى مرت يا فەرە مرۆف ھەردەم كارى باش بىكەت دا بەلكى نەو باشى
كارى مرۆفى بىن دویمایىن بت.

وتشتی دی بین زنده بین فن حدیسی نیشارت دابین نعله بوو! نو کسینی
پرژا دویمهین یا عمیری خو بین ب پرژی بت، نو هتیرای چوونا بهدشتی
دبت.

وچونکی پتغمبری سلا لئ بن- گۆنه حوذهیله: خو نیزیکی من بکه،
پاشی نعل هر سن تشته گۆتنی، حوذهیله هرکر نعله (سررهکه) نو بو وی
دبیرت، لعل دویمهین وی گۆنه پتغمبری سلا لئ بن-: نغ فن گۆتنی
بیزمه خلکی پان فمشیرم! پتغمبری سلا لئ بن- گۆتنی: بیزه خلکی.
دوعایا مه ژ خودی نوه (حسن الخاتمة) ب رزلن مه بکت، وکاری مه
بین دویمهین بکه باشتیرنی کاری مه.

حدیسا شعی

عن عقبه بن عامر رضی الله عنه قال كانت علينا رعاية الابل فجاءت نوتی فروحتها
بعثت فادرکت رسول الله ﷺ قائلاً يحدث الناس فادرکت من قوله: [ما من
مسلم يتوضأ فيحسن وضوءه، ثم يقوم فيصلي ركعتين مقبل عليهما بقلبه
ووجهه إلا وجبت له الجنة] قال: فقلت: ما أجود هذه! فإذا قائل بين يدي
يقول: النبي قبلها أجود، فنظرت فإذا عمر قال: إني قد رأيتك جئت آنفاً، قال:
[ما منكم من أحد يتوضأ فيبلغ أو يسبح الوضوء، ثم يقول: أشهد أن لا إله إلا
الله وأن محمداً عبد الله ورسوله إلا فتحت له أبواب الجنة الثمانية
يدخل من أيها شاء] رواه مسلم.

صحابین پتغمبری (عوقبهین کورپی عامری) دبیرت: مه شقائیا حیشران
دکر، جارهکن نوزبا من بوو، پستی تیباری من نو زقراندین، نغ گهشته
پتغمبری سلا لئ بن- نو بی ژ بیان فه بوو بوو خلکی داخفت، نغ
گهشته فن گۆتنا وی: نینه موسلمانهک دهسقیژا خو بسۆت، قیجا نو تازا

بشوت، پاشی رابت دو رکاعتان بکعت ب دلن خؤ وړوین خؤ قسمت بکعتن،
 نهگمر بهمشت بڑ وی فمر نعت. گوت نینا من گوت: نهغه چمند تشمتکی باشه،
 نینا مرزقهکی ل نک من گوت: یا بهری وی باشتر بوو، من بهری خؤ داین نو
 عومره، گوت: من دیت تو نوکه یی دیتی! وی گوت: نینه نیک ژ هموه
 دستغیرا خؤ بشوت وب رهنکهکی تمام بشوت، پاشی بیژت: أشهد أن لا إله إلا
 الله وأن محمداً عبد الله ورسوله، نهگمر هر هشت درگهین بهمشتن بڑ
 قنمن، هجی درگهین وی بقیث دئ تن بڑت.

نعت حدیسه خیر و بهاین دو کارتن باش نیشا مه ددهت:

یمن نیکتی: کرنا وی سوننهتن شعوا دبیزتن: (سنه الوضوء) کو ژ دو
 رکاعتان پیک دتیت، وپشتی دستغیرا شویشتن دتیتکرن، و ب راستی
 پیغمبری سلاط لئ بن- شعرتکی نه یی ب ساناهی دانا دمن گوتی: دلن
 وی ل سر بت، و ب دل وړوی له قسمت بکعتن.. و دیت ژ بهر لئ چمندی
 عومری گوت بت: یا بهری وی باشتره، چونکی نو یا ب ساناهتره.

یمن دووی: ونهغه پیغمبری سلاط لئ بن- بهری یا نیکتی گوت بوو، کو
 شویشتا دستغیرا یه ب رهنکهکی تمام، وکو پستی وی مرزف شاهد بدهت، و
 د ربوایه تکا درست دا هاتیه پستی شاهد دانی نو بیژت: (اللهم اجعلنی من
 التوابین واجعلنی من المتطهرین). نعت هر دو کاره ژی سوکی ژ حدیسن
 دیار دبت- خودانی خؤ هیزای چوونا بهمشتن دکن.

حدیسا حفتی

عن أم حبيبة رملة بنت أبي سفيان رضي الله عنهما قالت: سمعت رسول الله
 ﷺ يقول: [ما من عبد مسلم يصلي لله تعالى كل يوم اثنتي عشرة ركعة تطوعاً
 غير الفريضة إلا بنى الله له بيتاً في الجنة، أو إلا بنى له بيت في الجنة] رواه مسلم.

نهف حديدسه بهايين وان سوننه تان بز مه ناشكرا دكمت نعوين دپيژني:
 (سوننه نين رهواتب) وههخسه د پي نو سوننه تان پين باشه مرؤف بهردو اميين
 ل سفر بكت، ووهكي حديدس ناشكرا دكمت، نهف سوننه ته د شههك وپژوهكن
 دا دپنه دوازه ركاعت، ب ئي رهنكي: (دو ركاعت بهري نقيزا سپيئي، چار
 ركاعت بهري نقيزا نيغزو و دو پشني نقيزا نيغزو، دو ركاعت پشني نقيزا
 سهروب، دو ركاعت پشني نقيزا عديشا) نهفه دوازه ركاعت.

پتغمبير سلاف لى بن- د ئي حديدس دا ناشكرا دكمت كو ههچين
 بهردو اميين ل سفر كرنا فان سوننه تان بكت خودي خانبهكي بز وي د بهمشتي
 دا دئ نالفا كمت، پان خانبهك بز وي د بهمشتي دا دئ نيته نالفاكرن.

حديسا هشتي

عن أبي هريرة رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: [من أنفق زوجين في سبيل الله
 نودي من أبواب الجنة: يا عبد الله هذا خير، فمن كان من أهل الصلاة دهي من
 باب الصلاة، ومن كان من أهل الجهاد دهي من باب الجهاد، ومن كان من أهل
 الصيام دهي من باب الريان، ومن كان من أهل الصدقة دهي من باب الصدقة]
 فقال أبو بكر رضي الله عنه: بأبي وأمي يا رسول الله! ما عمل من دهي من تلك الأبواب
 من ضرورة، فهل يدعى أحد من تلك الأبواب كلها؟ قال: [نعم، وأرجو
 أن تكون منهم] رواه البخاري ومسلم.

د ئي حديدس دا پتغمبير سلاف لى بن- ناشكرا دكمت كو دهركهين
 بهمشتي-كو هشتي وهكي د هندك حديدسين دى پين دورست دا هاني-
 دليكه كرينه هر دهركهك بز مهنه كارهكن باشه بين تايبات كره، پژا
 قيامتي دهمن بهمشتي دچنه بهمشتي هر ئيك د دهركهين وي كاري را دچنه
 ژور پي نو پي هانيه تاسين، وديژني: ههچين جوتهكي ژ هر تشتهكي ههپت-

د رڼکا خودی دا بکته خیر، ژ دهرگمېن بهحشني څه دې نیتته گازیکن: نهی
 عېدی خودی نهځه باشیه، څنجا ههچیسې ژ سرژتین نقتیژې بت -بمعنی
 مرژلکې گلهکې نقتیژکر بت- ژ لایې دهرگمېن نقتیژې څه دې نیتته گازیکن،
 وهچین ژ مرژتین جیهادی بت ژ لایې دهرگمېن جیهادی څه دې نیتته گازیکن،
 وهچین ژ خهلمکې رژیې بت ژ دهرگمېن رهپان څه دې نیتته گازیکن، وهچین ژ
 خهلمکې خیران بت دې ژ دهرگمېن خیران څه نیتته گازیکن.

نعمو بگری گوت: دهپایېن من گوزی ته بن نهی پتغمبیری خودی! د کی
 ژ فان دهرگهان را مرژ بتته گازیکن باشه، نری ما نیک هیه ژ فان همی
 دهرگهان څه بتته گازیکن؟

پتغمبیری -سلاڅ لې بن- گوتې: بلس، وهیفا من نموه تو نیک ژ وان
 بی

معنا: نگر موسلمانک هبت ب فان همی رهنکین خیران هانته ناسین:
 نقتیژې، جیهادی، رژیې، دانا خیران.. نو ژ وان همی دهرگهان څه دې نیتته
 گازیکن وچی دهرگمېن وی لیا نو دې تن بزرت وچته بهحشني.

حدیسا نهی

عن شداد بن اوس عن النبي ﷺ قال: [سيد الاستغفار أن تقول: اللهم
 أنت ربي لا إله إلا أنت خلقتني، وأنا عبدك، وأنا على عهدك ووعدك ما
 استطعت، أعوذ بك من شر ما صنعت، أبوء لك بنعمتك علي، وأبوء لك
 بنسبي فأغفر لي فإنه لا يغفر الذنوب إلا أنت. من قالها من النهار موقنا بها،
 فمات من يومه قبل أن يمسي فهو من أهل الجنة، ومن قالها من الليل وهو
 موقن بها، فمات قبل أن يصبح فهو من أهل الجنة] رواه البخاري.

(استغفار) یعنی سرۆڤ داخوازا گونهد ژبیرنی بۆ خو ژ خودتی بکت. وئهغه نیک ژ وان کارین باشه بئین بیری خوداتی خو ددهنه بهحسنتی. وقرناتی ناشکرا دکت کو هندی نستغفاره کاری وان تعقوادارانه بئین جزایی وان ل ناخراتی دبه بهحسنت، نابهتک دبیرت: ﴿وَالَّذِينَ إِذْ أَنْهَأُوا خَلْقَ آدَمَ أَنْ يَنْزِلُوا عَلَيْهِمْ لَأَكْفُرُوا بِاللَّهِ وَأَكْفُرُوا بِاللَّهِ مَا كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٢٥﴾ وَتَلَاوَمَ الْجَنَّةَ وَالْجَنَّةَ وَمَنْ يَتُوبْ إِلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ يُغْفِرُ لَهُ مَا سَلَفَ وَأَمَّا الَّذِينَ لَا يَتُوبُونَ فَا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٢٦﴾﴾ (آل عمران: ١٣٥-١٣٦) وئوین نهگر گونهدکا معزن کر یان ب کرنا گونهدکا کیمتر زۆرداری ل خو کر، بئیرا خو ل سۆز وگهفا خودتی ئینافه فیتجا ل خودایی خو زلپین وتۆهکر، وداخوازا ژبیرنا گونهدان بۆ خو ژنی کر، وئو باش دزان کو ب تنی خودتی به گونهدان ژنی دبهت، لئو ئو ل سهر گونهدی نامین، وئو دزان کو نهگر وان تۆهکر خودتی تۆبا وان دی قبول کت. خودانین فان سالۆختهتین معزن جزایی وان ئوه خودتی گونهدین وان فمئیرت، وبهحسنتین ناقتین هوبن د بن داروبار وقسرتین وان دا دچن بۆ وان هده، هروهر ئو دتی تئدا مین وژی دهرناکفن. وبهحسنت ولتیبیرنا گونهدان چ خویش جزایه بۆ کارکران .

و د نابهتکا دی دا خودایی معزن بهحسنت وان تعقواداران دکت ئوین دچنه بهحسنتی و دبیرت: ﴿إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿١٢٧﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٢٨﴾﴾ (الذريات: ١٥-١٨) هندی ئون بئین تعقوا خودتی کری د بهحسنتین معزن وکانیبتین ناقتی دانه، خودتی همدی هبیتین وان بۆ ب جه ئینان وهمدی خویشی دانن، وئو پئ دپرازینه، ودلین وان پئ دخۆشن، هندی ئون ئو بیری وئی خویشی د دنیایی دا ب کرنا چاکیان دقنجیکار بوون. ئەڤ قهنجیکاره کتسهکی ژ شهقی دقستن، وان

تَنْزِيْلُ بِيْ خُودَائِيْنَ خَوْ دَكْرَن، و ل دَوِيْمَاهِيَا شَعْلِيْنَ بَعْرِي سَبِيْتِيْ وَ اِنْ دَاخُوْازَا لِيْبُوْرِيْنَا
گُوْنِهْمَانِ رُوْ خُودَائِيْنَ خَوْ دَكْر.

و دَلِيْنِ حَدِيْسَا بُوْرِي دَا يَا كُو نِيْمَاْمِيْ بُوْخَاْرِي رُوْ شَهْدَدَاتِيْ كُوْرِيْ نَبُوْسِي
قَدُوْگُوْهِيْتِيْزِ پِيْغَمْبِيْر -سَلَاثُ لِيْ بِن- دُوْعَائِيْ نِيْشَا مَه دَدَهْت كُو نَم نَسْتِغْفَاْرِيْ
بِيْ رُوْ خُودِيْ بَكْمِيْن، وَ نَاثِيْ وَ يِ دَكْمَه (سِيْدُ الْاِسْتِغْفَاْرَا) نُو رِيْ نَعْمِيْه: (اَللّٰهُمَّ
اَنْتَ رَبِّيْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ خَلَقْتَنِيْ، وَاَنَا عَبْدُكَ، وَاَنَا عَلٰى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا
اسْتَطَعْتُ، اَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، اَبُوْء لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَاَبُوْء لَكَ
بذَنْبِيْ فَاغْفِرْ لِيْ فَاِنَّه لَا يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ اِلَّا اَنْتَ).

و مَعْنَا قِيْ دُوْعَائِيْ نَعْمِيْه مَرْوُفُ بِيْتِيْزِ: يَا رَبِّيْ تُوْ خُودَائِيْ مَنِيْ رُوْ تَه
پِيْغَمْبِيْر چُوْ خُودَائِيْ ب حَق نِيْن، تَه نَغْزِيْ نَاْفِرَا نَدِيْم، وَ نَغْزِ بَغْنِيْ تَعْمَه، وَ نَغْزِيْ ل
سِر سُوْزِ وَيْهِيْمَا نَا تَه هِنْدِيْ نَغْزِ بَشِيْم، نَغْزِ خَوْ ب تَه دِهَارِيْ قَوْمِ رُوْ خَرَابِيَا كَارِيْ مَن
كُوْرِيْ، نَغْزِ نَعْتِرَا قِيْ ب قَهْنَجِيَا تَه ل سِر خَوْ دَكْم، وَ نَغْزِ نَعْتِرَا قِيْ ب گُوْنِهْمَا خَوْ
دَكْم، قِيْجَا تُوْ گُوْنِهْمَا مَن لَمَشِيْرَه رُوْ تَه پِيْغَمْبِيْر كَمَس گُوْنِهْمَا نَا قَشِيْرِيْزِ وَ يِ
نَا بَعْت. پَشْتِيْ پِيْغَمْبِيْر -سَلَاثُ لِيْ بِن- قِيْ دُوْعَائِيْ نِيْشَا مَه دَدَهْت دِيْ بِيْتِيْزِ:
هِنَجِيْ قِيْ دُوْعَائِيْ ب رُوْزِيْ بِيْتِيْزِ، وَ گُوْتَسَا وِيْ يَا رُوْ دَل بَت، وُوْ يِ بَا وِرِيْهَكَا
بَا وِرِيْ يِيْ هَبْت، نَعْمَر بَعْرِي بِيْتَه شَعْلُ نُو مَر، نُو دِيْ رُوْ خَلِكِيْ بَعْمَشْتِيْ
بَت، وَ هِنَجِيْ ب شَعْلِيْ وَ يِ بِيْتِيْزِ، وَا وِرِيْهَكَا بَا وِرِيْ يِيْ هَبْت، نَعْمَر بَعْرِي بِيْتَه
رُوْزِ نُو مَرْت، نُو دِيْ رُوْ خَلِكِيْ بَعْمَشْتِيْ بَت.

حَدِيْسَا دَهْمِيْ

عَنْ اَنْسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: [إِنَّ اللهَ قَالَ:
إِنَّا ابْتَلَيْتُ عَبْدِيْ بِحَبِيْبِيْه، فَصَبِرَ، عَوَّضْتَهُ مِنْهَا الْجَنَّةَ] بَرِيْدُ هِنِيْه، رَوَاهُ
الْبَخَاْرِي.

نهف حدیسه نیشاره‌تکا نه نیکسر دده‌ته صهری، وینی نهفتیت دیتین:
صهر نیک ژ وان کارین باشه یین خودی خیره‌کا معزن دده‌ته خودانی وی نیکسر
هات وکار یین کر.

د نایه‌تکا پیروز دا خودایی معزن به‌حسی خودانتین صهری دکات وده‌بیرت:
﴿وَتَبَلَّوْا لَكُمْ بِهِنَّ مِنْ الْقُرْبَىٰ وَالْبُحُوعِ وَنَفْسٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالشَّرَکِیَّةِ وَنَفْسٍ مِّنَ الْکَلْبِیَّةِ﴾
الذین إذا استبیتهم شیبهة قالوا یا قوم وانا لیکم رؤسنا ﴿١٥٦﴾ (البقرة: ١٥٦-١٥٧) به‌عنی:
نیک ژ سالوختین بیهنفرهان نوه نیکر نه‌خوشیه‌ک گه‌هسته وان نوه دیتین:
نعم به‌نیتین خودیتنه وملکی وینه ، نوه مه ب رنقه دبت، ویا وی بهفت نوه
د گل مه دکات ، ونعم ب مرئی پاشی رابونا بؤ جزادانی دئی زلفینه نک وی.
نوه یین فرهتین مه مدح دلوفانیه‌کا معزن ژخودی بؤ وان همیه، ونوه نوه
یین ل سر رنکا راست.

ونیک ژ وان موصیبتین معزن یین خودی دده‌ته به‌نیتی خو ژتستاندنا هر دو
چالانه، پتغمبر -سلاف لینی بن- دیتین: خودی دیتین: نیکر من عهدتی خو
ب ژتستاندنا هر دو خوشتیبین وی -به‌عنی: هر دو چالین وی- جدریاند، ووی
صهر کیتشا، پتیش وان فه نوز دئی به‌حشتی دهمی.

مدعنا موصیبت وچهراندن چغند یا معزتر، دفتیت صهری مرؤقی ل سر
یا پتر بت، دا خیرا خودی ژئی دده‌ته مرؤقی ژئی یا معزتر بت، و معزترین خیر
نوه خودی جهن مرؤقی به‌حشت بت.

حدیسا یازدی

عن ابی هریره قال: قال رسول الله ﷺ: [تضمن الله لمن خرج في سبيله لا
يُجرُّه إلا جهاداً في سبيلي وإيماناً بي وتصديقاً برسلي فهو عليّ ضامنٌ أن أدخله
الجنة، أو أُرجمه إلى مسكنه الذي خرج منه بما نال من أجر أو غنمة، والذي

نفس محمد بيده ما من كَلِمٍ يُكَلِّمُ في سبيل الله إلا جاء يوم القيامة كهيئته حين
كَلِمَ لونه لونُ دمٍ وريحه ريحُ مسك، والذي نفس محمد بيده لولا أن يشق على
المسلمين ما قعدت خلاف سرية تغزو في سبيل الله أبداً، ولكن لا أجد سعةً
فاحملهم، ولا يجدون سعةً، ويشق عليهم أن يتخلفوا عني، والذي نفس محمد
بيده لو دذتُ أبي أغزو في سبيل الله فأقتلُ، ثم أغزو فأقتلُ، ثم أغزو فأقتلُ (رواه
مسلم).

جيهاد و بهر قانيا ژ دین خودی دزی وان کافر وین باوهران توین دینه
ناستنگ د یتکا به افکرنا روناها خودی دا ژ کارین گه لک پیروزه ل نک
خودی ویتغمبرین وی سلاط لئ بن- لئو خودی کفالتی ددته وی کسی بین
بژ کرنا جیهادی ژ مالا خو دهر دکفت و نغز ترته نو وی بیته بهمشتی.

د فنی حدیسی دا پتغمبر سلاط لئ بن- دپیترت: خودی کفالت دایه بژ
وی بین د یتکا وی دا دهر دکفت، و ژ جیهاد د یتکا خودی دا و باوهریا ب وی
ویتغمبرین وی پتغمتر تشه کی نو دهر نغز خسته، خودی دپیترت: وی ل سفر
من هدیه نغز وی بیته بهمشتی یان وی بژ ترینه مالا وی یا نو ژنی دهر کفتی
ب وی خیری قه یا گهشتی یان ب وی دمسکفتی قه بین وی ب دست خو
نغزستی. ویتغمبر سلاط لئ بن- دپیترت: نغز ب وی کهمه بین نفسا
موحه ممدی د دستی دا برینک د یتکا خودی دا ناکفته لشه کی نه گهر نو
پژژا قیامتی وه کی وی پژی نغزیت یا نو تیدا چیبوی. رنگی وی رنگی
خونین به، ویتها وی بیتها مسکیه. و نغز ب وی کهمه بین نفسا موحه ممدی
د دستی دا نه گهر ژ بهر هندی نه ا کو دئ ل سفر موسلمانان زحمت چن بت
من خو ژ سرهکا د یتکا خودی دا دهر دکفت نعدا پاش، بهلین پا نغز هند
بهر فرهین ناییم فنی چندی ب وان بکم، و نو ژنی هند بهر فرهین نایین کو

د گمل من دهرکهئن، وبق وان نهخوشه ژي نو د گمل من دهرنهکهئن. وئز ب وی
کهمه یئ نغمسا موحه ممدی د دهستی دا من حمز ذکر کو د ریکا خودی دا
دهرکهئمه جیهادی ویتمه کوشتن، پاشی دهرکهئمهغه ویتمه کوشتن، پاشی
دهرکهئمهغه ویتمه کوشتن.

نغه ژ بهر وی قعدر وبهایی یئ شهیدی ل نک خودی هی، وئغ چنده یا
عمجیب نینه، چونکی شهید نوه یئ عزیزترین تشت ل نک وی -کو رجا ویه-
ب معدنی پیغمعت بلندکرنا پدینا خودی پیشکیش کری.

حدیسا دوازدی

عن عائشة أنها قالت: جاءني مسكينة تحمل ابنتين لها، فأطعمتها ثلاث
تمرات، فأعطت كل واحدة منها تمرة، ورفعت إلى فيها ثمرة لتأكلها،
فاستطعمتها ابتها، فشقت التمرة التي كانت تريد أن تأكلها بينهما، فأعجبني
شأنها، فذكرت الذي صنعت لرسول الله ﷺ، فقال: [إن الله قد أوجب لها بها
الجنة، أو أعتقها بها من النار] رواه مسلم.

نیمام موسلم ژ دهیکا موسلمانان عائشایی قعدگوهتیزت، دیتیزت: ژنهکا
همزار هانه نک من دو کچین خۆ هلگرت بوون، من سئ قسپ دانس، وی هر
کچهکا خۆ قسپهک داین، وئیک بره بهر دهئی خۆ دا بهخوت، نیئا همردو کچین
وی دلی خۆ بره وی قسپهی ژي یا وی بریه بهر دهئی خۆ، وی نو قسپ کره دو
پرت وهر پرتک دا کچهکا خۆ، ووی چو نهخوار، نیئا نغز ژ کاروی وی حیبهتی
مام، دهمن پیغمبر سلاقی لی بن- هاتیهغه من سوجهتا وی ژنکی بز لهگنبره
نیئا وی گزوت: [إن الله قد أوجب لها بها الجنة، أو أعتقها بها من النار] ژ بهر وی
کاروی وی خودی بهحمت بز فرکر یان نو ژ ناگری نازاکر.

ره‌ما د گئل عیالی سو ب تاپه‌تی د گئل کچان- کو بگه‌ته دهره‌جده‌کا
 و‌سا مرۆژ پاریی ده‌ئی خو بده‌تی، یعنی: خو به‌یلته برسی پی‌خه‌مه‌ت تیرکرنا
 وان، کاره‌کی و‌سا ب خیره‌ خودان پیی دچته به‌مه‌شتی، وه‌کی ژ ئی حدیسی
 ناشکرا دبت.

و‌ئغ حدیسه سو گئل کورتیا خو- پویته پتکرنا نیس‌لامی یا مه‌زن
 ب خودانکرن و‌تیرکرنا عیالی به‌چاژ دکت، ژ لایه‌کی دی له‌ قه‌در و‌به‌این
 ب خودانکرنا کچان ژی ناشکرا دکت.

حدیسا سیزدی

عن أبي أمامة الباهلي قال: سمعت رسول الله ﷺ يقول: [اَكْفُلُوا لِي بَسِي
 اَكْفُلْ لَكُمْ الْجَنَّةَ: اِذَا حَدَّثَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَكْذِبْ، وَإِذَا اتَّمَعَنَ فَلَا يَجْنُ، وَإِذَا وَعَدَ
 فَلَا يُخْلِفْ، وَغَضِبُوا أَبْصَارَكُمْ، وَكَفُوا أَيْدِيَكُمْ، وَاحْفَظُوا أَمْرُوجَكُمْ] رواه
 الطبراني.

د ئی حدیسی دا پی‌خه‌به‌ر -سلاف ئی بن- شمش کاران ده‌سنیشان دکت،
 و‌گه‌فاله‌تی ب به‌مه‌شتی دده‌ته هر که‌سه‌کی فان هر شمش کاران پتیک بی‌نت کو
 نهر بچته به‌مه‌شتی..

و‌ئو کار ژی نه‌ئنه:

۱- ده‌سنی دنا‌خه‌ت دهره‌وی نه‌کت، یعنی پیی راستگو‌بت د نا‌خه‌تتا خو‌ دا.

۲- نه‌گه‌ر با‌وره‌یا ئیکی پیی هات و‌تی‌مانه‌ته‌ک ل نک داتا پیی نه‌مین بت
 و‌خیانه‌تی ئی نه‌کت.

۳- و‌نه‌گه‌ر سۆز و‌به‌یمان‌ه‌ک دا ئیکی، یان ژفانه‌ک دا ئیکی، ل دویف گۆتتا
 خو‌ بت، و‌لی‌قه‌ نه‌بت.

۴- و‌چائی خو‌ ژ تشتی حه‌رام به‌گرت.

۵- ودهشتن خۆ دريژ نهکمه وی نشتی یی بۆ وی دوست نهبت.

۶- ونامریسا خۆ بیاریژت ویی دههمن پاقر بت.

نهغه شمش ژ وان نهخلاقانه یین خودانی خۆ هتیرای چوونا بهحهشتی دکهن.

حهديسا چاردی

عن أبي هريرة قال: قال رسول الله ﷺ: [من عاد مريضاً أو زار أحالته في الله ناداه مناد أن طبت وطابت ممشاك، وتبوات من الجنة منزلاً] رواه الترمذي وابن ماجه.

نعبوو هوررهبره دهیژت: پیغه مبهه سلاڤ لی بن- دهیژت: ههچیی سورا نساخهکی بدهت یان بۆ خودی سورا براههکی خۆ بدهت گازیکههک گازی دکهتن کو یی خوش یی وچوونا ته یا خوش بت، وجههک ته بۆ خۆ د بهحهشتی دا دانا. معنا دو کار ههغه خودی یی یی خوشه وسورا وان جزای ب بهحهشتی دههته خودانی، نهو ژی نهغهنه:

۱- سههردانا نساخی.

۲- سههردانا براههکی خودان نیمان بۆ خودی نه بۆ چو تشتین دی.

حهديسا پاژدی

عن أبي امامة قال: قال رسول الله ﷺ: [من غسل ميتاً فستره ستره الله من الذنوب، ومن كفنه كساه الله من اللئيم].

نهغ حهديسه خیرا دو کارین باش بۆ مه دیار دکهت:

۱- نهو کسێ مریهکی بشۆت، ووی ستاره بهکته، پهعنی: نهگهه عهیههک ل نک دیت لهشتیرت و د ناڤ خهلهکی دا بهلاڤ نهکته، پیغه مبهه سلاڤ لی بن- دهیژت: نهو کسێ ب فی رهنگی بت، خودی ژی دتی گونبهتین وی ستاره کته. معنا شهههه وی د ناڤ خهلهکی دا ناهت.

۲- نو کسین کفنی بکته بهر مریهکی، پیغمبر سلاط لئ بن- دبیرت:
خودتی نافریشتی بهحشتی دتی کته بهر وی.

دویر نینه معسده پئ نو کس ری بت بین کفنی بز مریان دکرت، کانی
چاوا معسده پئ نو کس ربه بین کفنی دکته بهر سری پشتی دنیته
شویستن.. و خودتی چتر دزانت.

حدیسا شاردی

عن أبي الأسود قال: قدمت المدينة، وقد وقع بها مرض، فجلست إلى عمر
بن الخطاب - رضي الله عنه - فمرت بهم جنازة، فأنتني على صاحبها خيراً، فقال
عمر - رضي الله عنه - وجبت، ثم مر بأخرى، فأنتني على صاحبها خيراً، فقال
عمر - رضي الله عنه - وجبت، ثم مر بالثالثة فأنتني على صاحبها شراً، فقال:
وجبت، فقال أبو الأسود: فقلت: وما وجبت يا أمير المؤمنين؟ قال: قلت كما
قال النبي ﷺ: [أيما مسلم شهد له أربعة بخير أدخله الله الجنة] فقلنا: وثلاثة؟
قال: [وثلاثة] فقلنا: واثان؟ قال: [وإثنان] ثم لم نسأله عن الواحد. رواه
البخاري

(تعبیر لئسوده) دبیرت: جارهکن نغز هاتمه معدینن دهمی نئشهک یا لئ
بلاق، نغز روینشتمه نک عومعری کورتی خعلطایی. نینا جنازهک د بهر مه را
بوزی خلکی ب پاشی معدحین خودانن جنازهی کرن، عومعری گوت: واجب
بوو، پاشی د بهر جنازهکن دی را بوزی خلکی ب پاشی معدحین خودانن وی
کرن نینا عومعری گوت: واجب بووی، پاشی د بهر جنازهی سین را بوزی خلکی
ب خرابی بهحسین خودانن وی کرن، عومعری گوت: واجب بوو، نینا (تعبیر
لئسوده) گوتن: چ واجب بوو نغز (أمیر المؤمنین)؟ وی گوت: من وهکی
پیغمبری سلاط لئ بن- گوت: [هه موسلمانهکن چار کس ب پاشی

شاهدهین بؤ بدن خودی دئی وی بدنه بدحشتی [گۆت: مه گۆتی: وسن؟ گۆت:
[وسن] مه گۆت: ودو؟ گۆت: [ودو] پاشی مه پسارا نئکی ژئی نهکر.

نئف حدیسه هندئ دگهینت کو گۆتنا مرۆقتین باش د دهر حهقا مری دا
دئیتسه ودرگرتن، وهمر جارهکا دو مرۆقتین باوهرئ یان پشران شاهدهیسی بؤ
مرۆقهکی ب پاشی دا خودی شاهدهیا وان قهویل دکمت ووی دبهته بدحشتی.

حدیسا ههئتی

عن انس بن مالك قال: قال رسول الله ﷺ: [ما من الناس مسلم يموت له
ثلاثة من الولد لم يبلغوا الحنث إلا أدخله الله الجنة بفضل رحمته إياهم] رواه
البخاري ومسلم.

نئف حدیسه ژئی رهنگهکن دی یئ بدحشتیان بؤ مه بهرچاڤ دکمت نئو ژئی
نئو دهیابن یئین هئدهک زارۆکتین وان دهرن وئو صهبرئ ل سفر ئن چهندئ دکمن
وبؤ خۆ ب خیر هستیب دکمن، نئمسن دبیژت: پئغهمهبری خودی سلاڤ لئ بن-
دبیژت: [ههر موسلمانئکن سن عمیالتن وی بهرن بهری بالغ بهن، خودی ژ بهر
قنجی ورهحما خۆ ب وان زارۆکان دهربایئین وان دئی بدنه بدحشتی].

وناشکهرابه کو مخصه ب دهیابان د ئن حدیسن دا نئو دهیابن یئین
صهبرئ ل سفر ئن موصیبهتن دکیشن وحهما خودی سفرا دکمن وبؤ خۆ ب خیر
هستیب دکمن، ودهلیل ل سفر ئن چهندئ نئو حدیسه پا (ترمذی) ژ (نهمو
مروساین نئشعری) ههگوهیژت، دبیژت: پئغهمهبری سلاڤ لئ بن- گۆت:
[إذا مات ولد العبد قال الله لملائكته: قبضتم ولد عبدي؟ فيقولون: نعم،
فيقول: قبضتم ثمرة فؤاده؟ فيقولون: نعم، فيقول: ماذا قال عبدي؟ فيقولون:
حمدك واسترجع، فيقول الله: ابنا لعبدي بيتا في الجنة وسموه: بيت الحمد]
نهکر زارۆکتی مرۆقهکی مر خودی دبیژته ملیاکهتین خۆ: ههوه رحا زارۆکتی

عبدی من ستاند؟ نو دبیژن: بلس. خودی دبیژت: هوه فقیمن دلسی وی ستاند؟ نو دبیژن: بلس. خودی دبیژت: عبدی من چ گوت؟ نو دبیژن: وی حمدا ته کر وگوت: (إنا لله وإنا إليه راجعون) ئینا خودی دبیژت: خانیه کی بو عبدی من د بهمشتی دا ناا کمن نالی وی بکمنه: خانی حمدی.

معنا: نعت خیرا هندا معزن ژ وان دهیبایان ناگرت نون صهری ل سر لی موسیبهتی نکمن وبو خو ب خیر حسیب نه کمن.

حدیسا همدی

عن ثوبان مولى رسول الله ﷺ قال: قال رسول الله ﷺ: [من تكفل لي أن لا يسأل الناس شيئاً فأنكفل له بالجنة؟] فقال ثوبان: أنا، فكان لا يسأل الناس شيئاً. رواه الحاكم وأبو داود.

نعت حدیسه ل دؤر قناعتی دثرت، کو مرؤف ب وی رزقی رازی بیت بین خودی بو مرؤفی تقیسی، ویرری خو ندهته وی تشتی بین د دهستی خلکی دا دللی خو بهتی ودهستی خو ل بهر لگرت وژی بخوازت، د قن حدیسه دا پیغمبر سلا لى بن- دبیژته صحابین خو: [کی دى کفالهتی دته من کو چو تشتان ژ کسى نخوازت وئەز دى کفالهتی ب بهمشتی دەس؟] ئینا صحابین وی (ثوبانی) گوتی: ئەز! لئجا پشتی هنگی هتا نو مری ژی وی نشتهک ژ مرؤفی نخواست بوو.

وقناعت معزترین نعمته خودی د گیل مرؤفی دکت، ونو کسى ب وی رزقی رازی بیت بین خودی ددهته وچالی وی ل وان تشتان نعمت بین خلکی همین دو مفایتن معزن نو دى ب دهست خو ئیخت:

بین ئیکى: نفسا وی دى رحمت بت و ژ قلمق وودلهی دى تغا بت.

بین دووی: دئی ل بهر خعلکی شرین بت و خعلک دئی حمز ژئی کمن، چونکی
 مروژ ب تبعهتی خز حمز ژ وان کسان ناکمن بین دلسی خو دهنه مالسی وان.
 (حاکم) ژ سهلن کوی سمدی قهذگوهریزت، دیتیزت: پیغمبری سلاقی
 لئ بن- و عزهک ل زهلامهکی کر وگوتن: [ازهد فی الدنيا یحبک الله عز وجل،
 وازهد فیها فی ایدی الناس یحبک الناس] دلسی خو نسه دنیاین خودی دئی حمز
 ژ ته کمت، و دلسی خو نسه وی تشتی د دستین خعلکی دا هدی خعلک دئی حمز
 ژ ته کمن.

و ژ بهر فنی نعمتا معزنا یا کو د قناعهتی دا هدی پیغمبر سلاقی لئ
 بن- د حدیسهکی دا یا (موسلم) ژئی قهذگوهریزت دیتیزت: [لقد افلح من اسلم
 وکان رزقه کفافاً وقلعه الله بها آتاه] ب راستی وی تفلح دیت و ب مراد کمت
 نسوی موسلمان بهوی، و رزقی وی هند بت تیرا بکمت و خودی وی قانع بکمت
 ب وی تشتی وی داین.

حدیسا نوزدی

عن أبي عبد الرحمن السلمي أن رجلا أتى أبا الدرداء رضي الله عنه، فقال:
 إن أمي لم تنزل بي حتى تزوجت، وإنها تأمرني بطلاقها، وقد أبت علي إلا ذلك،
 فقال: ما أنا بالذي أمرك أن تعق والدك، ولا أنا الذي أمرك أن تطلق امرأتك،
 غير إنك إن شئت حدثك بما سمعت من رسول الله ﷺ يقول: [الوالد أوسط
 أبواب الجنة فحافظ على ذلك الباب إن شئت أو أضعه] رواه الترمذي
 والحاكم.

نسوو عمیدرزهجاتی سوللمسی دیتیزت: زهلامهک هاته نک صحابین
 پیغمبری انسهو دهر دلسی وگوتن: دویکا من ما ب من قه حقا من ژئ

نیای، ونوکه یا دبیرته من دقیت ژنا خو بردهی، وهندی نسوزی دشتیمن شو
 ب تشته کنی دی رازی ناهت، نینا (نعبو دهردائی) گوتهن: نغز نابیزمه ته بن
 نسریا دهیکا خو بکه، ونغز نابیزمه ته ژنکا خو ژی برده، بلسن نهگمر ته بقیت
 نغز دی حدیسهکا پیغهمبری سلاط لئی بن- بز ته بیژم یا من گوهد لئی بووی،
 دبیرت: دهیباب نالنجیرین دهرگهمنی بهحشتینه، ئیجا نهگمر ته بقیت وی
 دهرگهمنی بوززه بکه یان بیاریزه.

و د حدیسهکا دی دا یا (موسلم) ژ (نعبو هورهیدی) فدگوهیزت، هاتیه:
 پیغهمبر سلاط لئی بن- دبیرت: [رغم أنفه، ثم رغم أنفه، ثم رغم أنفه] دفنا
 وی ب ناخن بکهفت، پاشی دفنا وی ب ناخن بکهفت، پاشی دفنا وی
 ب ناخن بکهفت. گوتهن: کی نئی پیغهمبری خودی؟ گوتهن: [من أدرك والدیه
 عند الکبر أحدهما أو کلیهما ثم لم یدخل الجنة] نسوزی بگهسته دهیبابین خو
 ل پیریان ون نیک ژ وان یان هر دووان، پاشی نهچته بهحشتن.

معنا: گوهداریا دهیبابان، وچاقدتیریا وان، و ب خودانکرنا وان دهمنی شو
 پیر دین ژ وان کارانه بیتن بری خودانی خو ددهنه بهحشتن، ونو مروانی نیکا
 هند نهکت دهیبابین وی ژ وی رازی بین وین بچته بهحشتن، پیغهمبر سلاط
 لئی بن- نفرینان لئی دکت!

حدیسا بیستی

عن عمران بن حصین رضي الله عنه، عن النبي ﷺ قال: [اطلعت في الجنة
 فرأيت أكثر أهلها الفقراء، واطلعت في النار فرأيت أكثر أهلها النساء] رواه
 البخاري ومسلم.

وعن أبي هريرة قال: قال رسول الله ﷺ: [یدخل الفقراء الجنة قبل الأغنیاء
 بخمس مائة عام نصف يوم] رواه الترمذی.

نعت هر دو حدیسه را که همین کو شو سرزقین د دنیاين دا د فقير بن،
 بلن ب شرتکي صبري ل سر فن موصيبتن بکن، ونيکا هند نکلن خوردن
 ل وان ب عزوب بيت، پوزا قيامتن جهن وان بهمشته.. نعبس هنده بهلکي
 فقيرين خودان باور بعري زهنگيتين خودان باور ب پينج سد سالان دجه
 بهمشتن، وپنغمبر سلاٹ لن بن- ناشکرا دکت کو نعت دمه اپننج سد
 سال دبه نيٹ پوزا هنگي، ونگه ژ بهر هنديه چونکي حسيبا وان سفتکره.

حدیسا بیست و نیکون

عن عبد الله بن عمرو بن العاص قال: قال رسول الله ﷺ: [انه لم يكن نبي
 قبل الا كان حقاً عليه ان يدل أمته على خير ما يعلمه لم، وينذرهم شر ما يعلمه
 لهم، وإن أممكم هذه جعل عاقبتها في أولها، وسيصيب آخرها بلاء، وأمور
 تنكرونها، ونحيء فتنه فيرقق بعضها بعضاً، ونحيء الفتنه، فيقول المؤمن: هذه
 مهلكتي، ثم تنكشف ونحيء الفتنه، فيقول المؤمن: هذه هذه، فمن أحب أن
 يرحم من النار ويدخل الجنة، فلتأته منيته وهو يؤمن بالله واليوم الآخر وليأت
 إلى الناس الذي يحب أن يؤتى إليه] رواه مسلم.

د لن حدیسن دا پینغمبر سلاٹ لن بن- بهحسن دمهکی دکت دق
 ب سر نومعتا نیسلامن دا نیت فتنه تیدا زنده دهن، وریکا دهرکفتا ژ فن
 فتنن ژي بۆ مه دیار دکت، دبیزت: پینغمبروک بعري من نعتانیه نکلر ل سر
 وی حق نعت شو وی تشتن باشر بۆ وان بن شو بزانت نهبیزت، ووان ژ وی
 تشتن خرابتر بۆ وان بن شو بزانت نعدته پاش، و خودی سلامتیا فن نومعتا
 هوه یا کره پیشیا وی دا، ودریماهییا وی بهلا دق ب سر دا نیت، وهدک
 کارین هوه نهدیتن دین، وفتک ب سر فتنهکی دا دیت، قیجا خودان باور
 دق بیژت: نعت فتنه دق من تن بت، پاشی شو دق چت وفتکا دی دق نیت،

فَئِذَا خُودَانِ بَاوَهْرٍ دَتِي بِيئَرْتِ: نَعْقَهُ نَعْقَهُ دَتِي مَن تَسِي بَدَتِ، فَيُجَا هَجِيئِي بَقِيئَتِ
 رُ جَدِهِنَه مَن بِيئَتِه رَاخِرَانِدَن وَبَجْتِه بِهَحْمَشْتِنِ، بِلَا مَرْنَا وِي بِگَدِهِنَه وِي وَوِي
 بَاوَهْرِي بِ خُوْدَتِي وَرُوژَا قِيَامَهْتِنِ هَمِيئَتِ، وِيلا وِي دِ گَلِ خَلِكِي بِكَتِ يَا وِي
 دَقِيئَتِ خَلِكِ دِ گَلِ وِي بِكِنِ.

رُ فَي حَمْدِيئِي نَاشِكِرَا دِهْتِ كُو نَمُو كَمَسِنِ دِ گَلِ خَلِكِي بِنِ بَاشِ بَتِ،
 وَسَعْرَهْدَهْرِيَا وِي دِ گَلِ وَانِ يَا وَهَسَا بَتِ وَهَكِي سَعْرَهْدَهْرِيَا وِي دَقِيئَتِ نَمُو دِ گَلِ وِي
 بِكِنِ جِهِنِ وِي دَتِي بِهَحْمَشْتِ بَتِ، وَنَمُوئِي بَقِيئَتِ لِ نَاخِرَهْتِنِ جِهِنِ وِي بِهَحْمَشْتِ بَتِ
 دَقِيئَتِ خَلِكِ رُ دَهَسْتِنِ وِي وَنَعَزْمَانِي وِي پَارَاسْتِي بِمِيئِنِ، وَيَاشْتَرِيئِنِ تَعْرَازِي
 دِ فَي دَهَلِيئَهْمِيئِنِ دَا نَمُوَه يَا پَيئَغَمَبِرِي -سَلَاثِ لِيئِنِ بِنِ- دِ فَي حَمْدِيئَا خُو دَا
 دَانَايِ: تَه دَقِيئَتِ خَلِكِ دِ گَلِ تَه يِيئِنِ چَاوَا بَتِ تُو رُ وِي دِ گَلِ وَانِ يِيئِنِ وَهَسَا بِه.

حَمْدِيئَا بِيئَسْتِ وَدَوُوئِ

عَنْ عَثْمَانَ بْنِ عَمْرٍاءَ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: [مَنْ بَنَى مَسْجِدًا يَبْتَغِي بِهِ
 وَجْهَ اللَّهِ بَنَى اللَّهُ لَهُ مِثْلَهُ فِي الْجَنَّةِ] رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

رُ فَي حَمْدِيئِي نَاشِكِرَا دِهْتِ كُو هَجِيئِي مَرْگَهْفَتَه كِيئِنِ نَافَاكَتِ خُوْدَتِي خَانِيَه كِيئِنِ
 وَهَكِي وِي بُو وِي دِ بِهَحْمَشْتِنِ دَا نَافَاكَتِ، بِلَسِنِ تَشْتِنِ بِهَرچَاثِ دِ لِيئِنِ حَمْدِيئِيئِنِ
 دَا نَمُوَه پَيئَغَمَبِرِي -سَلَاثِ لِيئِنِ بِنِ- فَي چَمْدِيئِي بِ شَمَرَتَه كِيئِنِ لَه گِرِيئِي دَدَهْتِ دَه مَن
 دِيئِيئَتِ: (يَبْتَغِي بِهِ وَجْهَ اللَّهِ) مَخْصَهْدَا وِي بِنِ كِنَارِي خُوْدَتِي بَتِ، بِدَعْنِيئِي:
 نَارَمَانَجَا وِي بِ نَافَاكِرْنَا فَي مَرْگَهْفَتِنِ نَمُو بَتِ خُوْدَتِي بِنِ رُ خُو رَازِي بِكَتِ،
 نَعَكُو خَلِكِ مَدَحِيئِنِ وِي بِكَتِ، يَانِ نَافِ وَدَه نَكِيئِنِ وِي بِ مَعْرَدِيئِيئِنِ دِ نَافِ
 خَلِكِي دَا بَدَلَاثِ بِيئِنِ.

و د نَابَهْتَه كِيئِنِ دَا خُوْدَا بِيئِنِ مَعْرَدِنِ دِهِيئَرْتِ: ﴿إِنَّمَا يَسْتُرُ مَسْجِدَ أَهْلِهِ مَنْ مَاتَ وَوَلَّى
 وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْقَامِ السَّلَاةَ وَمَنْ أَرْتَسَكُوهُ وَلَمْ يَلْمَسْ إِلَّا اللَّهَ فَتَسَوَّاهُ اللَّهُ أَنْ يَكُوْرُوا مِنْ

الْمُهْتَدُونَ ﴿١٨﴾ (التوبة: ١٨) ههما هر نو خدمتی ژ مالین خودتی دختون و دوان
 ناڅا دکمن پین باوهری ب خودتی وړوژا دویمهین هدی، ونقیتران دکمن وړه کسان
 ددهن، و د دهرحقا خودتی دا ژ لومدکرنا چو لومدکران ناترسن، نسف
 ناڅاکورنه پین بهرئ وان بو حقیقین هانیه دان.

حدايساً بیست و سیم

عن أبي امامة قال: قال رسول الله ﷺ: [أنا زعيم بيت في رَضِي الجنة لمن
 ترك المراء وإن كان محقاً، وبيت في وسط الجنة لمن ترك الكذب وإن كان مازحاً،
 وبيت في أعلى الجنة لمن حسن خلقه] رواه أبو داود.

د قس حدايسنی دا پتغه بهر سلاڅ لى بن - کفاله تی ب خانیه کی
 د بهمشتی دا دده ته سنی کسان:

- خانیه کی ل لایتین بهمشتی بو وی کسی پین ههڅرکین نه کت نه گمر خو
 پین حلق ژمی بت، بزجی! چونکی گاڅا مروڅی ههڅرکی کر خو مروڅ ل سر
 حقیقین ژمی بت- حمرکرنا سرکهفتنی دق بهرئ وی دده هندئ نو تعدلین ل
 ههڅرکین خو بکت ووی حقیقا ل نک وی وهرنه گرت.

- و ب خانیه کی ل نیڅا بهمشتی بو وی کسی پین دره ووی نه کت نه گمر خو
 ب یاری ژمی څه بت، چونکی مروڅ نه گمر فیری هندئ بوو ب یاری څه دره ووان
 بکت، دربر نینه نهڅ فیریونه وړوژ بو وړوژئ بهرئ وی بده ته هندئ نو ل دهس
 مجددین ژمی دره ووی بکت.

- و ب خانیه کی ل بهرئ بهمشتی بو وی پین نه خلافتی باش هبت دهس
 سره درین د گل خلیکی دکت.

ووه کی ناشکرا نهڅ هر سنی سالوخته ژ سالوخته تین جفاکی پین چای
 دښنه هرمارتن، پین کو پیتلپه مروڅن مسلمان ل نک خو په پدا بکت.

حدیسا بیست و چارم

عن سهل بن سعد قال، قال رسول الله ﷺ: [أنا وكافل اليتيم في الجنة هكذا] وأشار بالسبابة والوسطى، وفرج بينهما. رواه البخاري، وروى مسلم عن أبي هريرة قال: قال رسول الله - صلى الله عليه وسلم - [كافل اليتيم له أو لغيره أنا وهو كهاتين في الجنة] وأشار بالسبابة والوسطى.

نغ حدیسه به حسن خیرا وی کسی دکمت بین کفالهتا زاروکه کنی نیتیم بکمت. ب کارق وی رایست ووی ب خودان کمت، پیغهمبری سلاک لئی بن- دبیرت؛ نمو کسی کفالهتا نیتیمکی بکمت، ج نمو نیتیم یئی وی ب خو بت، وهکی وان ژنکتین پستی زهلامتین وان دمرن عدیالئی خو ب خودان دکمن، یان زئی نیتیم نیتیم دئی بت، نغز ونمو د بهمشتی دا دهوساینه.. وپیغهمبری سلاک لئی بن- نیشارهت ب همدرد تلبین خو یا شاهدی ویا نائی دا وپیجهکی ژنکلهکن.

ونغه ژ هر هندق به چونکی نیتیم مرزقهکی لاواز وهوجئی هاریکارین به هتا بشیت خو راگرت وبتنه نغدامهکی باش د جفاکی دا، قیجا نمو کسی ملن خو بدنه هر قی بارق گران، و ب دورستی بن رایست، جهن وی دئی بهمشت بت، نه بوس بهمشت بدلکی دئی یئی نیتیمکی پیغهمبری زئی بت سلاک لئی بن.

حدیسا بیست و پینجیم

عن أبي هريرة قال: قال رسول الله ﷺ: [.. ومن سلك طريقا يلتمس فيه علما سهل الله له به طريقا إلى الجنة] رواه مسلم.

پنجمین سلاٹ لی بن۔ ناشکرا دکھت کو ہر کسے کئی پنکھ کئی ہگرن
 و لی بچت ہؤ ہندی دا زائینہ کئی ب دہست خؤ بیخت، و شرت لینہ لعل زائینہ
 ہس زائینا دینی ہت، خودی پنکھ کئی ہؤ ہمہشتی ہؤ وی دی خوش گت۔
 معنا خؤ وستاندنا د پتکا وەرگرتنا علم وزائینہ دا کارہگہ خودی حوزی
 دکھت، و جزاہی خیری کو چرونا ہمہشتی پہ ددہتی خوداتی وی کاری۔

جدیسا ہیست و شعی

عن عبد الله بن عمرو قال: قال رسول الله ﷺ: [يقال لصاحب القرآن: اقرأ
 وارتي، ورتل كما كنت ترتل في الدنيا، فان منزلك عند آخر آية تقرؤها] رواه
 أبو داود والترمذي.

قورنان نعو دستور و معنیہجہ بین خودی ہؤ مہ مرزقان ہنارتی دا نم زنا
 خؤ ہمہمین ل دویف ب پلغہ بیہین، و ہر قی چندی یا فہرہ ل سر مہ
 موسلمانان نم گرنگیہکا معز بدینہ قی قورناتی، و گرنگیہ و ہمہین ہرچالتر
 نعو نم قورناتی بخوشین، و و ہر بکھین، و خؤ فیری معنایا وی بکھین دا
 ہشتین ب دورستی کاری بین بکھین، خودایی معز د ہر حقا وان کسان دا
 بین قورناتی دھوشن و کاری ہن دکھن دیترت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا
 الصَّلَاةَ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ كِسْفًا ۝٢٩
 أَجْرَهُمْ وَيَرْجِعُهُمْ فِي قَسْبِهِ إِلَهُهُمُ فَكُلُوا مِن مَّا رَزَقْنَاهُمْ وَأَطِيعُوا
 أَمْرَهُمْ إِنَّهُمْ عَلَيْهِمْ عَالِمُونَ﴾ (افاطر: ۲۹-۳۰) ہندی
 نعون بین قورناتی دھوشن و کاری ہن دکھن، و ہر دہوائین ل سر کرنا نغزتی
 ل دھمن وی دکھن، و و وی رزقن مہ داین ناشکرا و معشارتی خیری واجب
 و سوننت ددن، نعو ب وی چندی چالغری ہی بازگانیدگا کساد نعت دکھن،
 کو رازبونا خودی پہ، و ب دستغینانا خیرا وید، دا خودی خیرا کریمارن وان

بن کیماسی بدهتی، و ژ قمنجیا خو خیرین وان زنده بکمت، هندی خودیبه باش
 گونه ژبیری گونهدین وانه، شوکرداری باشین وانه، خیری سرا وان ددهتی.
 ویتغهمیر ری سلاک لی بن - د حدیسا خو یا بوری دا بز مه ناشکرا
 دکمت کو نتجامی خواندن وزهر کرنا قورنانی ل ناخرهتی بهمشته، وکی دبیرت:
 دی بو خودانی قورنانی نیتته گوتن: بخوینه و ب سرکله، ووسا بخوینه وکی
 ته د دنیاين دا دخواند، وجهن ته دی ل نک نایهتا دویمهین بت یا تو دخوینی.
 معنا: کانی سرؤقی د دنیاين دا چاوا قورنان دخواند، وجهن ژ هر بو،
 ل ناخرهتی د بهمشتی دا دی ووسا خوینی و ب سر درهجن بهمشتی کمت،
 وجهن وی دی ل نک نایهتا دویمهین بت.

حدیسا بیست وحفتی

عن ابن عباس قال: قال النبي ﷺ: [عرضت علي الأمم، فأجد النبي يمر
 معه الأمة، والنبي يمر معه النفر، والنبي يمر معه العشرة، والنبي يمر معه
 الخمسة، والنبي يمر وحده، فنظرت فإذا سواد كثير، قلت: يا جبريل هؤلاء
 أمي؟ قال: لا، ولكن انظر إلى الأفق، فنظرت فإذا سواد كثير، قال: هؤلاء
 أمك، هؤلاء سبعون ألفاً قدامهم، لا حساب عليهم ولا عذاب، قلت: ولم؟
 قال: كانوا لا يكتوون ولا يشرقون ولا يتطيرون، وعلى ربهم يتوكلون] فقام
 إليه عكاشة بن محصن فقال: ادع الله أن يجعلني منهم، قال: [اللهم اجعله منهم]
 ثم قام إليه رجل آخر قال: ادع الله أن يجعلني منهم، قال: [سبقك بها عكاشة]
 رواه البخاري.

کو مرؤقی هند باوری ب خودی هیت خو بهیلتنه ب هیثیا وی شه، وین
 پشت راست بت کو نو تشتی خودی بو وی نغیسی بت دی نیت نگر نو همی
 نگرین ماددی ب کار بینت ری، ونو تشتی خودی بو نغیسی بت ناگشتی

نهگمر نوو هدمی نهگمرتن ماددی ب کار بیئت زی، ونهغ باوهری یه جهمکنی ودها
 بو خو د دلسی وی دا بکمت کو نوو نهگمرتن ماددی ژ حساباتین خو بیئته دهر،
 یان پورته پین نهگمت، نهغه باوهرهکا معزته وکارهکنی ب ساناھی نینه، ژ بر لئی
 چمندی خودایج معزنی د قورنانی دا ناشکرا دکمت کو نوو کسئی ب دورستی خو
 بهیلنه ب هیقیا خودی نه خودی تیرا وی هدیبه وی ژ هدمی تنگالیان دهراس
 بکمت دهمی نهمر دکمت: ﴿وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ﴿۳﴾﴾ (الطلاق: ۳) .

ویتغهمبر زی سلاڤ لئی بن- د لئی حدایسا خو یا بوری دا بهحسئی قدر
 وبهائین وان کسان دکمت نهمین ب دورستی خو دهیلنه ب هیقیا خودی نه
 وناشکرا دکمت کو پورژا قیامهتی نوو پین حساب دچنه بهحسشتی، وهکی دبیژت:
 نومست بو من هاته پیشچاڤ کرن، قنجا من دیت ویتغهمبرهکنی دنیئت
 نومستهکا د گمل دا، ویتغهمبرهکنی دنیئت کزمهک یا د گمل دا، ویتغهمبرهکنی
 دنیئت دهه مرژ پین د گمل دا، ویتغهمبرهکنی دنیئت پینج مرژ پین د گمل دا،
 ویتغهمبرهک پین دنیئت پین ب تنی یه، ومن بهری خو داین رهشایهکا معزنی من
 دیت، من گوته جبریلی: نهغه نومستهتا منه؟ وی گووت: نه، بهلسی تو بهری خو بله
 ناسوین، نینا من بهری خو داین من رهشایهکا بوئش دیت، جبریلی گووت: وا هه
 نومستهتا تیده، وحفتی هزار کس ل بهراهیا وانه، چو حسیب وچو عزاب ل سر
 وان نینه، من گووتی: بهژی؟ وی گووت: نوو داخکرتی - بو دهرمانی - ناکمن،
 وداخوازا پیتغه خواندنن ژ کسئی ناکمن، وباوهرین ب پین نیفلهحیی نائین، وخوا
 دهیلنه ب هیقیا خودایج خو نه. گاڤا پیتغهمبری سلاڤ لئی بن- نهغ چمنده
 گزتی، عوکاشمین کوپتی موحصنی رابووقه وگووت: دوغایان ژ خودی بکه من
 بکته ژ وان، پیتغهمبری سلاڤ لئی بن- گووت: یا رهسی وی بکه ژ وان

زلامهکئی دی رابورله وگوت: دو عایان ژ خودی بکه من بکته ژ وان،
پتغمبیری سلاٹ لی بن- گوت: عوکاشمی بیری ته راکر.
ودئیت نعتیه هزرکرن کو نعت حدیسه دژی ب کارئینانا نهگرتین ماددیه،
نخیرا ب کارئینانا نهگران تشتهکئی شرعیه وفرمان یا پین هاتیه کرن.

حدیسا بیست وهشتین

عن أبي هريرة، عن النبي ﷺ قال: [لقد رأيت رجلاً يتقلب في الجنة في شجرة قطعها من ظهر الطريق، كانت تؤذي الناس] رواه مسلم.

هندک کار همنه گلهک مروژ ب چالهکئی کتیم بیری خو ددندی وهزر دکمن
نور کار هینزای هندئی نینن مروژ خو پتفه سوژیل بکته، ونو ب خو نور کار
ل نک خودی وپتغمبیری سلاٹ لی بن- گلهک دمغزن، ژ وان کاران پالزکرن
وخوشکرنا وی ریکئی یا مروژ لی دئین وچن.

د قن حدیسن دا پتغمبیر سلاٹ لی بن- دبیرت: [من زلامهک دیت
خو د بهمشتن دا وهدگتیرا، ژ بمر کو وی دارهک بیری بوو د ریککا خملکی دا
نمخوشی دگهانده وان].

دارهک د ریککا خملکی دا ههبوو، بز وان بوو بوو ناستنگ ونمخوشی
دگهانندن، نینا وی بقری خو راکر وچو نور دار بیری وریکا خملکی خوش کر،
خودی نور بیه بهمشتن.

د حدیسهکا دی دا یا بوخاری وموسلم لهدگو هینن هاتیه: [بینا رجل یمشی
بطریق وجد غصن شوك على الطريق فأخروه، فشكر الله له فغفر له] دههکی
زلامهک ل ریکهکئی دچوو چمهکئی ستریان دیت ل سر ریکئی بوو، نینا وی نور
چق لادا، خودی نعت کاری وی قبول کر وگونمهنن وی بز ژق برن.

مدعنا ئىسلامن دىقت نەم ھەمى خۆ ژ پاقزى و خۆشكرنا جەپن گىشى
بەرپرس بىيىن، و ھەر ئىك ژ لاين خۆ ھە ب كارى خۆشكرن و پاقزكرنا جەپن
گىشى رايىت، ئەر جەپن خەلك مفاى ژى دىيىن، ئەگەر نەم ئەر بىن بىن مە
بەمىشت دىقت.

ھەدىسا بىست و نەھن

عن أبي هريرة أن رسول الله ﷺ قال: [يقول الله تعالى: ما لعبدي المؤمن
عندي جزاء إذا قبضت صفيه من أهل الدنيا ثم احتسبه، إلا الجنة] رواه
البخاري.

ئەھ ھەدىسە ژى ل دۆر بەھايى صەبىرى دۆقەت، و ب تايىدەتى صەبرا ل سەر
مەرنا خۆشگىيان، و ئەر ژ ھەدىستىن قودسى دىقتە ھەرمارتن، پتەھەبەر سىلاھ لىن
بىن- دىيىت: خۆدى دىيىت: ھەبىدى مەن بىن خۆدان باوەر ئەگەر ئەر رجا خۆشگىيان
وى ژ خەلكىن دىباين بىستىم، و ئەر قىن چەندى بۆ خۆ ب خىرە ھىبەت كەت،
ژ بەمىشتىن پتەھەتر وى چو جزا ناين.

بەھنى: صەبىرى ل سەر قىن چەندى بىكەت.

و دەكى دىبار ھەدىس دو شەرتان بۆ قى جزايىن مەزىن دەدانت:

ئىك: ئەر بىن خۆدان باوەر بىت.

دو: صەبىرى بىكىشت و بۆ خۆ ب خىرە ھىبەت بىكەت.

ھەدىسا سىپەن

عن أبي هريرة أن رسول الله ﷺ قال: [كل أمتي يدخلون الجنة إلا من أبى] قالوا: يا رسول الله ومن أبى؟ قال: [من أطاعني دخل الجنة ومن عصاني فقد
أبى] رواه البخاري.

گوهانا مرزوقی بز خودی ویتغهمبیری وی - سلاف لی بن - نیک ژ همزترین
نگهترین چرونا بهحشتی یه، خوداین معزن د نایهتکا پیسرروز دا نهمر دکعت:
(وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يَدْخُلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ) (الفتح: ۱۷).

ویتغهمبیر زی سلاف لی بن - د قن حدیسی دا ناشکرا دکعت کو نوممهتا
وی همی دتی چنه بهحشتی نعو تنی نعت یی ل بهر نعتیت، ودهمنی صحابیتین
وی بسیار ژنی کری: ما کیه ل بهر نعتیت؟ وی گوت: نعوچی گوهاداریا من بکعت
دتی چته بهحشتی، وبعوی بی نهمریا من بکعت نعو ل بهر ناعتیت بچته
بهحشتی.

نهوین ره‌ما خودی ژی دگرت

ره‌ما خودی نارمانج وهیثیا هه‌می خودان باوه‌راته، وشو داخوازه یا نه‌و
 هه‌می د دو‌عاییتن خو دا بو خو ژ خودی دگرت، و خودی خودانی ره‌مین ب خو
 د جه‌کی دا ژ قورتانی سالزخه‌تین وان عه‌بدان ناشکرا دگرت بین کو ره‌ما وی
 قیبرا دگه‌ت، و دبیرت: ﴿وَإِذْ كُنْتُمْ لَنَا فِي هَدْيِهِ الْذُّكْرَ حَسَنَةً فِي الْآخِرَةِ إِنَّا هُنَا
 إِلَيْكُمْ قَالِ عَذَابِي أَحْسَبُ بِكُمْ مِنْ آثَابِهِ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ فَأَسْأَلُكُمْ بِالَّذِينَ
 يَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ أَنْتُمْ الرُّسُلَ الْوَالِدِينَ هُمْ بِقَاتِلِينَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٦﴾ الَّذِينَ يُشْرِكُونَ الرُّسُلَ
 الَّتِي الْأَجْرُ الَّذِي يَخْدُونَهُمْ مَكْنُونًا عِندَهُمْ فِي الْكُفْرَةِ وَالْإِجْمَالِ بِأَمْزِهِمْ بِالْمَعْرُوفِ
 وَتَنْهَيْهِمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَحُجْلٍ لَهُمُ الْعُقُوبَاتُ وَتَحْرِمُ عَلَيْهِمُ الْخَبِيثَاتِ وَتَضَعُ عَنْهُمْ إِسْرَهُمْ
 وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِمْ وَعَزَّوْهُ وَتَضَرَّوْهُ وَالَّذِينَ أَلْمَزُوا الَّذِي
 أُبْرِنَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٥٧﴾﴾ (الأعراف: ١٥٦-١٥٧).

ونه‌ه پشکه‌که ژ وی دو‌عایین یا مووسایی سلاط لئین بن- ژ خوداین خو
 کری، مووسا داخوازی ژ خوداین خو دگرت و دبیرت: تو مه بکه ژ وان بین ته
 کربارین چاک د دنیا‌یین و ناخردتی دا بو نفیسین، هندی نه‌مین نم ب پشتمانی
 و توبه‌کرن فه ل ته زلپین..

و خودی د بره‌شتی دا گوتنه پنه‌ه‌بیرتی خو مووسای: عه‌زایا خو نه‌و دئ دمه
 به‌ر وی یسن من به‌شتت ژ چیکرتین خو، وه‌کی من دایه به‌ر نه‌لان موولان
 ژ مله‌تین ته، و دلوقانیا من چیکری هه‌می فه‌گرتینه، قیجا نه‌و دئ وی بو وان
 نه‌سب بین ژ خودی و عه‌زایا وی دترسن، و فخرمانیتن وی ب جه‌ دینن و خو ژ بین

نعمریا وی ددهنه پاش، ونعوتین باوهری ب توحیدتی ودهلیلین وی دینین، ئەقن
 دلۆقانیی ئەز دتی بۆ وان نقیسم بین ژ خودتی دترسن و خۆ ژ بن ئەمریا وی ددهنه
 پاش، و دوپکهفتنا وی پتغەمبەری نەخواندەفا دکەن، کو موخەممەدە -سلاڤ لێ
 بن-، بین بەحس و سالۆخەتی وی ل نک خۆ د تەوراتی و تنجیلی دا نقیسی دبین،
 ئەو فەرمانی ب توحیدتی وەر باشیکا هەب ل وان دکەت، و بەری وان ژ شرکی
 و نەگۆهداری وەر تەشتەکی خراب ددهته پاش، و تەشتین پاڤ بۆ وان حەلال
 دکەت، و تەشتین پەس بۆ وان حەرام دکەت، ووی بەری گران بین کول وان هاتیە
 کەرن ژ سەر وان رادکەت، قیجا ئەوتین باوهری ب پتغەمبەری نەخواندەفا
 موخەممەدی -سلاڤ لێ بن- ئینای، و بهایی وی مەزنکری و پشەقانیای وی کری،
 و دوپکهفتنا وی قورئانی کری یا بۆ وی هاتیە خولای، و کار ب سونەتا وی
 کری، ئەو ئەون بین ئەو سۆز ب دەست خۆ ئە ئینای یا خودتی دایە بەنیتین خۆ
 بین خودان باوهر.

و ئەگەر ئەم پاش هەزا خۆ د قان هەردو نایەنان دا بەکین دتی سالۆخەتین وان
 کسان تیدا بینین بێن خودتی دلۆقانیای خۆ بۆ وان نقیسی، ژ وان سالۆخەتان:
 ۱- تەقواداری:

و تەقواداری سەرشکا هەمی سالۆخەتانه، و دەستیکا هەمی قەنجیانە، لەو
 خودایی مەزن ژێ دەست بێن دکەت، وەر ژ بەر گەنگیا تەقوایی دەسن پەسیار
 ژ پتغەمبەری -سلاڤ لێ بن- هاتیەکەرن: ب قەدرترین سەرۆڤ کیە؟ وی گۆت:
 (اتقاهم) ئەوێ تەقواترینن وان بێت. وەکی بوخاری و موسلم ژێ قەدگۆهیزن.
 و ئەڤ حەدیسه هەر دوبارەکەرنه بۆ وی نایەنا پەرۆز ئەوا تیدا هاتی: ﴿وَيُؤْتِي
 الْكَلِمَةَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾ (الحجرات: ۱۳) باشترین و ب قەدرترینی هەو
 گەلی سەرۆکان ل نک خودتی ئەو بێن ب تەقواتر بێت.

وسوسلم ز عبدللاهن كورين مسعودي فهدگوهيزت، ديتزت: پتغه مبري
 سلا لى بن- دگوت: (اللهم انى اسالك الهدى والتقى والعفاف والغنى) يا
 رهى نغز داخوازا هيدايهتن وتقولين ودههمن پاقزى ودهوله مغلدين ز ته دكم.
 وتقولدار نغو مرزفه بين هند ترسا خودى د دلى دا همت كو نغو پتگيرين
 ب فرمانا خودى بكت، نمرى وى ب چه بينت وخوا ز نهيا وى بدهته پاش.
 ۲- دانا زهكاتن:

خودى ديتزت: رهسا خز نغز دى دهمه وان كسان بين ب تقوا بن ووان زى
 بين زهكاتا مالى خز دهن.. ونغو كسى باوهرى هند همت مالى خز د ريكما
 خودى دا خراج بكت، وهند رهم د دلى دا همت دهستى هاريكارين بز مرزئين
 هزار وبن پى دريژ بكت دى بين همرى هندى بت خودى زى رهمى بين بهت.
 وبهسكونا ز زهكاتن پشى تقولين نيكسر نيشانا هندى به كو تقوايه
 بمرى خودانى ددهته دانا زهكاتن، نهگمر نه نشتهكن ب ساناهى نيشه ل سر
 نفسا مرزقى پشهكن ز مالى خز هوسا ب ساناهى بدهت!
 ۳- باوهرى نينان ب نايهتين خودى:

باوهرى نينان ب نايهتين خودى د وان كيتابان دا بين وى بز پتغهمبرين خز
 نينايه خوارى، و ب نايهتى د قورناتن دا، نيكه ز ستويتين باوهرى خودانى.
 وباوهرى نينان هندى دخوازت مرؤف ب دلى و ب دهلى زى نغترالين بكت كو
 نهك نايهته حقيته و ز نك خودى هائينه، وچو گومان د راستيا وان دا نينه،
 ونغو بز هندى هائينه دا بز مرزقى بينه هيدايهت و صغهمجى زينى.
 ۴- دويكهفتا پتغهمبرى:

سالوختهتن دى بين وان كستين رهسا خودى زين دگرت نهلميه ﴿اللهم
 انى اسالك الهدى والتقى والعفاف والغنى﴾

خودان باوهرین دورست نمون پین دویکهفتا پیغهمبری خودی دکمن، نمو پیغهمبری نهخواندها بین نالی وی وسالوختهین وی ب ناشکمرایی د تعوراتی و تنجیلی دا هاتین.

دویکهفتا پیغهمبری سلافا لئ بن- هنگی ب دورستی ب چه دئیت دهمن مرؤف حمز ژ پیغهمبری دکمت و باوهرین دئیت کو هر تشتهکی نمو پین هاتی ژ نک خودی حقیقه، وکاری ب سوننهتا وی دکمت، چونکی کارکرنا ب سوننهتا پیغهمبری سلافا لئ بن- نشانا باوهری نینانا خودانیه ب وی.

د نایهتکا دی دا خوداین معزن فرمانی ل پیغهمبری خو دکمت کو نمو بیژته مرؤفان: ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ (آل عمران: ۳۱) تو بیژته: نهگمر راسته هموه خودی دئیت هوین دویکهفتا من بکن و فمشارتی و ناشکمر باوهرین ب من بینن، خودی ژی دی هوین قین، وگونهتین هموه دی ژی بیت، چونکی خودی گونه: ژبیری گونهتین بدنیین خزیه، ب وان پین دلزقانکاره .

وئف نایهته حوکی ب هندی دکمت کو هر کسی بیژت من خودی دئیت و دویکهفتا پیغهمبری وی موجهمندی سلافا لئ بن- ب دورستی نهگمت، وگوهداریا وی د فرمانتین وی دا نهگمت، نمو د لئی گوننا خو دا پین درهینه، و نمو راست نایبیت هتا ب دورستی دویکهفتا پیغهمبری سلافا لئ بن- نهگمت، وئف نایهته هندی دکهینت کو دویکهفتا پیغهمبری دو مفاینن معزن دکهینته خودانی: کو خودی حمز ژ وی بگمت، وکو نمو گونهتین وی بز ژی بیت.

۵- فرمانا ب باشین وپاشقه لیدانا ژ خرابین:

ونله ژ سالوخته تین وی پیغمبرینه بین نورانی و ننجیلی به حسن وی کری
ومزگینی ب هاتنا وی دای، کو موحممهده -سلا لسن بن- ونه بهمشورین
خودن رحمن بین دهت وو ان ب دلوقانیا خز شاد دکمت نغو ری چا ل لسی
پیغمبری دکن، ووهک پشکداری ژ لایب وان له د نالاکرتا جفاکه کا پاژ
ویزین دا نغو فرمانا خعلکی ب باشین دکن، ویمری وان ژ خرابین دده
پاش.

۶- پشتغانیا پیغمبری:

و پشتغانیا پیغمبری -سلا لسن بن- وقدرگرتا وی نگر د زینا وی دا
تشته کن معلوم بت، پشنی مرنا وی نهک چنده ب پشتغانی وقدرگرتا
سوندهتا وی ب چه دیت.

نه و که سین خودی هه ز ژنی دکهت

حهمد و شوکر بز وی خودایی بن بین د ناڅ بنیټین خو دا هندهک بز قیانا
خو هلیژارتین، وکهره د گهل وان کری ونهو نټیزیکسی خو کرین، نم هه مدها وی
دکهین هه مدها فان هلیژارتیان، وشوکر وی دکهین شوکر وان بین قیانا خودی
دلین وان ژنی کری.

نهو که سین ب دهڅ دبټرن: نم هه ز خودی دکهین، د ناڅ مروڅان دا
گلهکن، بهلی نهو که سین پراستگو د هه ژتکرنا خو دا د ناڅ فان کسان دا
دکټمن، و د ناڅ فان کټمان ژنی دا هندهکټن کټمتر هغه نمون بین خودی ژنی
هه ز وان دکهت.. ومهسه -وهکی هندهک عقلا دار دبټرن- نهو نینه تو هه ز
ژنیکی بهکی، مهسه نهو نهو هه ز ته بهکت!

وحهتا نم بزاینین کانی نهو چ کسن بین خودی هه ز ژنی دکهت، یان نهو
چ سالوڅهتن ټټکا هند ژ خودانی خو چی بهکن کو بهته ټټک ژ وان بین خودی
هه ز ژنی بهکت، دقټیت نم ل گوتسا خودی ب خو بزقپین، نابهټین قورنانی
بخونین، و بهری خو بدهټنی کانی خودی دبټرت: نهو هه ز کټی دکم، دا پستی
هنگی بزاینین کانی نهو کینه د گوتسا خو دا کو نهو هه ز خودی دکم پراستگو،
ونهو کینه بین خودی نهڅ کهرهما معزن د گهل کری، و پستی هنگی ژنی دا بزاین
کانی مقایه وی -ل دنیاټی و ناخهټی- چه کو خودی هه ز مروڅی بهکت.
و ل ټټری نم دق هندهک ژ وان نابهټان لهگټرین بین خودایی معزن تیدا
بهستی وان کسان دکهت بین نهو هه ز ژنی دکهت.

۱- نمون دویکفتتا سوننتا پیغمبری دکمن:

خوداین معز د سوروتا (آل عمران) دا دبیترت: ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لِكُلِّ ذَنْبِكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۳۱﴾ قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ ۗ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿۳۲﴾﴾.

د فان هردو نایمتان دا خوداین معز دبیترت: تو شی موحدمسلا- بیترت: ناکمر راسته هوه خودی دقیت هوبن دویکفتتا من بکمن و قشارتی و ناشکرا باورین ب من بین، خودی ری دی هوبن لنین، و گوننهین هوه دی ری بیت، چونکی خودی گونده زبیری گوننهین بنیین خزیه، ب وان بین دلسوقانکاره. تو شی موحدمسلا- بیترت: هوبن گوهداریا خودی ب دویچوونا کیتاها وی بکمن، و گوهداریا پیغمبری ب دویچوونا سوننتا وی بکمن د زینا وی دا ویشی مرنا وی ری، قیتجا ناکمر وان پشتا خز دا ته، و هدر مانه ل سدر کوفرا خز، سو د هیزای قیانا خودی ناین، چونکی هندی خودیه حمز د کافران ناکت.

و نعت نایمه وکی تعقیبیزانین ناقدار (انین کثیر) دبیترت حوکی ب هندی دکت کو هدر کسمکین بیترت من خودی دقیت بلسن سو دویکفتتا ریازا پیغمبری وی موحدمسلا سلاف لئ بن- ب دورستی ناکت، و گوهداریا وی د فرماتین وی دا ناکت، و بین رازی نعت شریعتی وی بیته حاکم، سو د لئ گوتنا خز دا بین درهوشه، و سو راست نایبترت حقا ب دورستی دویکفتتا پیغمبری سلاف لئ بن- ناکت.

خودی دبیترت: گلی مروقان! ناکمر راسته هوه خودی دقیت وکی هوبن دبیترت، وک نیشاندکا بمرچا ل سدر لئ قیانا خز هوبن دویکفتتا وی پیغمبری بکمن بین من بز هوه هنارتی، ویتگیرین ب وی شریعتی بکمن بین سو بز هوه بین د نکه من هاتی.. ناکمر هوه نعت چنده کر، ته ب تنین هوبن

د گوتتا خو دا دئی دراستگۆ بن، بەلکی خودی لهنجیهکا معزتر دئی د گیل هموه
 دکت نمو زی نعلیه: نمو زی دئی حمز ژ هموه دکت، و دئی گونعتین هموه زی بز
 هموه ژئی بککت.

و ژ لایهکنی دی فه نعت نایهته پشتی فرمائی ل خودان باوهران دکت کو
 نمو گوهداریا خودی و پیغمبیری وی بکمن دبیترت: [فإن تولوا فإن الله لا یحب
 الکافرین] نانهکو: نهگمر وان گوهداریا خودی و پیغمبیری نهگمر نمو دئی پینگاغا
 تیکنی ل سەر پتکا کوفری هاتین، وهندی خودی په حمز ژ کافران ناکت.
 ۲- سالۆختین وی مللهتی خودی حمز ژئی دکت:

خوداین معز د سوورەتا (المائدة) دا دبیترت: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ
 مِنكُمْ عَنْ دِينِهِ - فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ حُرُوبِهِمْ وُجُوهَهُمْ لَدُنْكَ عَلَى السُّيُوفِ مِنْ
 الْمُكْفِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تَحْقَقُونَ لَؤْمَةً لَّيْسَ لَكُمْ فِئْتَانَةٌ مِنْ
 بَيْنَاهُمْ وَاللَّهُ وَبِشْعٍ عَلِيمٌ ﴿۵۷﴾

د لئی نایهتی دا خوداین معز گوتنی ناراستی خودان باوهران دکت
 و دبیترتی: ههچین ژ هموه ژ دینی خو بزلهت، و ئیسلامی ب کوفری بگوهورت،
 نمو چو زیانی ناگهینته خودی، و بلا نمو هز نهکمن کو نمو دئی زیانی گههینه
 دینی خودی، چونکی نهگمر نمو ژ دینی ده رکطن و پشت بدهنه ئیسلامی زی خودی
 مللهتیکنی ژ وان چیتتر دئی نیست، خودی حمز ژ وان دکت و نمو زی حمز ژ خودی
 دکن.. پاشی خوداین معز هندهک سالۆختین وی مللهتی بی نمو حمز ژئی
 دکت بز مه ناشکرا دکت، نمو زی نعلیه:

- نمو د گیل خودان باوهران ددلسۆقانن و ل سەر دوژمنیتین خو بیتن کافران
 ددۆزلرن.

- شعری نیارن خودی دکن، و ب کاری جیهادی رادین.

- و د درحقیقا خودی دا ژ کستی ناترسن، ولوموکرنا لوموکران ون ژ گوتنا
حقیقی پاشقه لی نادات.

ونکث نایه ته هندی دگهینت کو خودی چو منعت ب کستی نینه، وکوفرا
کافران چو زیانی ناگهینته وی، وهمر کسه کنی ب نیسلامی رازی نسبت وپشت
بدنه دین خودی نمر زیانی دگهینته خو ب نن، چونکی خودی هندوک بنیبتن
دلسوز وراستگو هغه، وی هیدایت ب رزقی ون کره، وزلفان ب نیتانا ون
دایه، وصالوختی ون یی معزن نمر خودی حمز ژ ون دکت، وکو خودی حمز
ژ مرولی بکت نمله معزترین قنجه خودی د گل وی دکت، چونکی نمر
خودی حمز ژی بکت همر کاره کنی وی یی ب زحمت نمر دلی ل همر ب ساناهی
نیتخت.

۳- کستین قنجهکار:

خوداین معزن د سوورهنا (البقرة) دا دبیرت: ﴿وَأَذِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا
تَلْفُوا بِأَمْوَالِكُمْ إِلَى الْبَلَاغِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾.

د لی نایتنی زی دا خوداین معزن گوتنی ناراستی خودان باوهران دکت
ودبیرتن: هون مالی د پیکا خودی دا خمرج بکن، وجیهادی د پیکا وی دا
بکن، و ب هیلانا جیهادی ونعدانا مالی د وی پیکنی دا هون خو نهماقینه
هیلاکی، و د خمرجکرنا مالی وگوهدارین دا هون قنجهین بکن، وکاری هومو
همسی بلا سو کنارخ خودی ب نن بت، هندی خودی به حمز ژ قنجهکار
ودلسوزان دکت.

و د لی نایتنی وگله کین دی زی دا خوداین معزن مه ناگهدار دکت کو
نمر حمز ژ ون کسان دکت یین قنجهکار، و قنجهکاری پان (احسان) وهکی
ب عرهسی دبیرتن، ب رامانا خو یا بهرفره قه وهکی پتغمبر ب خو سلاخی

ودقیقت ژ بیر نمکین کو تویه کون ب خو ژی رهنگه کنی خو باقر کونن یه، لومو یا
 مغرب نموو نایه تی تویه کمر و خو باقر کمر داینه د گمل نیک،
 ۵- یین تقوادار:

خوداین معزن د سووره نا (آل عمران) دا دپیژرت: ﴿يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
 اِنَّ اِلٰهَ نَجْمِ الْمُنٰفِقِيْنَ ۝۶﴾

تقوادار ژی نمون یین خودی حمز ژی دکت، و تقوا و صیه تا خودی
 ویتقمبیری یه سلا لئ بن- ل مه، وده من پسیار ژ نیمان عومر هاتیه
 کون کانی تقوا چیه؟ وی گوته پسیار کمری: نکمر تو د عمرده کی را چوری همی
 ستری وناستنگ بوو دئ ج کمی؟ وی گوته: دئ ده منین خو هلدوم و خو پاریم
 هتا دهراس دهم.. عومری گوته: نموه تقوا.

معنا: تقوا نمو کله که یا خودانی خو ژ پتلن پیسته دنیا یی دپاروت،
 ووی ب سلامتی دگهینته نارمانجی.

۶- نمون خو دهینته ب هیقا خودی له:

خوداین معزن د سووره نا (آل عمران) دا دپیژرت: ﴿فَلَمَّا عَزَمَتِ الْقَوٰیصُ عَلٰی
 الْبُرِّ اِنَّ اِلٰهَ حُبِّ الْمُتَوَكِّلِيْنَ ۝۷﴾

خوداین معزن د قی گوته خو دا رهنگه کنی دی یین نمو حمز ژی دکت بو مه
 ناشکرا دکت نمو ژی نمو کسن یین د همی کار و کریارین خو دا خو دهینته
 ب هیقا خودی له..

و خو هیلاتا ب هیقا خودی له نموا ب عمره سی دپیژرتی: (توکل) نیشانا
 باوره یا خودانیه، نموی باوهری ب خودی همت، ویزانت نمو د همی کارین خو دا
 یین حکیم و کارنهجه و تقدیری بو بنیین خو ددانت، نمو د همی کار
 و کریارین خو دا دئ خو هیلته ب هیقا خودی له، و نموی باوره کا هند همت کو

خز بهیلنه ب هیلیا خودتی له، خودتی وی ژ بیسر ناکت، (ئین حیوان) ژ
 (عومرئ کورئ خعططایی) لهدگوهیزت، دبیژت: من گوهر ل پیغمبری بوو
 سلاخ لئ بن- دگوت: ﴿لَوْ تَوَكَّلْتُمْ عَلَى اللَّهِ حَقَّ تَوَكُّلِهِ لَرِزَقْتُمْ كَمَا يَرْزُقُ
 الطَّيْرَ إِذْ تَعُدُّ حِمَاهُ وَتَعْوَدُ بَطَانًا﴾ نهگمر هوبن ب دورستی خز بهیلنه ب هیلیا
 خودتی له نو وصال دئی رزقی دده هوه وهکی رزقی ددهته گهبری سپیدی برسی
 دبردکعت ویتقاری تیر دژم تده.

ودقیقت نهیته هزرکرن کو (توکل) معنا وی نهوه مرؤف د مالا خز دا
 روینته خواری وچو کار و کسبان نکت وبیژت: نمر دئی خز هیلنه ب هیلیا
 خودتی له! خودتی قهرمانی ل مه دکت کو نم ههسی نهگمرتن مادی بین
 (اموکن) ب کار بینین و د گهل دا خز بهیلنه ب هیلیا خودتی له.
 ۷- بین دادکمر د حوکمی دا:

نهغه ژ وانه بین خودتی حمز ژئ دکت وهکی خوداین معزن ب خز د نایتهکا
 سوورنا (العائدة) دا دبیژت: ﴿وَإِنْ حَكَمْتَ فَأَحْكُم بِنَهْيِهِمْ بِالْقِسْطِ إِنَّ اللَّهَ حَكِيمٌ
 الْمُقْسِطِينَ﴾

خوداین معزن د قئ نایتهتی دا گوتنی ناراستی پیغمبری سلاخ لئ بن-
 دکت، و د ریکا وی را گوتن بو همر کسهکیه بین حوکمی د نالبره خهکی دا
 بکت، و دبیژت: نهگمر ته حوکم د نالبره وان دا کر تو حوکمی ب دادین
 بکه، هندی خودتی به حمز ژ وان دکت بین دادکمر بن.
 ۸- بین جیهادکمر:

خوداین معزن د سوورنا (الصف) دا بهحسن وان دکت بین جهادی د
 ریکا وی دا دکمن و دبیژت: ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًا
 كَأَنَّهُمْ بَيْنَ مَرْشُومٍ﴾

نانمکو: هندی خودیہ حمزہ وان دکمت بین پتیز پتیزہ شعری د پتیکا وی دا دکمن، هر وهکی نوو نالاهیبی کن موکم وینکلفه گرتداینه بی دورمن تن نمیزت. ونف نایهتا خیرا جیهادی وجیهادکمران بهرجاٹ دکمت، چونکی خودی حمزہ وان بهنیتین خو دکمت بین شعری د پتیکا وی دا دکمن، وپتیز پتیزه بهرانهر دورمنان رادوستن.

ویشتی هندوک ژ وان توخه مرزقان بو مه دبار بووین بین خودی حمزہ وان دکمت وهکی وی ب خو د قورناتی دا بو مه ناشکرا کرین، مه دلیت دو حدیستین پیغمبری -سلاٹ لی بن- لهگتیرین تیندا بهحس وی خلاتی دتیتکون بی دکمه وان کسان بین خودی حمزہ دی دکمت.

حدیسا نیکن: موسلم ژ نبوو هورهیدی لمدگوهیزت دپیزت: پیغمبری - سلاٹ لی بن- گوت: ﴿إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا ، دَعَا جِبْرِيلَ فَقَالَ : يَا أُجَيْبُ فَلَمَّا فَاجَبَهُ . قَالَ : فَبِحَبِّهِ جِبْرِيلُ . لَمْ يَنَادِ فِي السَّمَاءِ قَبُولًا : إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ فَلَمَّا فَاجَبُوهُ . فَبِحَبِّهِ أَهْلُ السَّمَاءِ . قَالَ : لَمْ يُوضِعْ لَهُ الْقَبُولَ فِي الْأَرْضِ﴾
 ومعننا فی حدیسی نبوه: نهگم خودی حمزہ عبدهکی کر دی بیژته جبریلی: نغ حمزہ فلانی دکم توژی حمزہ پکه، قیجا نبوژی دی حمزہ دی کمت، پاشی دی ل عسمانی گازی کمت وپیزت: خودی حمزہ فلانی کمت هوین زی حمزہ پکن، قیجا خلیکی عسمانی دی حمزہ کن، پاشی قبول بو وی د عمری دا دی نیته دانان. یعنی: خلیکی عمری زی دی حمزہ وی کن.

حدیسا دووی: بوخاری ژ نبوو هورهیدی لمدگوهیزت، دپیزت: پیغمبری -سلاٹ لی بن- گوت: ﴿إِنَّ اللَّهَ قَالَ : مَنْ عَادَى لِي وَلِيًا فَقَدْ آذَنَهُ بِالْحَرْبِ ، وَمَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا مَضَى عَنْهُ ، وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالْوَالِئِ حَتَّى أَحِبَّهُ ، فَإِذَا أَحِبَبْتَهُ : كَتَبْتُ لَهُ سِتْرًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، وَبَصْرَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ﴾

بصر به ، ویده التي یطش بها ، ورجله التي یمشی بها ، وإن سألني لأعطينه ، ولن
استعاضني لأعیدنه ﴿﴾ .

بمعنی: خودتی دبیترت: هر کسه کنی دور مناتیا ولبسه کنی من تانه کو:
خزشتیه کنی من- بکمت نعر دئی شهری د گمل وی راگهینم، وعبدی من ب
تشته کی خز نیزیکی من نه کریه وکی وی خز ب وی تشتی نیزیکی من کری یی
من ل سر وی فعرض کری، وعبدی من دئی صینت خز ب کرنا سوننه تا نیزیکی
من کت حهتا نعر حمز ژ وی دکم، ونه گمر من حمز ژئی کر نعر دئی بیه گوهن
وی یی وی یی گوھ لس دبت، ودئی بیه چالئی وی یی نعو یی دینت، ودئی بیه
دهستی وی یی نعو یی دگرت، ویی وی یی نعو یی ب ریشه دجت، ونه گمر نعو
پسیارا تشته کی ژ من بکمت نعر دئی دهمن، ونه گمر نعو خز ب من ژ تشته کی
ژ من بهارتت نعر دئی وی ژئی پاریزم.

نه و که سین خودی هه ز ژنی ناکهت

پشتی ئهو رهنگین مرۆقان بۆ مه دیار بووین پیتن خودی حمز ژنی دکهت وهکی د نایهتین قورناتی ب خۆ دا هاتی، مه دقیتت ب کورسی بهحس هندهک ژ وان مرۆقان ژنی بکهمن پیتن خودی حمز ژنی نهکته، وهکی د نایهتین قورناتی وحههسین پیغههبهری دا سلاڤ لی بن- هاتی.. هیقییا مه ژ خودی ئهوه ئهو مه ژ فان رهنگه مرۆقان حسیب نهکته.

۱- پیتن تهعداکه:

خودایین معزن د نایهتهکا سوورهتا (البقرة) دا دبیترت: ﴿وَقِيلُوا لِي سَبِيلَ اللَّهِ الَّذِينَ يُقِيمُونَ كِتَابَنَا وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُتَعَدِينَ﴾.

د ئهتی نایهتا پیروژ دا خودایین معزن فرماتی ل خودان باوهران دکهت کو ئهو بۆ ب سهرخهستا دهنی خودی جیهادی د گهل وان کسان بکهمن پیتن شهڕ و دوژمناتی د گهل وان دکهن، بگهی د گهل هندی ژنی بیرا وان ل مسهلهکا گرنهگ دینهته شه، و دبیترتن: ههین تهعدایین د ئهتی چهندی دا نهکهن، چونکی هندی خودیبه حمز ژ وان کسان ناکهت پیتن تهعدایین دکهن وهی ل ترخو پیتن خودی دداتن.

پهعسی: خۆ ل وی دهستی ههین شهڕی دوژمنین خۆ دکهن، ئهو دوژمنین ئهیارهتیا دهنی ههوه دکهن و دقیتن ههوه نههیلن، دقیتت ههین تهعدایین نهکهن، و پیغههبهڕ سلاڤ لی بن- د گوئنهکا خۆ دا هندهک رهنگین تهعدایا د دهستی

کرنا شعری دا جن دین بز مه برچاډ دکت ومه ژئ ددهنه پاش، (اموسلم) ژ (پوره بدی) لهدگوهریزت، دبیرت: ددهمن پنغه میبری سسلاډ لئ بن- هندک کس دهارته جبهادی دا بیترت: [جبهادی د پیکا خودی دا بکن، وشعری وان بکن یتن کفر ب خودی کری، غزاین بکن وخیانهتنی وغدری نهکن، یاریان ب کلهختین کوشتیان نهکن، وپویکان نهکوژن، ووان ژئ نهکوژن نعوین د جبهی عیادهنی شه].

نغه هندک رهنګین تعدادین نه یتن ل ددهمن کرنا شعری دتینه کرن، مرؤفنی جبهادی د پیکا خودی بکت دقتت خو ژئ بدهنه پاش.. نګمر نه، نعو دق بته ژ وان کسان یتن خودی حمز ژئ نکت، نګمر خو شو نیک ژ جبهادګران ژئ پتا!

۲- یتن خرابکار:

د گلهک نایهتان دا هاتیه کو خودی حمز ژ وان مرؤفان ژئ ناکت یتن فسادتی وخرابکاری د عمردی دا دکن، نیک ژ وان نایهتان نعت نایهتین سورتهنا (البقرة) نه، خوداین مدزن تیدا دبیرت: ﴿وَيَوْمَ الْاِنْسِ مِنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَنُحِوْذُ اَللّٰهُ عَلٰى مَا فِى قَلْبِهِ وَهُوَ اَللّٰهُ اَلْجَمَامُ ۝۱۰۰﴾ وَاِذَا تَوَلَّى سَعَىٰ فِى الْاَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيْهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ ۗ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ الْفٰسِقَ ۝۱۰۱﴾ وَاِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللّٰهَ اَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْاِثْمِ ۗ فَحَسْبُهُمْ جَهَنَّمُ وَلَيْسَ اَلْمِهَادُ ۝۱۰۲﴾.

د فان نایهتان دا خوداین مدزن بهحسن رهنګهکن مرؤفان دکت و دبیرت: هندک مرؤف ژ دوروی و منافقان هغه کیفا ته سنی موحهممد- ب گوتسا وی یا رهوان دنیت، ونعو سویندی ب خودی دخوت کو لیانا نیسلامی د دلی وی دا همیه، ونعو ب خو دوژمنی وهنرکیا وی بز نیسلامی وموسلمانان یا دژواره. ونګمر شو ژ نک ته نهی موحهممد دهرکفت، نعو ب چلنګی بزلفی دکت دا

خرايین د عوردی دا بدلاف بکمت، وشینکاتین مروژان پویج بکمت، وحبواندن
 وان بکومت، و خودی حمز ژ خرابکاری ناکمت. ونهگر شو دوپوین خرابکار هاته
 شیره نکرن، وپو وی هاته گوتن: تقوا خودی بکه و ژ جزادانا وی بترسه، وبس
 خرايین د عوردی دا بکه، شو شیره تن قبول ناکمت، بملکی خرمز نکرن
 وسرگرمیا بین فامین بفری وی ددهته کرنا پتر گونهان، ئیجا جهنم تیرا وی
 هدیه وعزایا وی بوسی ویه، ونو چ پیسه جهه

وهمر چنده نعت نایته د کسه کن دهسینانگری دا ژ منافقان هاتبو
 خورای، دهاته نک پیغمبری -سلا لئ بن- وسوند بو دخوران کو شو حمز ژ
 خودی وپیغمبری دکمت، وخترا نیسلامی وموسلمانان دئیت، وگافا ژ بمر
 چائین موسلمانان دچو هجی خرایا د دهر موسلمانان دا ژنی هاتبا تخسیری
 نهدکر.. مه گوت: همر چنده نایته بحسن کسه کن نایته دکمت بملی مدعا
 وی یا گشتیه ژ همر کسه کی دگرت بین ب سر له خو ب جامترین نیشا
 خملکی بدت دا باوهریا وان بین بیت، و ژ بنقه بنقه کار وکسین خو بکته
 خرای، لئ بگمیتن وان کاران بکمت بین خرایا مخلوقاتی تیدا چ شو
 مخلوق مروژ بت، یان حیوانت بت، یان خز شینکاتی بت، شو وی فی کاری
 بکمت خودی حمز ژ ناکمت، ومروژ دشتیت بیژت: نعت نایته ژ وان وی دگرت
 بین کاره کن وها بین خراب دکن کو دبه نهگرا تیکدانا ژینگهمن، دلر وبار و
 شینکاتی بین تیک بخت، یان سامانا حیوانت وگیانوهرن بیته تلافتن.

۳- بین کافر:

خوداین معز د نایته کا پیروز دا ژ سووره تا (آل عمران) دبیزت: ﴿قُلْ

أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ ۚ قُلْ تَوَلَّوْا فِرَانَ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكٰفِرِينَ ﴿۱۰۰﴾

د ئى ئايەتى دا خودايى مەزىن دېيىش پىغەمبەرى خۇ: ئى موحەممەد تو
بېيە: ھەين گوهداريا خودى ب دويچوونا كىتاپا وى بكن، وگوهداريا پىغەمبەرى
ب دويچوونا سوننەتا وى بكن، ونەگر وان گوهداريا تە نەكر وپشتا خۇ دا تە،
ونو ھەر مانە ل سەر كوفرا خۇ، ئو د ھېژاي ئايانا خودى تايىن، چونكى ھىدى
خودى يە ھىز ژ كافران ناكەت.

ژ ئى ئايەتى ديار دەپت كو ھەر كەسەكى ل بىر نەئىت گوهداريا خودى
وپىغەمبەرى بكت، و ب ھوكمى كىتاپى وسوننەتى رازى نەبت، ئو ژ خودان
باوھران نائىتە ھۇمارتن، وپىن خودان باوھر نەبت خودى ھىز ژى ناكەت، ونو
خودى ھىز ژى نەكت ل پۇژا قىيامەتى جەن وى دى جەننەم بت، خودايى مەزىن
د ئايەتكى دا پەسى جەننەمىيان دكت، ونەگرا چوونا وان بۇ جەننەمى ب لى
پەنگى ناشكرا دكت: ﴿يَوْمَ لَقَّبُوا لَكَ لُقَابًا رِجْسًا وَوَجَّهْنَا وُجُوهَهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَا لَيْتَنَا أَطَعْنَا اللَّهَ
وَأَطَعْنَا الرَّسُولَ﴾ پۇژا پويىن وان د ناگرى دا دىتتە وەرگىپان ئو دېيىش: خوزى مە
گوهداريا خودى وگوهداريا پىغەمبەرى كرىا (الأحزاب: ٦٦) مەعتا: نەگوهداريا
خودى وپىغەمبەرى بەرى خودائى ل ناخرەتى ددەتە جەننەمى.

٤- يىن زۆردار:

و د ئايەتكە دى يا سوورەتا (آل عمران) دا ھائىيە: ﴿وَأَمَّا الَّذِينَ تَتَّبِعُوا
فَاعْبُدُوا الصَّلَاةَ قَوْمِيَوْمَهُمْ أَحْوَرُهُمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ﴾.

ومەعتا ئى ئايەتى ئوھ خودايى مەزىن دېيىش: ئو پىن باوھرى ب خودى
وپىغەمبەرىن وى ئىناى وكريارتن چاك كرىن، خودى جزايى خىرىن وان ب تەمى
دى ددەتى يىن كىمكرن، و خودى ھىز ژ زۆردارن ناكەت.. ونەقە پەنگەكى گەفتىيە
خودى ل وان كسان دكت يىن ب زۆرداريا خۇ پىن ل مافى غەمبەرى خۇ دئىناى،
يان ژى ژ نەزائىنا خۇ تىشت نەدانايە جەن وى يىن مواناسب.. نەف كستىن ب لى

پهنگی خودتی جزاین کاری و ان یی خراب ب دورستی دتی دهتنی کانتی چاوا شو
 جزاین خودان باویران ری ب دورستی دتی دهتن، ونو زوردارین ل کستی ناکت،
 چونکی شو حمز ژ زورداران ناکت.

۵. خانتین گونهکار:

خوداین معزن د سوروتا (النساء) دا دیترت: ﴿وَلَا تُحِبُّوا عَنَ الْوَلَدِ
 عَتَاوَنَ اَنفُسِهِمْ اِنَّ اَنَّهُ لَا حُبَّ مَن كَانَ عَوَاا اٰیْمًا ۝ یَسْتَحْفَوْنَ مِنَ الْاِنْسِ وَلَا
 یَسْتَحْفَوْنَ مِنَ اللّٰهِ وَهُوَ مَعَهُمْ اِذْ یَبْتَغُوْنَ مَا لَا یَرْضٰی مِنَ الْقَوْلِ ۝ وَكَانَ اَللّٰهُ بِمَا یَعْمَلُوْنَ
 حٰیِمًا ۝﴾

خوداین معزن دیترت: نو بدهقانیی ژ وان نهکه ییتن ب نهگوهداریا نهسرتی
 خودتی خیانتتی ل حق دکمن. هندی خودتی به حمز ژ وی ناکت یی پر خیانتتی
 بکت، وگونهها وی یا معزن بت.

پاشی نایبت بحستی وان خانتین گونهکار دکت و دیترت: شو حق ژ
 خملکی نهدهشیرن دا کاری و ان ییتن خراب نهیین، بعلتی شو حق ژ خودتی
 نهمنشین وری شرم ناکمن، شو ب زانینا حق یی د گل وان، ویی ناگههداره
 ب وان دهمن شو ب شش وئ گوتتا شو یی نیرازی دیترن. و خودتی ب همی
 گوتن وکریارین وان یی ناگههدار بوویه، تشنهک زین ل وی بهرز نهبت... ونهغه
 ژ کیم باویریا وانه، ترسا وان وشیرما وان ژ خملکی پشره.

۶- ییتن دهست بهردای:

د سوروتا (الانعام) دا خوداین معزن دیترت: ﴿وَهُوَ الَّذِیْ اُنْفَا حٰنَسُوْ
 مَعْرُوْسُوْغَرٍ مَّعْرُوْسُوْغَرٍ وَالتَّحَلِّ وَالْاَزْرَعِ عَتَلِفًا اَسْکَلُهُ وَالرَّیْثُوْنَ وَالْاَرْمٰتِ
 مَنفِیْهَا وَغَرِّ مَّتَّعِبُوْا سَلُوْا مَن فَرِیْهَ اِذَا اَنْتَمُ وَاَتَوْا حَقَّهُ یَوْمَ حَصٰوْمِهِ ۝ وَلَا
 تَسْرِفُوْا اِنَّهُ لَا یُحِبُّ الْمُسْرِفِیْنَ ۝﴾

بمعنی: خودایمن معزن نموه بین باغ و بیستان هؤ هوه دابن: هندهک ژئ
 ژ سر عمودی دئینه هلدان وهکی میوین تری، وهندهک ژئ نائینه هلدان بهلکی
 ل سر بنا خؤ رادین وهکی دارقصب و دارین دی، نمو د تاملین خؤ دا د ژئک
 جودانه، وزه پشون وهنار، رهنگی وان وهکی نیکه، و فیشی و تاما وان یا جودایه.
 هوبن حکلی مرؤژان- ژ بهری وان بهخون نهگمر نمو هاتنه بهری، وهوبن وی
 زهکاتا ل سر هوه هاتیه فمکرکن بدن، وین ل توخوبین نالنجین د دانسا مالی
 و خوارن و همر کارهکی دی دا نعدانن. هندی خودی به حمز ژ وان ناکت یین پی
 ل توخوبین وی ددانن.

و د نایهتهکا دی دا ژ سوردهتا (الأعراف) دا خودایمن معزن دیتت: ﴿بَنِيَّ
 نَادِمَ خُدُوا بِمَقْعَدِ كَعْبٍ مَشْجَرًا وَمَا لَكُمْ لَأَنْتُمْ قَوْمًا إِنَّكُمْ لَا تُحِبُّونَ الْمُسْتَضِيرِينَ
 ﴿٤٥﴾

بمعنی: ئهی دووندهها نادهسی هوبن ل دهمی کرنا همر نفیژهکی ب وی کار
 وکۆکی بن بین شریعتی فرمان بین ل هوه کری، کو جلکهک بت عمورهتی هوه
 بقمشیرت وین پاک ویزوین بت، و ژ تشتی پاقر بین خودی دایه هوه هوبن بهخون
 و لمخون، و د وی چمندی دا د نالنجی بن وین ل توخوبان نعدانن. هندی خودی
 به حمز ژ وان ناکت یین دست بهردان وزندهگالیی د خوارن و لمخوارن و کارین
 دی دا دکن. و نهف نایهته هندی دگهینن کو خودی حمز ژ وان کسان ناکت یین
 دست بهردای و (موسرف) د همی کارین خؤ دا.

٧- یین خؤمعزن دکن:

د سوردهتا (النحل) دا هاتیه: ﴿إِنَّهُمْ كَانُوا إِتْرَافًا وَاعْتِرَافًا وَاعْتِرَافًا لَا يُؤْمِنُونَ
 بِالْآخِرَةِ فُلُوبِهِمْ مُنْكَرًا وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ﴿٥٠﴾ لَا حَرَمَ أُنْتِ اللَّهُ يَعْلَمُ مَا يُبْسَوْنَ وَمَا
 يُعْتَبَرُونَ ﴿٥١﴾ إِنَّكُمْ لَا تُحِبُّونَ الْمُسْتَضِيرِينَ ﴿٥٢﴾

خوداین معزن ناشکرا دکمت کو خوداین نیکانه نموه، وودیترت: خوداین
 هوهه بین کو نموه ب تنی هیزای پهرستن خودایهکی ب تنی به، قنجا نموه
 باوههین ب راهونا پستی مرش نائین دلین وان ب توحیدا خودی دین باوهه
 چونکی نموه ژ عهزبا وی ناترسن، قنجا نموه ژ قهویلهکرنا حقیقین وپهرستنا
 خوداین ب تنی معزتر دپینن. ومسوگر هندی خودی به ب وان بهیر ویاوه
 وگوتن وکریارین نموه قعدشترین وناشکرا دکمن بین زانابه، ونمو دق وان سورا وی
 چمندی جزا دهه، هندی نموه نموه حمز ژ وان ناکمت پیتن خودی پهرستنا وی
 معزتر دپینن، ونمو دق وان سورا وی چمندی جزا دهه.

وهه مرهلهکی گلهک د خودی بهگهت وحق معزن بهگمت، وحق ژ عهبدینیا
 خودی بلندتر بییت، یان خودی د سوره عهبدین خودی را بییت، ونرم بهری خودی بدته
 وان نموه دق ژ وان کسان بت پیتن خودی حمز ژئی نهگمت، ونموی خودی حمز ژئی
 نهگمت ل دنیا بین وناخرهتی توفیقا وی نادهه.

۸- بین هیز وپهتران:

د سورهنا (القصص) دا خوداین معزن سهراتیا قاروونی وپهترانیا وی بز
 مه قعدگیت، ودهسن دکمهته وی جهی دهسن قاروون ب زبیر وزینهتا خودی قه
 دمرکفتی دا زهنگینیا خودی نیشا مللهتی خودی بدته، وحق ل سوره سوری وان معزن
 بهگمت، ل وی دهسن قورسان دپیترت: ﴿إِنَّ قُرُونَ كَفَرَتْ مِنْ قَوْمٍ مَوْسَىٰ لَبِئْسَ
 عَالَمُهُمْ ۗ وَاتَّيَّبَقْتَهُ مِنَ الظُّلُمَاتِ مَا إِنَّ مَفَاجِئَهُ لَتَشْوَاهُنَّ وَالْمُؤْتَبَرَةُ أَوَّلُ الْفَجْرِ إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا
 تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغِيثُ الْفَارِجِينَ ﴿۱۰﴾ وَأَتَّبَعْنَا بِمَا نَأْتِيكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَسْرَ
 نُصَيْبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَخْسِنَ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ ۗ وَلَا تَتَّبِعِ الْقَسَاةَ فِي الْأَرْضِ
 إِنَّ اللَّهَ لَا يُغِيثُ الْمُفْسِدِينَ ﴿۱۱﴾﴾

پدعنی: هندی قاروونه نعو ژ مللمتی موسای بوو سلاٹ لئی بن- قیجا نعو
 د سر پین خۆ دا چوو ووی خۆ ل سر وان معزن کر، و مه ژ گنجینه پین مالی
 نشته کئی معزن دابوو وی، حهتا وئ دهره جه هژماره کا سروئین ب هتیز نه دشیان
 پس کلیلین گنجینه پین وی هلگرن، دهمن مللمتی وی گزتیبه وی: که یفا خۆ
 ب وی مالی نغینه پین ته هوی، هندی خودی په حهز ژ وان ناکت پین به تران
 دین وشوکرا وی نه کمن سرا قنجین وی. وتو ب وی مالی خودی دایه ته خیرا
 ناخره تنی به ژ خۆ بخوازه، کو د دنیا پین دا گوهداریا خودی بکه، وتو بارا خۆ
 ژ دنیا پین ژی ژ بیر نه که، کو خۆشین ب تشتی حلال بیی پین زنده گالی، وتو
 ب دانا خیران قنجین د گیل خعلکی بکه، هر وهکی خودی ب ئی همی مالی
 قنجی د گیل ته کری، ووی تشتی خودی ل سر ته حرام کری ژ تعذایا
 ل سر خعلکی تو نه که، هندی خودی په حهز ژ خرابکاران ناکت.

و د فان همدو نایه تان دا خودای معزن دو رهنگین سروان به مه دبار
 دکت پین نعو حهز ژی نه کت: نعو کسین ب قنجین خودی به تران دین،
 وکیف ب بار ویشکا خۆ یا دنیا پین دنیت قیجا ناخره تنی ژ بیر دکن. ونعو
 کسین خۆ د سر خعلکی پا دپین قیجا خرابکاری د عمری دا دکن.

پشتی مه هندهک نایه تین قورنانی د دهر حهقا وان کسان دا فه گتیراین پین
 خودی حهز ژی نه کت، مه دقیت هندهک حه پین پیغمبری ژی سلاٹ لئی
 بن- هر د ئی دهلیقه پین دا فه گتیرین، دا باهتی مه پتر پین تمام بت.

۱- نیماستی بهیقهی ژ (أبو الدرداء) ای فدگوهتیزت، دبیرت: پیغمبری
 سلاٹ لئی بن- گوژ: ﴿من اعطي حظه من الرلق فقد اعطي حظه من الخير،
 ومن حرم حظه من الرلق فقد حرم حظه من الخير﴾ وگوژ: ﴿انقل
 شيء لي ميزان المؤمن خلق حسن، إن الله يغض الفاحش البديء﴾.

د لئی حدیسیں دا پیغمبر سلاٹ لئی بن- بھری مہ ددته گرنگیا نهخلاقی باش، وکو نهخلاقی باشه تهرزیا خیرین مرؤقی ل ناخرهتن گرن دکعت، ونمو نهخلاقی باش یی نهف حدیسه بھری مہ ددتهن نهمیه، ونهمی نموه مرؤف د گوتن وکریارا خو دا یی دژوار نهبت، ونهمی دزی توندی وزقرائیی یه، پیغمبر سلاٹ لئی بن- دبیزت: [ههچین بارا وی ژ نهمی بؤ هاتبه دان نو بارا وی ژ خیری هاته دن، وهچین ژ نهمی هاتبه یی بارکن نو ژ خیری یی هاتیه بن بارکن] یعنی: نهگر ته بقیت بزانی کانی خودی خیرا دایه مرؤقهکی بھری خو بدی کانی نو د گوتن وکریارن خو دا یی نهم وحملیسه یان نه، ونهگر ته لیا بزانی کانی نو ژ خیری هاتیه زیبارکن بھری خو بدی کانی نو یی رفق وزقر ودهژواره د گوتن وکریارن خو دا یان نه... و د حدیسهکا دی دا یا موسلم ژ عائشاین لهدگوهیزت هاتیه، دبیزت: پیغمبری سلاٹ لئی بن- گوت: ﴿ان الرفق لا يكون في شيء الا زانه ولا ينزع من شيء الا شانه﴾ هندی نهمیه د تشنهکی دا نابت نهگر نو وی جولن نهکعت، و ژ تشنهکی نائیته دهرنخستن نهگر نو وی کرت نهکعت.

و د حدیسهکا دی دا موسلم هر ژ عائشاین لهدگوهیزت، دبیزت: پیغمبری سلاٹ لئی بن- گوته وی: ﴿يا عائشة ا ارفقي فان الله اذا اراد باهل بيت حسرا دهم على باب الرفق﴾ ندی عائشا یا نهم به، چونکی نهگر خودی خیر بؤ خلکین مالکین لیا نو بھری وان دئی ددته دهرگهن نهمی. پاشی پیغمبری سلاٹ لئی بن- د حدیسا خو یا بؤری دا بھری مہ دا گرنگیا نهخلاقی باش وگوت: [اگر تشرین تشت د تهرزیا خودان باوهری دا نهخلاقی باش، خودی کرب ژ وی مرؤقی قلدن یی فمحش وگوتن سهکعت بت].

معنا: نو کسمن گوتن سهلعت بت، وناخفتن فحش وکرت پيرت،
ونزمانن خو د دهر حقا خلکی دا بگردت، نو دق ژ وان کسان بت پين
خودق حمز ژي نکعت.

۲- نين حبان ژ نيمو هوروي لداگوپيرت، دپيرت: پتغمبري سلاڅ
لن بن- گوت: ﴿ان الله يفض كل جعظري جواظ، سخاب بالاسواق، جيفة
بالليل، حمار بالنهار، عالم بامر الدنيا، جاهل بامر الآخرة﴾.

د لن حمديس ژي دا پتغمبر سلاڅ لن بن- رنګهکني دي پين وان
مرؤقن خودق حمز ژي نکعت بو مه ناشکرا دکعت، ودپيرت: هندي خودق به
حمز ژ وي کسی ناکت يين روق و زقر بت وخيرا وي نګهته کسمن، ل بازاران
پين قيرقيرې بت، ب شفق و هکي کلمهکني مرار بت و ب پوژ و هکي کمرې
بت، پين زانا بت ب کارق دنياين، وين نوزان بت ب کارق ناخوتهن.

و ژ لن حمديس چمند سالوختهکين وي مرؤقن خودق حمز ژي نکعت بو
مه ناشکرا دبن، نو ژي نهغه:

- نو مرؤقکني زلم و دژواره د گوتن وکربارين خو دا، وين تونده نر مپن ب
کار ناپنت.

- ژ زلمی و دژواريا وي خلک خو ژي ددهنه پاش و تپکلی وي تاپن، و شو
ب خو ژي دست گرتيه ب خيرق، قنجيهک ژي ناګهته کسمن.

- مرؤقکني قيرقيرې و خه پصه پيه دهمن دچنه بازارق و د ناڅ خلکی دا
دمبت، و ژ پير لن چمندي خلک نغوښيا خو ژي دپنت.

- ب شفق و هکي کلمهکني مرار دکعت و دنقت و حقا لن دپته سپنده نه
رلپت عبادهتي دکعت، ونه زکرت خودق دکعت.

- و ب پوژي و هکي حديوانن گوهدريزه.

- بز کاري دنياين گلمکي زانا وشارهزايه، بلسن دهمن دبنه مسسلا ديني
وناخوړتي کسکتي نوزاته.

نور کسني ب لي پهنگي بت ونهک سالزوخته ل نک هعبن دي ژ وان بت
بتن خودي حمز ژني دکمت.

۳- نيمامن نحممد ژ نهبوو زهرري قهذگوهيزت، دبيتوت: پينغمبيري سلاک
لن بن- کوزت: ﴿ان الله عز وجل يحب ثلاثة ويبغض ثلاثة﴾: بيلض الشيخ الزاني ،
والفقير المختار ، والمکثر البخيل ، ويحب ثلاثة : رجل كان في كنية فکسر بحميم
حتى قتل أو يفتح الله عليه ، ورجل كان في قوم فادخلوا منزلا من آخر الليل ،
وكان النوم أحب إليهم مما يعدل به فناموا ، وقام يتلو آياتي ويتملقني ، ورجل كان
في قوم فاتاهم رجل يسألهم بقرابة بينهم وبينه فدخلوا عنه وخلف بأعقابهم فاعطاه
حيث لا يراه إلا الله ومن أعطاه ﴿.

بمعني: سن پهنگين سرژان همنه خودي حمز ژني دکمت، وسن پهنگين دي
همنه خودي حمز ژني دکمت، نويين خودي حمز ژني دکمت نعلنه: پيري دهمن
پيس، وفلييري خو معزن بکمت، ودهولممندي بهخيل.

ونور هر سن سرژتین خودي حمز ژني دکمت نعلنه: نور سوجاهدي بهرهاتيا
ژ هفاليين خو دکمت همتا دنيتته کوشتن يان زي ب سر دکمت، ونور سرژتي
ب شغ دهمن هفاليين وي دننن نور رادبت وخو قهدر دکمت وقورتاني دخوينت
وزکري خودي دکمت، ونور زهلامی د ناث هندهکان نتجا سرژتکي وان بت هوجه
دنيت وداخوژني ژ وان دکمت هاريکاري وي بکمن نور بهخيلين د گمل وي دکمن،
نينا نور زهلام خو ژ وان قهدر دکمت وهاريکاري وي کسي دکمت بتي کس وي
بيست ژلي خودي ووي سرژتي نور هاريکاري وي دکمت.

۴- نین حسیان ژ نعبور هورده بری فدگوهیزت، دبیرت: پیغمبری سلاٹ
لی بن- کۆت: ﴿ اربعة یغضهم الله : الباع الخلاف ، والفقیس المحتال ، والشیخ
الزالی ، والإمام الجائر ﴾ .

د ئن حدیسی دا پیغمبر سلاٹ لی بن- چار پهنگین مرۆقان بۆ مه
دهنیشان دککت هر چار نمون یین خودی حمز ژئی نککت، نو ری نهغه:
نو کسئی گهلهک سویند دغۆت دهسی تشتی خو دفرۆشت، وناشکراپه نو
کسئی ناخی خودی بۆ خو دکته پرده دا درو وحبیلین خو د پست را قهشیرت یین
ژ همری هندی نابت خودی حمز ژئی بککت.

ویا باش نینه بۆ مرۆقی کپین وفرۆتنی دککت سویند بهغۆت نهگر خو یین
راستگۆ ری بت.

کسئی دی نو فقیره یین کو خو معزن دککت، وخۆمهزنکرن ب خو کارهکه
خودی حمز ژئی ناکت، ب تایهتی نهگر نو ژ مرۆقهکی فقیر پهیدا بیت،
چونکی نهگر خۆمهزنکری دهولمهند خو ب مال وقسر وقوسورین خو معزن
بککت، یین فقیر خو ب چ معزن دککت؟

ومرۆقی سین نعبور یین ل دهسی پیراتیبا خو یین دهمن پیس بت،
وناشکراپه کو دهمن پیسیا مرۆقی ب ناف سال لهجوی کرتتیره ژ یا کسئی
جحیل ونو د هردو حالتان دا کارهکی کرتیه، خوداین معزن دبیرت: ﴿ ولا
تقرئوا الزکی إله کان فاحشاً وساء سیلاً - هین نیریکی زانی نهبن نو کارهکی
کرتت ودهحشه وعراپه ریکه ﴾ (الاسراء: ۳۲) .

کسئی چاری نو معزنه یین زۆرداری ل ملهتنی خو دککت.. کسهکی نهگر
زۆرداری لی هاتهکرن هوارین خو دتی گههینته دهولهنی ومعزنی دهولهنی، بلی

نهگهر سوزنن ددولتهن ب خڅ نو بت بين زوردارين ل خلگي دکمت خلگ
دي هوارين خڅ گهينه کن؟

۵- نين حېبان ژ نمبو هوردهري لمدگوهيزت، دبيزت: پتغمهبري سلاڅ
لن بن- گوت: ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ﴾ : رجل حلف بعد العصر
على مال امرى مسلم فانقطع ، ورجل حلف لقد اعطى بسلته أكثر مما اعطى ،
ورجل منع فضل الماء . يقول الله : اليوم أمنعتك فضلي كما منعت فضل ما لم تعمله
يداك ﴿

پتغمهبر سلاڅ لن بن- د ئن حمديسا خڅ دا سڼ پهنگين دي پين ون
مرؤقان بڅ مه ديار دکمت بين خودي حمز ژئ نهگت، نو ژئ نطقه:

نو مرؤقئ پشتي نيڅاري ژ درو سويندي دخوت دا مالن مرؤقهکن
موسلمان بڅ خڅ بيخت، وئث پهنگي سويندي نوو يا خودان خڅ د گونعهن دا
نقڅ دکمت.. وهمر وهکي حمديسن گوت پشتي نيڅاري، چونکي نهگهر بو
نيڅارهکا درنگ هنگي وي هند دهليفه ناهت ل سويندا خڅ ليڅه بيت، نهگهر خڅ
وي دل تن هبت ليڅه بيت ژئ، ورؤژا د دويف دا.. کسن کفالت ندهين کو
نو دي گهتن!

کسن دوي نوو بين ژ درو سويندي دخوت کو وي فلان تشت ب هندئ بين
کري، وسمو ب خڅ وي نمرزاتر بين کري، قيجا چ وي ژ بمر هندئ بت دا
ب بهايهکن گراتر بفرؤش، وهکي دکانداران دهمن کسهک دنبت دا تشتکي
ژئ بکرت نوو دي سويند خون ژ درو کو مه ب هندئ بين کري دا ب گراني
بفرؤش. پان ژئ کسهکي تشتکي کري دي چته د ناڅ هيقالين خڅ دا ويز
سدهه وخومزنکرن دي سويند خوت کو وي نوو تشتن ب هندئ بين کري
وسرهکا زندهتر دي دبيزت، وئله هژمارهکا گونعهين سوزن ل سر خڅ کوم دکمت:

خۆمەزئىكۆن ومەدەجە، درەو، سۆيىندا خوارتا ب نائى خۇدۇق. . ونەئە ھەسە خۇدانى
خۇ ھېزائى نەئىيانا خۇدۇق دىكەن.

كەسە سەين نەوە يەن ئالفا خۇ يا زىئە ژ كەستەن ھەوجە مەنەجە دىكەت،
يەئنى: وى ھەندى زىئەدى ھەوجەيىيا خۇ ئاٹ ھەبە، وەھەسە كەسەكەن ھەوجە
داخووزا ھەندەك نائى ژى دىكەت، نەو نائى نادەتەن. . پىئەمبەرى سەلاٹ لىن بىن-
دەبىزەت: خۇدۇق دەبىزەت: نەز ژى نەقرو قەنجيا خۇ دى ژ وى بېم كائەن چاوا وى نەو
تەشتەن وى چەن نەكرى ژ خەلكى مەنەجەكە.

مەئنا: نەو كەسە د خۇبرا خەلكى نەبەت، وەھەستەن ھارىكارەن بۇ وان درەقۇ
نەكەت خۇدۇق ژى خۇبەن نادەتە وى.

۶- (ابن أبى شیبہ) ژ (المغیرہ بن شعبہ) ی لىئادگۈھەزەت، دەبىزەت:
پىئەمبەرى سەلاٹ لىن بىن- گۆت: ﴿ يا سليمان بن سهل ، لا تسبل فان الله لا
يحب المسيلين ﴾ .

د لىن ھەدەسەن دا پىئەمبەرى سەلاٹ لىن بىن- بەھسەن گۈنەھەكا دى دىكەت يا
ئىكە ھەند ژ خۇدانى خۇ چەن دىكەت كۈ نەئىيانا خۇدۇق ب سەز دا بىتە، وتەشتەن
غەرىب نەوە نەم ھەسە نوکە سەستەن د لىن گۈنەھەن دا دىكەين، تە بەس سەستەن
بەلكى گەلەك كەس ھەنە دەھەن تو بەھسەن لىن گۈنەھەن بۇ دىكەن ھەز قەبەسەل
ناكەن كۈ نەو گۈنەھە بت، وەھەدەلەن دىكەن كائەن بۇچى پىئەمبەرى سەلاٹ لىن بىن-
نەف كارە ژ گۈنەھەن ھۇمارتەبە، ھەز وەكى نەو شەرم دىكەن كۈ پىئەمبەرى سەلاٹ
لىن بىن- نەف گۆتە كرى.

(مۇغبەرە) - خۇدۇق ژى رازى بىت - دەبىزەت: پىئەمبەرى سەلاٹ لىن بىن- گۆتە
سوفىيانى كۈپەن سەھلى: نەى سوفىيانى كۈپەن سەھلى، جەلگەن خۇ ھەند شۇپ نەكە كۈ

بگفته د بن گوزدهکین ته دا، هندی خودی په حمز ژ وان ناکت پین جلکی خز
هند شوړ دکمن حمتا دکهفته د بن گوزدهکان دا.

و د حدیسهکا دی دا یا موسلم ژ نعبو ژهوری قمدگوهرت، هاتیه پیغمبر
-سلا لئ بن- دیترت: ﴿ثَلَاثَةٌ لَا يَكْتُمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ وَلَا
يُرَكِّبُهُمْ وَهُمْ عَذَابُ أَلِيمٌ﴾ سنی کس هغه روزا قیامتی خودی د گیل نااخفت
وبیری خو نادهتی ووان پاکژ ناکت وعهزابهکا ب نیش بو وان هیه. نعبو ژهر
دیترت: سنی جاران پیغمبری گوتنا خز دوبارهکر، نینا من گوت: خوسارهت و
شرمزار بیون، نعبو کینه نعی پیغمبری خودی؟ گوت: وی گوت: ﴿المسئل ،
والمنان ، والشفق سلعه بالخلف الکاذب﴾ نعبو جلکی خز هند شوړ دکت حمتا
دگهته د بن گوزدهکان دا، ونعبو قمنجیا خو دکته مننت، ونعبو پورتالی خز
ب سوندا ژ درو دفرزشت.

ونهگور نث هر سنی گرنهغه د معز نمان پیغمبری -سلا لئ بن- نث
گوتنه د در حمتا خودانین وان دا نعدگوت.

نهوین بین بار ژ به هشتن

خوسارهتی مغز نوه بین ژ به هشتن بین بار بیت، وین ژ همیان فایده تر
نوه بین ژ ناگری بیتسه لادان: ﴿كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّرُ أَجْرُكُمْ يَوْمَ
الْحِسَابِ مِمَّنْ زُحِرَ عَنْ الْكَافِرِ وَأُذِجِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ كَاذَبَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْفُرُودِ
﴿۱۸۵﴾ (آل عمران: ۱۸۵).

ودا کو نسیم ژ وان بهخت رهشان نه بینین پیژا قیامتین چو پشک وبار
د به هشتن دا نه هین، ل قیبری دق هندهک نایهتین قورناتی و حدیستین
پنجه مبری سلاش لئی بن- د در حلقا وان کسان دا فه گتیرین بیتن نه چنه
به هشتن، هقیما مه ژ خودی نوه نوه مه ژ فان توخمه کسان نه هز مبرت.

۱- نوه کسئی مالی نیتیمی بخورت پیژا قیامتین جهن وی دق جهنم
بت، وهکی د نایهتکا قورناتی دا هاتی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ كُلْمًا لَّكُمَا
يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا ﴿۱۰﴾ (النساء: ۱۰) هندی نون بینین
تعدایی ل مالی نیتیمان دکمن، وین حلق د خون، ههما نوه وی نشی د زکین
خو دا د خون بین دبه نه گمرا چوونا د ناگری دا، ونوه دق چنه د ناگری دا ودی
تام کنه گمرا وی.

وناشکرایه کو مروفتی نیتیم کسهکی لاوازه، ونوه مروفتی دلسی خو به هشتی
زولسئی لئی بهکت پیژا قیامتین بین هیزلی هندی نایهت خودی رحیمی بین به هشت
روی به هته به هشتن.

۲- نو کسین درهوی ب حلیسین بکمت، و درهوی ل سر نالنی خودی ویتغمبری وی بکمت، خوداین معزن د نایهتکنی دا دپیرت: ﴿وَمِنَ اللَّيْمَةِ الَّتِي كَانَتْ تَكْفُرُ بِاللَّيْلِ كَتُوبًا عَلَىٰ نَفْسِهَا وَتُوْحِيهِمْ سُورَةَ الْاِنْسِ فِي حَقِّهَا مَثْوًى يَكْتُمُوْنَ﴾ ﴿الزمر: ۶۰﴾ رزوا قیامتین تو دق بنی رویتن فان درهویتکرین گو ژ درهو هندک سالوختهتین نهغزای خوداین خو ب دویف وی قنایسن رش دسن. نوری ما د جهنمن دا جهک یو وی نینه یسن خو ژ خودی معزتر دپشت، ویاورین ب توحیدا وی نغینت وگوهاریا وی نهکمت؟

ویتغمبری سلا لئ بن- د گوتنهکا خو دا دپیرت: [من کذب علی متعمداً فلینبوا مقعداً من النار] هجین ژ قصتا درهوی ژ کسین من بکمت بلا جهن خو د ناگری دا خویش بکمت، وکی نیسامن بوخاری ژئ لدگوهرت. معنا جهن درهوی جهنمه، ونهخاسم نو کسین درهوی ل سر نالنی خودی ویتغمبری وی سلا لئ بن- بکمت، چونکی درهوا ل سر نالنی خودی ژ همسی رنگین درهوی معزتر وخرابتره، ژ بهر کو نو کس دینن خلیکی ل بهر وان بهرزه دکمت.

۳- نو سرورانی خو معزن بکمت و دلی وی (نهکمبر) تیدا هبت، موسلم ژ عبداللانی کوپی مسعودی لدگوهرت، دپیرت: ویتغمبری سلا لئ بن- گوت: [لا بدخل الجنة من کان فی قلبه مثقال ذره من کبر] هجین هندی دنککنی معزنی د دلی دا هبت نو ناچته بهمشتن زهلامکی گوت: یانن مرؤف حمز دکمت جلکن وی وسروهری وی یین جوان بتا ویتغمبری سلا لئ بن- گوت: [ان الله جمیل یحب الجمال الکبر یطر الحق وغمط الناس] هندی خودتیه یین جوانه وحمز ژ جوانین دکمت، معزنی نووه مرؤف حلیسین قهریل نهکمت و خلیکی کیم بکمت.

معنا نعو کسمی ژ خزمنگرن وی حقیقی لقبیل نهکت یا ل نک
کسکتی دی هدی، و خلکی همدی ب چو حسب نهکت، نعو نعو مروتکسیری
جهن وی د بهشتی دا نهدی.

۴- ونیمام نهکسد ژ عوسری کوری خهططایی فهگوهیزت، دبیژت:
پنغمهبری سلاقی لی بن- گوت: [ثلاثة لا يدخلون الجنة: العاق بوالديه،
والدیوث، ورجلة النساء. - سئ کس هغه ناچنه بهشتی: نعو دلن دهیابین
خو دهیلت، ونعو زهلامن بی عار بت بزانت مالا وی بی نهخلاقی تیدا دهیته کرن
و بی رازی بت، ونعو ژنا خو وهکی زهلامان لی بکمت].

ونشان هر سئ کسان وهکی ناشکرا پیوهندی ب سئ نهخلاقین جفاکی فه
همیه: هیلانا دلن دهیابان ونهگوهاریا وان کو دهته نگهرا تیکچوونا سروربری
خیزانی، وسروربری وی عاری نعو سری دکیشنه بهلقیونا بی نهخلاقین
ودیسا تیکچوونا سروربری خیزانی، ونعو د سروربری خو دا، و د جلکی خو
دا، و د نحصرووفاتین خو دا، چا ل زهلامان دکمت و ژ تبعهتن خو بی
خودن نعو ل سر دای دهر دکمت، نهف هر سئ رهنگین مرزقان ژ وانه بیتن
چو پشک وبار د بهشتی دا نهدی.

۵- سئ رهنگین دی بین مرزقان هغه پنغمهبری سلاقی لی بن- بحسی وان
د گزتهکا خو یا دی دا دکمت وناشکرا دکمت کو نعو ژ ناچنه بهشتی، نعو
موساین نشعری دبیژت: پنغمهبری سلاقی لی بن- گوتیه: [ثلاثة لا يدخلون
الجنة: مدمن الخمر، وقاطع الرحم، ومصدق بالسحر] سئ کس هغه ناچنه
بهشتی: نعو بردهوامین ل سر فهخوارنا سبهی دکمت، ونعو مرزقانبین
بهرت، ونعو باورهی ب سیرههندی بیت.

۶- نموی جیرانی وی یی ژئی پشت راست نعت، موسلم ژ نمبوو هوزدهروی
قدگوهیزت، دبیزت: پیغمبیری سلاٹ لی بن- گوٹ: [لا یدخل الجنة من لا
بامن جاره بوائقه] نموی جیرانی وی ژ خرابیا وی نیتن نعت نمو ناچه
بمحشٹی.

نمو ب خو نعل د جیرانی دا نموه پشتفاتی جیرانی بت، نمو عدوت نمو
جیران یاودریا خو ب جیرانی بیست، قیجا نگمر کسک هبت لی یاودریا تیک
بدت وخیانهتی ل جیرانی خو بکت، نمو دئی هیزای هندق بت ژ بمحشٹی بیته
زپارکن.

۷- نیعام نعمه ژ نمبوو بگری قدگوهیزت، دبیزت: پیغمبیری سلاٹ
لی بن- گوٹ: [لا یدخل الجنة بخیل ولا خب ولا خائن ولا سیء الملكة]
مرؤفی بخیل، ونموی خعلکی دخاپیست، ونموی خائن بت، ونموی تبعتی وی
یی خراب بت، ناچه بمحشٹی.

بخیلی بری مرؤفی دده گلهک خلهتیان، ونموی کاری خو کره خاپاندنا
خعلکی گلهک جارن دئی پناپا خو بدته بر دورویاتی و مناقیق، ونموی
تبعتی وی یی نمخوش بت نمو زی گلهک جارن نمخوشین دئی گهیته
خعلکی.. نمو نعل هر سن پهنگین مرؤقان هیزای بمحشٹی نابن.

چار مروؤقین له عننه تی

نیمامی موسلم د حدیسه کنی دا ژ نیمام عملی خودتی ژنی رازی بت-
 لعدگوهتیزت، دبیزت: پیغمبر سلاٹ لی بن- چار پچف بز من گوئن، گوئن:
 [لعن الله من لعن والده سرفی روایه: والديه-، ولعن الله من ذبح لغير الله،
 ولعن الله من آوى محدثاً، ولعن الله من غیر منار الأرض - وفی روایه: سرق
 منار الأرض].

ووهکی ناشکرا د ثنی حدیسی دا پیغمبر سلاٹ لی بن- چار پهنگین
 له عننتیان بز مه دهسپشان دکت، و(لعنت) پیغه کا عمره یه معنا وی
 دوسر کرنا ژ رهحما خودییه، نانهکو: چار پهنگین مروؤقان هغه خودتی وان
 ژ رهحما خو بی بار دکت، ونوی ژ رهحما خودتی بی بار بیت غزه یا خودتی
 ب سر دا دنتیت وجهی وی دته ناگری جهنمه سی، ونف هر چار پهنگین
 مروؤقان ژی ب کورتی نهغه:

۱- نوبی له عننتان ل باین خو، یان ل دهیابین خو بکت:

ووهکی مه دیتی د ریوایته کنی دا پیغمبر سلاٹ لی بن- بهحسی بایی
 ب تنی دکت، و د ریوایته کا بی دا بهحسی دهیکنی وبایی همدووان دکت،
 ومخسد ب له عننته کرنا ل دهیابان نوه کوپ یان کچ گوته کا کریت ووهکی
 خمبران، یان کاره کنی بی نغروه تکرین ژنی بیته زائین ووهکی تفکر نی یان
 درنخستنی یان قوتانی د دهر حقا باین خو دا یان دهکا خو دا ب کار بیشت،
 وکریتا فی کاری ژ هندی دنتیت دهیک وباب نهگرا ههرونا مروؤقینه، وحقی

وان ل سمر سروالی ژ حملی همر کسه کنی دی پشرو، چونکی نون سروالی
ب خودان کسری و معزنی کسری.. قتیجا نون کسری قدری وان نوزانت وله عنفتان
ل وان بکت، نون خو همدی هندی دکت کو خودی زی ل معنفتان ل وی بکت
روی ژ رهصا خو یی بار بکت.

و ژ گوتنن خودی و پتغه میری وی سلاف لسی بن- ناشکرا دبت کو
رازیونا خودی ژ رازیونا ده بیابانه، وین شوکرا ده بیابین خو نهکت شوکرا
خوداین خو زی ناکت، و خودی د قورناتی دا حقی خو ب حقی وان قه گرتدایه،
دهسی گوتی: ﴿وَقَدْ رَزَقْنَاهُ الْإِسْبَاتِ وَالْأَنْبِيَاءَ وَالْقُرْآنَ﴾ (الاسراء: ۲۳)
خوداین ته فرمان کره کو هوبن ژ وی پتغمتر پهرستا کسری نهکن، و قنجین
د گل ده بیابان بکن.

و د نایه تکا دی دا دپشرت: ﴿وَوَصَّيْنَا الْإِنسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا وَطِيعًا حَقَّ وَقْرًا
وَوَصَّيْنَا فِي عَمَلِكِ أَنْ تَسْجُدَ لِبْنِ إِسْرَافِيلَ الَّذِي سَبَّحُ ﴿۱۴﴾﴾ (القصص: ۱۴) یعنی: مه
فرمان ب قنجیا د گل دایابان ل سروالی کره، دهیکا وی نون ب زحمته تکا
ل سمر زحمتهن هلگرتیه، و هلگرتن و شیرنه کرنا وی د دو سالان دایه، و مه گوته
وی: شوکرا خودی بکه، پاشی شوکرا دایابین خو بکه، زلپین بونک منه،
قتیجا همر نیکی نوزدی جزاین وی دهسن.

و دهکی نم دینین د لسی نایه تنی دا خوداین معزنی شوکرا خو ب شوکرا
ده بیابان قه گرتدا، دا مه تن بگه پستت کو نون شوکرا ده بیابین خو نهکت،
شوکرا خوداین خو زی ناکت.

۲- نون قوربانگی بونکی دی ژ ملی خودی بدت:

د پش ژ جهکی دا ژ قورناتی خوداین معزنی نون دکت کو نون ل معزوشین
نالی خودی ل سمر نهانیه نینان، بان نه بون خودی هانیه پتسکتش کون خورنا

وی بز مه یا حرامه، ژ وان نایهتان: ﴿لَا حَرَمَ عَلَيْهِمْ التَّبَيُّتُ وَالَّذِمُّ وَاللَّحْمُ الْخَضِيرُ وَمَا أَوْلَىٰ بِهِمْ لِأَقْوَمِ﴾ (البقره: ۱۷۳) همدسا وی شو تشت ل سفر هوهه بین حرامگری بین زیانا هوهه تیدا، وهکی مراری نه ب پیکهکا دورست هاتپه فهکوشتن، وخورنا رو، وگوشتن بهرزی و شو فهکوشتیین نه بز خودی دنیته فهکوشتن.

ونهگر خوارنا وی قوریانی یا حرام بت شوئی نه بز خودی هاتپه فهکوشتن، دانا وی دئی یا حرامستر بت، وپتشکیشکرنا نغز و قوریانان نه بز خودی قیجا چ بز صغزلهکی بت، یان ولبیهکی بت ژ شرکا صغزته، و نهف چغنده ژ بهر نعدویکفتنا سوننتا پیغه بهری سلاٹ لی بن- د مسهلا قمبران دا پمیدا دبت، دهسن ناقاهی و مزگفت ل سفر دنیته دانان، وگوبعت ل سفر دنیته بلندکرن، قیجا نغزان هرز دکمن شو کسیتین د قان قمبران دا هاتپه قشارتن دشتین مفای یان زیانی بگهینن، و دشتین د هوارا وان بچن یین هوارلی دئی دخوازن، وهوجیهی یین وان پیکه دینن یین گازی دکسن، شو شو نغز و قوریانان پتشکیشی وان دکمن. و نهگر نهف خلعته نهعاتپانه کرن و موسلمانان پیگیری ب سوننتی کر یا د مسهلا قمبران دا نهف نهف خلعته یین معزن زی ندهاتهکرن. پیغه بهر سلاٹ لی بن- د حدیسا خو دا یا بوری ناشکرا دکمت کو خودی لمعنهتان ل وی کسی دکمت یین قوریانهکی بز نیکئی دی زلی خودی فهکویت. و نهگر نهف کاره ژ گوننهین معزن نعبا لمعنات ل وی کسی ندهاته کرن یین قی کاری بکمت.

۳- شوئی بیدعهچیکی بحوینت:

(محدث) شوئی بهحس وی د حدیسن دا هاتپه کرن شو کسه یین تشکئی نوی د دینی دا دهریتخت، یهعنی: بیدعهچیکی ل دینی زنده بکمت،

ونعو ب خو دهر تخستنا بیدعه به کی د دینی دا ژ گوننهتین مدرنه، چونکی
(تشنه امه کا ضمنی) ب کیماسیا دینی تیدا هیه، یان -حاشا- ب عیالنا
پنغمه بیری -سلاډ لڼ بن-! په عنسی: لوی تخته کی ژ نک خو دهر دتخت
ودیترت: نغله ژی ژ دینه، هر وه کی نو یڼ دیترت: دینی کیماسی تیدا هیه
ونزو دق تمام کم، یان یڼ دیترت: پنغمه بیری نغله تخته دزانی بلسی بز م
نمگزتیه!

ونغله خله تیه کا مدرنه وه کی نم همی دزانیڼ، بلسی ژ گوننهتین مدرنه
یڼ کو هنده ک جارن خودانی خو ژ دینی دهر دتخت.

ودیر ژ گوننه قی کسی یڼ قی کاری دکت، دق یترتین: نغله حدیسه بز
مه ناشکرا دکت کو نو کسی قی گوننه کاری بحوینت وپشته لاتی وی بکت
نو ب خو ژی کسی گوننه کاره، وگوننه وی نه یا بچویکه ژی، لور
پنغمه بیری -سلاډ لڼ بن- دیترت: خودی له عننه تان ل وی ژی دکت. په عنسی:
نو ژی شریکی هملالی خو یڼ بیدعه چه د وی گوننه مدرن دا یا نو دکت،
چونکی مرؤ حمز ژ کن دکت دق دگل وی بت.

۴- لوی نیشانتین عمر دی بگوهرت یان بدزت:

ونغله یا نیزیکه ژ وی مسعلی یا بیری نوکه ب دریزی مه بحس دق کری
ل دوز ژتستاندا عمر دی ب تصدایی و محاسب، پنغمه بیری -سلاډ لڼ بن-
دیترت: خودی له عننه تان ل وی کسی دکت یڼ نیشانتین عمر دی. په عنسی:
توخویبان. دگوهرت، بز هندی دا نو یڼ حق هنده کی ل عمر دی خو زنده
بکت، یان ژی نیشانتان بدزت دا توخویب ل بمر خلکی بوزه بت، و د نجام
دا عمر ده کی وی نعت بگمته وی.

ونهغه گرفتار به گلهک جارن دېته نهگهرا په پېدا بوونا شېری ونهخوښیږ
د ناڅېرا جیرانی و جیرانی دا، پان برای و برای دا، وحتا نهغ گرفتار به نه مینت
دلېت هر ټیک ژ وان بزانت کو نهگهرا وی بهوستهک یې حق ل عهردی خو زنده
کر ل سر حسیتیا عهردی جیرانی خو نهو هنگی یې خو ههوی لهعنهتین خردی
دکت.

نافه روك

پاڻت	پاڻت
ٺو ڪسٽين رحم بين دنيتنهن	۳
بهشتي د سڀھ حديسان دا	۲۵
ٺوٺين رحما خودي ٺي دگرت	۶۱
ٺو ڪسٽين خودي حمز ٺي دڪت	۶۶
ٺو ڪسٽين خودي حمز ٺي ناڪت	۷۵
ٺوٺين بين بار ٺ بهشتي	۹۰
چار مرڙٺين لهنهني	۹۴

دیارویگر

ژوہانٹین پەرتوکخانەیا دیار بکریزاخو 11282240507